

**İSTANBUL-ŞİLE İLÇESİ LİMAN ÇEVRESİNİN TURİZM
POTANSİYELİNİN BELİRLENMESİ**

HAMİ ONUR SEMİZ

**İŞIK ÜNİVERSİTESİ
KASIM, 2022**

İSTANBUL-ŞİLE İLÇESİ LİMAN ÇEVRESİNİN TURİZM
POTANSİYELİNİN BELİRLENMESİ

HAMİ ONUR SEMİZ

Işık Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Tezli Yüksek Lisans
Programı
2022

Bu tez, Işık Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü'ne Yüksek Lisans (MA)
derecesi için sunulmuştur.

IŞIK ÜNİVERSİTESİ
KASIM, 2022

İŞIK ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
PEYZAJ MİMARLIĞI TEZLİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

İSTANBUL-ŞİLE İLÇESİ LİMAN ÇEVRESİNİN TURİZM POTANSİYELİNİN
BELİRLENMESİ

HAMİ ONUR SEMİZ

ONAYLAYANLAR:

Prof. Dr. Adnan UZUN (Tez Danışmanı)	İşık Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Gülay KEPSUTLU	İşık Üniversitesi
Doç. Dr. Mert EKŞİ	İstanbul Üniversitesi

ONAY TARİHİ: 18/11/2022

DETERMINATION OF TOURISM POTENTIAL OF THE PORT ENVIRONMENT OF ISTANBUL-SİLE DISTRICT

ABSTRACT

In this study, it is aimed to determine the tourism potential of Şile district and how it should be evaluated. What the tourists who come to visit Şile want to see and the shortcomings of Şile district have been determined by the survey method. Şile district is a very productive and suitable region for tourism. The study aims to use this potential in the most efficient way. A survey study covering the district of Şile was applied to determine what the tourists visiting during the year would like to see in Şile and the studies carried out in these areas. Income sources such as Şile cloth, Culture and Art Festival, fishing and animal husbandry were also investigated. It is aimed to determine how the buildings that are important for Şile district should be used by the public with the survey method.

Keywords: Şile, Landscape, Port, Tourism.

İSTANBUL-ŞİLE İLÇESİ KALE VE LİMAN BÖLGESİ TURİZM POTANSİYELİNİN BELİRLENMESİ

ÖZET

Bu çalışmada Şile ilçesinin sahip olduğu turizm potansiyeli ve ne şekilde değerlendirilmesi gerektiğini belirlemek amaçlanmıştır. Şile ilçesine ziyarete gelen turistlerin görmek istediklerini ve Şile ilçesinin eksiklerini anket yöntemiyle tespit edilmiştir. Şile ilçesi turizm için oldukça verimli ve uygun bir bölgedir. Yapılan çalışma bu potansiyelin en verimli şekilde kullanılmasını amaçlamaktadır. Yıl içinde gelen turistlerin Şile ilçesinde görmek istedikleri ve bu alanlarda yapılan çalışmaları tespit etmek için Şile ilçesini kapsayan bir anket çalışması uygulanmıştır. Şile bezi, Kültür ve Sanat Festivali, balıkçılık, hayvancılık gibi gelir kaynakları da araştırılmıştır. Şile ilçesi için önem taşıyan yapıların halk tarafından nasıl kullanılması gerektiğini anket yöntemiyle tespit etmek hedeflenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Şile, Peyzaj, Liman, Turizm.

TEŞEKKÜR

Sayın Prof. Dr. Adnan Uzun'a bu araştırmamda bana yol gösterdiği ve yönlendirdiği için teşekkür ederim.

Sayın İhsan Çayıroğlu'na Şile hakkında paylaştığı bilgiler için teşekkür ederim.

Sayın Kemal Gedik'e kiőisel koleksiyonundaki Şile fotoğraflarını paylaştığı için teşekkür ederim.

Sayın Emre Osmanoğlu'na bu araştırmaya verdiği destekler için teşekkür ederim.

Sevgili aileme bana verdikleri destek ve yardımlar için teşekkür ederim.

Hami Onur SEMİZ

Beni her zaman destekleyen aileme...

İÇİNDEKİLER

ONAY SAYFASI.....	
ABSTRACT	i
ÖZET.....	ii
TEŞEKKÜR	iii
İÇİNDEKİLER	v
TABLolar LİSTESİ.....	vii
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	viii
KISALTMALAR LİSTESİ.....	xii
BÖLÜM 1.....	1
1. GİRİŞ.....	1
BÖLÜM 2.....	3
2. TURİZM KAVRAMI	3
2.1. Turizmin Tanımı.....	3
2.2. Turizmin Tarihçesi	3
2.3. Turizm Çeşitleri.....	5
2.3.1. Katılan İnsan Sayısına Göre Turizm.....	5
2.3.2. Ziyaret Edilen Bölgeye Göre Turizm	5
2.3.3. Katılan İnsanların Yaşına Göre Turizm.....	5
2.3.4. Katılan İnsanların Sosyo-Ekonomik Durumuna Göre Turizm	6
2.3.5. Katılanların Amaçlarına Göre Turizm.....	6
2.3.6. Kullanılan Ulaşım Aracına Göre Turizm.....	7
2.4. Türkiye ve Turizm	7
BÖLÜM 3.....	9
3. ŞİLE’NİN COĞRAFİ ÖZELLİKLERİ.....	9
3.1. Konum	9
3.2. Jeomorfolojik Özellikler.....	10
3.3. İklim Özellikleri	10
3.3.1. Sıcaklık	11
3.3.2. Yağış.....	11
3.3.3. Rüzgar	11
3.3.4. Su Kaynakları	12
3.3.5. Bitki Örtüsü.....	12
3.3.6. Şile’nin Florası.....	14

BÖLÜM 4.....	17
4. ŞİLE’NİN BEŞERİ ÖZELLİKLERİ	17
4.1. Şile’nin Nüfusu.....	17
4.2. Şile’nin Ekonomik Yapısı	18
4.3. Şile’nin Turizm Değeri.....	19
4.4. Şile Bezi’nin Tarihi	21
4.4.1. İpek.....	23
4.4.2. Keten.....	24
4.4.3. Pamuk	24
BÖLÜM 5.....	26
5. ŞİLE’NİN TARİHİ VE KÜLTÜRÜ	26
5.1. Şile’nin Tarihi.....	26
5.2. Şile’nin Tarihi Alanları.....	28
5.2.1. Ocaklı Ada Kalesi	28
5.2.2. Şile Feneri	29
5.2.3. Tahlisiye Binası	31
5.2.4. Hanım Suyu Çeşmesi.....	32
5.2.5. Eski Hamam.....	33
5.2.6. Fusha Mağarası	34
5.3. Şile’de Sanat ve Spor.....	35
5.4. Şile’nin Yöresel Yemekleri	36
5.4.1. Erikli Çorba.....	37
5.4.2. Kazayağı Salatası	37
5.4.3. Su Mancarı Salatası	38
5.4.4. Kabak Böreği	38
5.4.5. Şile Kestane Balı.....	38
5.4.6. Palamut Köftesi.....	39
5.4.7. Şile Paprikası	39
5.4.8. Öre Tatlısı	40
5.4.9. Sirke Tatlısı.....	40
BÖLÜM 6.....	41
6. ŞİLE LİMAN ÇEVRESİNİN TARİHSEL DEĞİŞİM SÜRECİ	41
BÖLÜM 7.....	50
7. ŞİLE’NİN ANKET DEĞERLENDİRMESİ	50
7.1. Şile Halkı İçin Hazırlanan Anket Soruları.....	50
7.2. Şile İlçesine Turistik Amaçla Gelen Ziyaretçiler İçin Hazırlanan Anket Soruları.....	68
BÖLÜM 8.....	78
8. SONUÇ VE ÖNERİLER	78
KAYNAKÇA	81
EKLER.....	86
ÖZGEÇMİŞ.....	88

TABLULAR LİSTESİ

Tablo 3.1 Şile ilçesinin bazı merkezlere olan uzaklıkları (Kasar, 1987).	10
Tablo 3.2 Şile endemik bitkiler tablosu (Özhatay, 2010).	14
Tablo 4.1 Şile ilçesi yıllara göre nüfus değerleri (<i>Şile İlçesi Vikipedi Bilgileri</i> , n.d.).	18

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 3.1 İstanbul Haritası ve Şile İlçesinin Konumu (<i>Şile İlçesi Vikipedi Bilgileri</i> , n.d.).....	9
Şekil 3.2 Şile Darlık Barajı (<i>Şile Darlık Barajı</i> , n.d.).....	13
Şekil 3.3 <i>Asperula littoralis</i> (<i>Asperula littoralis</i> , n.d.).....	15
Şekil 3.4 <i>Campanula lyrata</i> subsp. <i>lyrata</i> (<i>Campanula lyrata</i> subsp. <i>lyrata</i> , n.d.).....	15
Şekil 3.5 <i>Centaurea kileae</i> (<i>Centaurea kileae</i> , n.d.).....	15
Şekil 3.6 <i>Circium polycephalum</i> (<i>Circium polycephalum</i> , n.d.).....	15
Şekil 3.7 <i>Colchicum micranthum</i> (<i>Colchicum micranthum</i> , n.d.).....	15
Şekil 3.8 <i>Crocus pestalozzae</i> (<i>Crocus pestalozzae</i> , n.d.).....	15
Şekil 3.9 <i>Euphorbia amygdoloides</i> var. <i>robbiae</i> (<i>Euphorbia amygdoloides</i> var. <i>robbiae</i> , n.d.).....	15
Şekil 3.10 <i>Galanthus plicatus</i> subsp. <i>byzantinus</i> (<i>Galanthus plicatus</i> subsp. <i>byzantinus</i> , n.d.).....	15
Şekil 3.11 <i>Lathyrus undulatus</i> (<i>Lathyrus undulatus</i> , n.d.).....	16
Şekil 3.12 <i>Peucedanum obtusifolium</i> (<i>Peucedanum obtusifolium</i> , n.d.).....	16
Şekil 3.13 <i>Senecio castagneanus</i> (<i>Senecio castagneanus</i> , n.d.).....	16
Şekil 3.14 <i>Silene sangaria</i> (<i>Silene sangaria</i> , n.d.).....	16
Şekil 3.15 <i>Stachys cretica</i> subsp. <i>anatolica</i> (<i>Stachys cretica</i> subsp. <i>anatolica</i> , n.d.).....	16
Şekil 3.16 <i>Trifolium pachycalyx</i> (<i>Trifolium pachycalyx</i> , n.d.).....	16
Şekil 3.17 <i>Verbascum degenii</i> (<i>Verbascum degenii</i> , n.d.).....	16
Şekil 3.18 Kum Zambağı (<i>Kum zambağı</i> , n.d.).....	16
Şekil 4.1 1930 yılı Şile Bezi'nin Kuma serilip kurutma aşaması (Şenol, n.d.).....	21
Şekil 4.2 Şile Bezi dokuma tezgahları (<i>Şile Bezi Dokuma Tezgahı</i> , n.d.).....	22
Şekil 4.3 Şile Bezi kaynatma aşaması (<i>Şile Bezi Yapısı</i> , n.d.).....	23
Şekil 4.4 2022 yılı Cumhurbaşkanlığı Külliyesi Şile Bezi defilesi (<i>Şile Bezi Defilesi</i> , n.d.).....	25
Şekil 4.5 Şile Bezi Elbise Örneği (<i>Şile Bezi Kıyafet Örneği</i> , n.d.).....	25

Şekil 5.1 Şile 1923 (Sonemel, n.d.).....	26
Şekil 5.2 Şile Ocaklı Ada Kalesi.....	28
Şekil 5.3 Şile Ocaklı Ada Kalesi 2013 revizyon projesi güney cephesi çizimi (Üner, 2013).	29
Şekil 5.4 Şile Feneri'nin Şile Bezi ile giydirilmesi (<i>Şile Feneri</i> , n.d.).	30
Şekil 5.5 Şile Feneri 1938 (Gedik, n.d.).....	31
Şekil 5.6 Şile Feneri iç mercek	31
Şekil 5.7 Şile Tahlisiye binası.....	32
Şekil 5.8 Şile Hanım Suyu çeşmesi (<i>Hanım Suyu Çeşmesi</i> , n.d.).....	33
Şekil 5.9 Şile Eski Hamam Güney Cephesi 2019	34
Şekil 5.10 Şile Eski Hamam Kuzey Cephesi 2019	34
Şekil 5.11 Fusha Mağarası (<i>Fusha Mağarası</i> , n.d.).....	35
Şekil 5.12 Şile yöresel lezzetler erik çorbası (<i>Erik Çorbası</i> , n.d.).....	37
Şekil 5.13 Şile yöresel lezzetler kazayağı salatası (<i>Kazayağı Salatası</i> , n.d.)....	37
Şekil 5.14 Şile yöresel lezzetler su mancarı (<i>Su Mancarı</i> , n.d.).	38
Şekil 5.15 Şile yöresel lezzetler kabak böreği (<i>Kabak Böreği</i> , n.d.).	38
Şekil 5.16 Şile yöresel lezzetler Şile kestane balı (<i>Şile Kestane Balı</i> , n.d.).....	39
Şekil 5.17 Şile yöresel lezzetler palamut köftesi (<i>Palamut Köftesi</i> , n.d.).....	39
Şekil 5.18 Şile yöresel lezzetler Şile paprikası (<i>Şile Paprikası</i> , n.d.).	40
Şekil 5.19 Şile yöresel lezzetler sirke tatlısı (<i>Sirke Tatlısı</i> , n.d.).	40
Şekil 6.1 Şile Kızlar Hamamı balıkçı tekneleri 1935 yılı fotoğrafı (Gedik, n.d.).....	41
Şekil 6.2 Şile Ocaklı Ada Kalesi 1940 yılı fotoğrafı (Gedik, n.d.).	42
Şekil 6.3 Şile Kızlar Hamamı ve Şile Ocaklı Ada Kalesi 1950 yılı fotoğrafı (Gedik, n.d.).	43
Şekil 6.4 Şile Serintepe Mesire Alanı 1955 yılı fotoğrafı (Gedik, n.d.).	43
Şekil 6.5 Şile Ocaklı Ada Kalesi 1957 yılı fotoğrafı (Gedik, n.d.).	44
Şekil 6.6 Şile Serintepe Mesire Alanı ve Şile Ocaklı Ada Kalesi 1960 yılı fotoğrafı (Gedik, n.d.).	45
Şekil 6.7 Şile Kızlar Hamamı ve Şile Ocaklı Ada Kalesi 1970 yılı fotoğrafı (Gedik, n.d.).	45
Şekil 6.8 Şile Serintepe Mesire Alanı ve Şile Ocaklı Ada Kalesi 1975 yılı fotoğrafı (Gedik, n.d.).	46
Şekil 6.9 Şile Limanı ve Şile Ocaklı Ada Kalesi 2004 yılı fotoğrafı (Gedik, n.d.).	47
Şekil 6.10 Şile Limanı ve Şile Ocaklı Ada Kalesi 2008 yılı fotoğrafı (Gedik, n.d.).	47
Şekil 6.11 Şile Ocaklı Ada Kalesi 2010 yılı fotoğrafı.	48

Şekil 6.12 Şile Ocaklı Ada Kalesi 2021 yılı fotoğrafı (Gedik, n.d.).....	49
Şekil 6.13 Şile Ocaklı Ada Kalesi 2022 yılı fotoğrafı.	49
Şekil 7.1 Şile ilçesinin tercih edilme sebepleri.	51
Şekil 7.2 Şile ilçesinin yaş ortalaması.....	52
Şekil 7.3 Şile ilçesi cinsiyet ortalaması.....	53
Şekil 7.4 Şile ilçesi meslek dağılım grafiği.....	53
Şekil 7.5 Şile ilçesi yerli halk medeni hal grafiği.	54
Şekil 7.6 Şile ilçesinin en çok bilinen özelliği.	54
Şekil 7.7 Şile ilçesi mevsim yoğunluk grafiği.	56
Şekil 7.8 Şile ilçesinde en çok tercih edilen bölgeler.....	57
Şekil 7.9 Şile ilçesi temel gelir kaynağı grafiği.	57
Şekil 7.10 Şile ilçesi öncelik istenilen hizmetler grafiği.....	58
Şekil 7.11 Bir turizm beldesinden istenilen özellikler.	59
Şekil 7.12 Tatile çıkılan kişiler.	60
Şekil 7.13 Tercih edilen tatil şekli.	60
Şekil 7.14 Tatil için tercih edilen bölgeler.	61
Şekil 7.15 Tatilde geçirilen zaman grafiği.	61
Şekil 7.16 Belediye tarafından beklenen hizmetler.....	62
Şekil 7.17 Tatile çıkılan kişi sayısı.	63
Şekil 7.18 Tatil döneminde aktif olunan zamanlar.	63
Şekil 7.19 Tatil harcamaları grafiği.	64
Şekil 7.20 Şile ilçesi güvenlik seviyesi.	64
Şekil 7.21 Şile yatırım istekleri.	65
Şekil 7.22 Dolgu alanı tasarım önerileri.	66
Şekil 7.23 Dolgu alanı tasarım değerlendirmesi.	67
Şekil 7.24 Şile ilçesi için gelecekte istenilen konum ve statüsü.	67
Şekil 7.25 Şile ilçesinin tercih edilme sebepleri.	68
Şekil 7.26 Şile ilçesinin yaş ortalaması.....	69
Şekil 7.27 Şile ilçesi cinsiyet ortalaması.....	69
Şekil 7.28 Şile ilçesi meslek dağılım grafiği.....	70
Şekil 7.29 Şile ilçesi turist medeni hal grafiği.	70
Şekil 7.30 Şile ilçesinin en çok bilinen özelliği.	71
Şekil 7.31 Şile ilçesi mevsim yoğunluk grafiği.	71
Şekil 7.32 Şile ilçesinde en çok tercih edilen bölgeler.	72
Şekil 7.33 Şile ilçesi öncelik istenilen hizmetler grafiği.....	72

Şekil 7.34 Bir turizm beldesinden istenilen özellikler.	73
Şekil 7.35 Tatile çıkılan kişiler.	74
Şekil 7.36 Tercih edilen tatil şekli.	74
Şekil 7.37 Tatil için tercih edilen bölgeler.	75
Şekil 7.38 Tatilde geçirilen zaman grafiği.	75
Şekil 7.39 Tatile çıkılan kişi sayısı.	76
Şekil 7.40 Tatil döneminde aktif olunan zamanlar.	76
Şekil 7.41 Tatil harcamaları grafiği.	77
Şekil 7.42 Şile ilçesi güvenlik seviyesi.	77
Şekil A.1 Şile Liman inşaatı moloz döküm fotoğrafı (Gedik, n.d.).	86
Şekil A.2 Şile liman projesi (Üner, 2013).	87
Şekil A.3 Şile Ocaklı Ada Kalesi projesi 1/200 (Üner, 2013).	87

KISALTMALAR LİSTESİ

Covid-19: Koronavirüs hastalığı 2019

M.Ö: Milattan Önce

M.S: Milattan Sonra

TURSAB: Türkiye Seyahat Acentaları Birliği

BÖLÜM 1

1. GİRİŞ

Turizm, dünya üzerinde oldukça eski bir ekonomik gelir kaynağıdır. Dünya ekonomisi için çok önemli olan turizm, dünya savaşı sonrasında hızla gelişim göstermeye başlamıştır. Türkiye gibi gelişmekte olan ülkeler için iyi planlama ve stratejiler gerektirmektedir. Türkiye'nin coğrafi olarak zengin oluşu turizm için farklı istekleri karşılayabilmesini sağlamaktadır.

Bacasız sanayi diye adlandırılan turizm savaş yıllarından sonra Türkiye için hem dış ülkelere karşı imaj açısından hem de ekonomiyi geliştirmek için önemliydi. Bu nedenle savaş sonrasında tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de turizm çalışmaları yapılmaya başladı.

İstanbul, Türkiye için oldukça önemli bir turizm noktası olmuştur. Birçok kültürü ve tüm ülkenin genel bir özeti niteliğinde içinde her kültürün ve her inanın bulunduğu bir merkez nokta olmuştur. Ulaşım, konaklama ve birçok imkânı turistlere sağlayan kilit bir nokta olmuştur.

İstanbul gibi Türkiye için önemli olan bu turizm noktası bünyesinde birçok ilçe bulundurmaktadır. Bu ilçeler arasında Şile, yüzölçümü en büyük olan ve yeşil alanın en çok bulunduğu ilçe konumundadır.

Şile doğayı ve denizi aynı noktada buluşturan oldukça eski bir ilçedir. Tarihi oldukça eskiye dayanan Şile içinde bulunan önemli turistik noktalarıyla ön plana çıkmaktadır. Şile Feneri, Ocaklı Ada Kalesi, önemli tarihi çeşmeleri, doğal mağaraları ve şelaleleri, farklı uluslara ev sahipliği yapması, Şile bezi, kültürel halk oyunları, yerel lezzetleri, endemik bitkileri ve manzaralarıyla Türkiye'nin turizm değerini taşıyan noktalardan birisidir.

Birinci bölümde turizm tarihi ve turizm kavramının çeşitleriyle anlatıldığı, yıllar içindeki değişimini gösteren bir araştırmaya yer verilmiştir. Turizm kavramının çeşitliliği ve bunların tanımlarına yer ayrılmıştır.

İkinci bölümde Şile ilçesinin günümüze kadar gelen tarihi, yöresel özellikleri ve önemli noktaları hakkında bilgiler verilmiştir. Şile Feneri, Ocaklı Ada Kalesi, Tahlisiye Binası ve Hanım Suyu Çeşmesi'nin detaylı tarihleri hakkında bilgiler verilmiştir.

Üçüncü bölümde Şile'nin coğrafyası hakkında bilgiler bulunmaktadır. Şile ikliminin yaz aylarından kış aylarına kadar değişimleri, Şile'nin florası ve endemik bitkileri, İstanbul bölgesindeki konumu ve farklı ilçelere olan uzaklıkları hakkında bilgiler bulunmaktadır.

Dördüncü bölümde Şile hakkında beşerî özellikler ele alınmıştır. Nüfusunun yıllar içindeki artışı ve pandeminin bu artışa olan etkisi. Şile'nin turizm alanındaki değeri ve Şile için önemli olan Şile bezinin tarihçesi bulunmaktadır.

Bu tez çalışması için kullanılan iki farklı yöntem bulunmaktadır. İlk yöntem Şile ilçesinin yıllar içindeki değişimini gözlemlemek için yapılan fotoğraflama yöntemi. Bu yöntem Şile ilçesinin 1935 yılından günümüze kadar fotoğraflarının bulunduğu ve yıllar içindeki değişimleri gözlemleyerek Şile'nin değişimini anlamayı hedefleyen bir araştırma yöntemidir. İkinci yöntem Şile halkının Şile ilçesini nasıl değerlendirdiğini ve Şile ilçesi için isteklerini belirlemeyi amaçlayan anket yöntemidir. Bu yöntemde Şile ilçesinde yaşayan yerel halka sorulan turizm ve Şile hakkındaki sorular doğrultusunda çıkarımlar ve değerlendirmeler yapılmıştır. Şile ilçesinin turizm bakımından yeterliliğinin Şile halkının nasıl değerlendirdiğini anlamak amaçlanmıştır.

Bu araştırma yöntemleri Şile ilçesinin turizm potansiyelini anlamak ve bu alanın en verimli nasıl kullanılabileceğini öğrenmek amacıyla yapılmıştır. Araştırma, yerel değerlerin ve bu alanda bulunan önemli tarihi yapıların turizm potansiyelini ne kadar yansıttığını ve bu potansiyelin yükseltilebilir olup olmadığını öğrenmeyi amaçlamıştır.

Araştırmanın sonunda Şile ilçesinin turizm potansiyeli ve bu potansiyelin en iyi şekilde değerlendirilmesi için çıkarımlar ve öneriler bulunmaktadır.

BÖLÜM 2

2. TURİZM KAVRAMI

Turizm ilk çağlardan günümüze kadar gelen ve insanların yapmış oldukları bir faaliyettir. Zaman içerisinde uygarlıkların gelişmesi, teknolojinin ilerlemesi, iş yoğunluğunun artışı insanların tatil ihtiyaçlarını ortaya çıkartmıştır. Teknoloji ilerledikçe turizm için ulaşım ve ekonomik imkanlar oldukça kolaylaşmıştır. Savaşların bitişi ve turizm faaliyetlerinin başlayıp gelişmesiyle ülkeler kültürlerini dünyaya kolaylıkla tanıtılabilmeye başlamışlardır (Karataş & Babür, 2013).

1950’li yıllardan beri turizm sektörü oldukça hızlı ilerleme kaydetmiştir. Yüzyıllardır insanlar farklı nedenler yüzünden seyahat etmişlerdir. Eğlence, aktivite, şifa ve keşif gibi sebepler turizmin sebeplerindendir (Başol, 2012).

2.1. Turizmin Tanımı

Turizm kelimesi Latince “Tornus” kelimesinden türemiştir. Kelimenin anlamıysa dönme hareketidir. Latince Tour ve Touring kelimelerinin kökeninden türemiştir. Tour sözcüğünün anlamıysa hareket edilen yere geri dönmek amaçlı yapılmış olan kısa veya uzun seyahattir. Touring, sosyo-kültürel gezilerde kullanılmaktadır. Fransızca olan “tour” kelimesi ve “tourner” kelimesi Fransızcaya Latineden geçmiş kelimelerdir. Türkçede kullanılan turist ve turistik kelimelerinde bizim dilimize, kökeni Latinceye dayansa da Fransızcadan gelmiştir (Olalı, 1990).

2.2. Turizmin Tarihçesi

Turizmin kavramı Sümer tarihine kadar uzanmaktadır. M.Ö. 3000 yıllarında Mısır piramitlerinin yapılmış olması gezginler için bu toprakların uğrak bir yer haline

gelmesini sağlamıştır. Bu nedenle Mısır topraklarına giden yollar gezginlerin konaklayabilmesi için güven altına alınmıştır (Barutçugil, 1984).

Devletlerin diğer devletlerle yaptıkları bürokratik ve ticari görüşmeler çok eski yıllardan beri turizm aktivitesi olarak görülmekteydi. Karayollarının güvensiz oluşu ve günümüzdeki kadar yoğun karayolu olmaması sebebiyle bu tip geziler için deniz yolu tercih edilirdi. Deniz trafiğinin hareketlenmesiyle beraber eski Yunanlıların düzenlediği olimpiyatlara katılan sporcular ve izleyiciler deniz yoluyla Yunan topraklarına ulaşmışlardır. Olimpiyatlara katılım sağlayan sporcular ve izleyiciler Yunan topraklarına ulaşana kadar bazı yerlerde konaklamış ve turizm anlayışının ilk örneklerinin temelini atmışlardır (Bayer, 1992).

M.S. 392 yılında İstanbul'un fethinden sonraki dönemde turizmde bazı duraklama dönemleri yaşanmıştır. İslamiyet'in ve Hıristiyanlığın yayılmasıyla dini turizm hareketlerinde artışlar başlamıştır (Acuner, 2006). İslam dininin yayılması ve Kâbe ziyaretinin farz olması sebebiyle dini turizm hareketlenmiştir. Eski çağlarda insanlar olimpiyatlara katılmak, dini inançlarını gerçekleştirmek, ticaret yapmak ve sağlık için yer değiştirerek turizm faaliyetleri gösterirlerdi (Güçlü, 2021).

İstanbul'un fethinden başlayarak Fransız İhtilali'ne kadar uzanan süreçte, Bizanslılar Roma'ya sığınmış ve Romalılara hem dilini hem de kültürlerini öğretmişlerdir. Bu süreçte Roma'da bulunan birçok antik kente kültür turizmleri yapılmıştır. Böylelikle ekonomik seyahatlerle birlikte kültürel turizm de gelişmiştir (Doğanay, 2001). Fransız İhtilaliyle burjuva ve zengin sınıf kavramı ortaya çıkmış ve uzak, ülkelere gidip kültürel geziler yaparak turizmi ciddi şekilde hareketlendirmişlerdir. Bununla beraber turizmin gelişmesine en çok yardımcı olan, teknolojinin ilerlemesi ve ulaşımın kolaylaşırken aynı zamanda ucuzlaması olmuştur. Buharlı gemiler, raylı sistemler ve otomobillerin teknoloji sayesinde yaygınlaşmasıyla birlikte turizm hızla gelişmeye devam etmiştir. Bu gelişme, orta sınıf insanların ekonomik gelirlerinin artmasına ve geziler yapabilmesine imkân tanımıştır. İlk organize edilen turistik gezi 1941 yılında Letter-Loughborough arasında gerçekleşmiştir. İnsanların at yarışını izlemek için organize ettiği tren yolculuğu, 570 kişilik bir grupla olmuştur. Organizasyonun düzenleyen ve bilet satışını yapan Thomas Cook'tur. Thomas Cook bu tren yolculuğunu organize ederek "Organize tur" kavramını hayatımıza sokmuştur (Bayer, 1992).

Turizm dünyada diğer sektörlere göre daha fazla büyüme göstermiştir. 1950 yılında dünyada turizm hareketlerine 25 milyon insan katılmıştır. Bu rakam 2000

yılında 683 milyon ve 2011 yılında 980 milyona yükselmiştir. 2020 yılında bu sayı 1,6 milyar olmuştur.

2.3. Turizm Çeşitleri

Turizm çeşitleri birçok farklı metotla yapılmaktadır. Bu farklı metotların ortaya çıkma sebebi turizmin çok kapsamlı olması ve birbiri ile ilişkili birçok konuyu kapsıyor olmasıdır. Bireyler çeşitli amaçlar için seyahat etmekte ve bu seyahatler, yapılma nedenleri, yapılış şekilleri, ekonomik tercihler ve ulaşılmak istenen amaç gibi birçok grupta değerlendirilir (Güçlü, 2021).

2.3.1. Katılan İnsan Sayısına Göre Turizm

Planlanmış olan turizm faaliyetlerine, yalnız ya da bir grupla katılınacağını belirleyen turizm şeklidir. Sosyalleşmek amaçlı tek kişinin çıktığı bireysel turizm çeşidi ve gruplarla, dernek ve kulüplerle yapılan aktivite amaçlı turizm çeşidi olarak ayrılır. Son olarak günümüzde kültür turları gibi örnekleri de görülen insanların birbirini tanımadığı daha büyük gruplardan oluşan turizm çeşididir.

2.3.2. Ziyaret Edilen Bölgeye Göre Turizm

İç ve dış turizm gibi ülke içinde ve ülke dışında yapılmak üzere iki farklı çeşidi vardır. Kişilerin ekonomik koşullarına da bağlı olarak bu turizm çeşitleri değişkenlik gösterebilir. Vatandaşı olunan ülkenin kültürüne hâkim olup farklı ulusların kültürel değerlerini merak eden insanlar için dış turizm cazip gelmektedir.

2.3.3. Katılan İnsanların Yaşına Göre Turizm

Genç, orta yaş ve üçüncü yaş turizmi olarak üç çeşide ayrılır. Gençlik turizmi konfor önceliği bulunmayan eğlence ve aktivite odaklı bir turizm çeşididir. Orta yaş turizmi ise konfor ve aktiviteye öncelik veren ve genelde aile sahipleri için ailesiyle beraber yapılması tercih edilen tatil çeşididir. Üçüncü yaş turizmi emekli olmuş ve belli bir yaşı geçmiş kişiler için konforun önemli olduğu ve genelde dini turizmin öncelik verildiği turizm çeşididir.

2.3.4. Katılan İnsanların Sosyo-Ekonomik Durumuna Göre Turizm

Kişilerin ekonomik düzeylerine ve gelir seviyelerine göre sosyal ve lüks turizm olarak iki farklı gruba ayrılır. Sosyal turizm yapacak olan kişiler genellikle iç turizmi tercih etmektedirler. Konaklama, yol masrafları, aktivite giderleri ve yiyecek gibi birçok gider kaleminin hesaplanarak daha ekonomik bölgelerin tercih edildiği turizm çeşididir. Lüks turizm ekonomik ve gelir seviyesi yüksek olan kişilerin yaptığı turizm çeşididir. Dış turizm için gereken ekonomik şartlar sağlandığı için dış turizm tercih sebepleri arasında cazip olmaktadır.

2.3.5. Katılanların Amaçlarına Göre Turizm

Kişiler turizm için farklı beklentilerde bulunmaktadır. Deniz turizmi, yayla turizmi, kongre turizmi, termal turizm, dağ ve kış turizmi, mağara turizmi, av turizmi, inanç turizmi, golf turizmi, akarsu turizmi, kültür turizmi, gastronomi turizmi olarak ayrılmaktadır.

-Deniz turizmi; büyük uluslararası gemilerle yapılan ya da tekne turları gibi daha yerel turizm çeşididir. Kişiler tarafından yüzme ve deniz seyahati odaklı yapılan turizm çeşididir.

-Kongre turizmi; iş adamları tarafından bilgilendirmek ya da bilgilenecek adına yapılan ve iş odaklı olan turizm çeşididir. Kongre turizmi her mevsim yapılmaktadır. Belirlenen konular üzerine sunumların ve bilgilerin verildiği turizm çeşididir.

-Termal turizm; üçüncü yaş için en çok tercih edilen turizm çeşitlerindedir. Sağlık ve konfor odaklı ve belli noktaların dışında yapılamayan turizm çeşididir.

-Mağara turizmi; hem gezi ve kültürel olarak hem de spor olarak yapılabilen turizm çeşididir. Dağcılarının ve sporcularının dünyanın çeşitli noktalarında gitmeyi tercih ettiği bir turizm çeşididir.

-Dağ ve kış turizmi; dünyanın birçok noktasındaki dağların kışın karlı ve soğuk havasında turistlerin kayak yapmasına ve barınmasına olanak sağlayan turizm çeşididir. Bu noktalarda kayak yapılmasının dışında günlük eğlenceler ve aktivitelere de imkân verilmektedir.

-Av turizmi; doğal alanlarda havada karada ve suda yapılan turizm çeşididir. Avcıların bu alanlarda hobi olarak avlanmasını sağlayan ve bunun için tesislerin bulunduğu turizm çeşididir.

-Golf turizmi; golf sahası bulunan noktalarda gelir düzeyi daha yüksek kişilere daha çok hitap eden turizm çeşididir.

-İnanç turizmi; kutsal alanlara ve ülkelere kişilerin inançlarını ve manevi beklentilerini karşılayacak şekilde yapılan turizm çeşididir.

-Yayla turizmi; ülkemizde Karadeniz bölgesinde daha sık gördüğümüz ve genelde kısa süreli yapılan turizm çeşididir.

-Akarsu turizmi; belli noktalarda aktiviteye ve tekneyle gezmeye izin veren turizm çeşididir.

-Kültür turizmi; gidilen bölgenin tarihi, ekonomik, kültüre ve coğrafi özelliklerini öğrenmek amaçlı yapılan ve turların tercih edildiği turizm çeşididir.

-Gastronomi turizmi; belli ülkelerin ve belli kültürlerin onlara has lezzetlerini ve tatlarını deneyimlemek için yapılan turizm çeşididir.

2.3.6. Kullanılan Ulaşım Aracına Göre Turizm

Ulaşım araçlarının sağladığı imkanlar doğrultusunda yapılan turizm çeşididir. Uzun yolculukların konforlu olması amaçlanarak başlamış bir turizm çeşididir. Karavan, gemi, yat ve demiryolu gibi ulaşım araçlarıyla yapılan turizm çeşididir. Karavan uzun süreli ve birçok farklı noktayı görmek amaçlanan turizm çeşididir. Gemi turizmi uluslararası yapılan okyanus yolculukları ve farklı ülkelerin limanlarında konaklamayı da barındıran bir turizm çeşididir. Yat turizmi yaz mevsiminde ekonomik ve gelir seviyesi yüksek kişilerin tercih ettiği turizm çeşididir. Demiryolu turizmi içinde konaklamanın bulunduğu ve belli bir noktadan diğerine giderken konforlu ve farklı bir deneyim sunmayı amaçlamış turizm çeşididir.

2.4. Türkiye ve Turizm

Turizm sektörü dünya ekonomisinde oldukça önemli bir yere sahiptir. Özellikle II. Dünya Savaşından sonra en hızlı gelişen ve teknolojik yatırımların yapıldığı sektörler arasına girmiştir. Gelişmekte olan Türkiye için turizm önemli bir ekonomik gelir kaynağıdır. Bu nedenle Türkiye, turizm stratejisi planlamasında bölgesel ve ulusal anlamda bazı programlar geliştirmiştir (Güçlü, 2021).

Türkiye’de yıllardır turizm “bacasız sanayi” olarak adlandırılmıştır. Bununla birlikte ancak 80’li yıllardan itibaren geliştirilen politikalar sürdürülebilir olarak hayata geçirilebilmiştir (Güçlü, 2021).

Türkiye için günümüzde turizm, coğrafi konumu ve köklü tarihi sebebiyle önemli gelir kaynaklarından birisi.

Türkiye’de 1923-1962 yıllarında kurulan Seyyahin Cemiyeti ilk turizm faaliyetini de organize eden kuruluştur. İlk yapılan kruvaziyer turu sayesinde gelen insanların ülkeye girişlerini kolaylaştırmak için yapılan çeşitli girişimlerdir. Sonrasında trafik mevzuatı ve gümrük mevzuatları gibi kamu görevlerini üstlenerek uzun yıllar boyunca bir devlet organı olarak hizmet vermeye devam etmiştir. Bu süreç boyunca birçok broşürler bastırılmış, karayolu için ilk haritaları üretmiş, yapılan turizm faaliyetlerinin tüm afişlerini üretmiş ve turizmle ilgili birçok alanda incelemeler gerçekleştirmiştir (N. Kozak, 2014).

Türkiye’nin turizm sektörü için ilk yasal düzenlemesi 1934 yılında yapılmıştır. Bu, İktisat Vekâleti Teşkilat ve Vazifeleri Hakkında 2450 Sayılı Kanun’dur. 1953 yılında Turizm Endüstrisini Teşvik Kanunu yasalaştırılmıştır. Bu sayede 10 yıl süre ile yatırım yapmak isteyen insanlara vergi muafiyeti sağlanmıştır. 1955 yılında Turizm Bankası, hemen ardından 1957 yılında da bakanlık oluşturulmuştur (N. Kozak, 2014).

1972 yılında TURSAB kurulmuş, 1982 yılında turizm teşvik kanunu çıkmıştır. Bu kanunla beraber Türkiye turizm alanındaki en önemli fırsatı yakalamıştır. Bu dönemle beraber özelleştirmeler gerçekleşmeye başlamış, dernekler ve birlikler kurulmaya başlamıştır. Türkiye’nin uluslararası turizmden aldığı pay 1989-1998 yılları arasında binde 3 gibi bir rakamdan %1,8 gibi bir rakama yükselmiştir (N. Kozak, 2014).

BÖLÜM 3

3. ŞİLE'NİN COĞRAFI ÖZELLİKLERİ

3.1. Konum

Şile, Karadeniz sahilindeki İstanbul'a bağlı en büyük yüzölçümüne sahip ilçedir. İstanbul ilçesinin Kocaeli sınırında bulunmaktadır. 741 km² yüzölçümüne sahip olan Şile, aynı zamanda 60 km uzunluğunda bir sahil şeridine sahiptir. Şile Türkiye devletinin en eski ilçelerinden birisidir.

Şekil 3.1 İstanbul Haritası ve Şile İlçesinin Konumu (Şile İlçesi Vikipedi Bilgileri, n.d.).

Tablo 3.1 Şile ilçesinin bazı merkezlere olan uzaklıkları.

İLÇE	UZAKLIK (KM)
Ağva	40
Üsküdar	70
Kadıköy	71
Beşiktaş	71
Taksim	78
Sakarya	133

(Kasar, 1987).

3.2. Jeomorfolojik Özellikler

Şile, Marmara Bölgesinin kuzeydoğu bölümünde bulunur. Üzerinde olduğu yarımada'nın batıya devam eden bölümü Trakya'ya uzanır ve Cvijiv tarafından "Thrazisch-Bithynische Flache" olarak adlandırılan bu bölüm Türk coğrafyacılar tarafından "Trakya-Kocaeli Penepeni" diye adlandırılmıştır (Güngör, 2021).

Şile'de Birinci, ikinci, üçüncü ve Dördüncü zamanlardan tortul oluşuklar bulunmaktadır. Birinci Zamanda Silürien ve Devonien, ikinci Zaman Trias ve Üst Kretaseyi, Üçüncü Zaman Numulitik ve Neojeni, Dördüncü Zamanda vadileri dolduran alüvyonlar ihtiva edilmekte (Muslu, 1999).

3.3. İklim Özellikleri

Şile ilçesinde hem Akdeniz iklimi hem de Karadeniz iklimi görülmektedir. İklimde Akdeniz özelliğini kışların ılık ve yağışlı oluşu gösterir. Ancak Karadeniz kıyılarına yaklaştıkça bu etki tamamen tersine dönmeye başlar. Yaz yağışının Şile'de %10,6'ya yükselmesiyle Karadeniz tesiri azalır. Akdeniz ikliminde görülene oranla, hafiflemiş olan yaz kuraklığı, daha az buharlaşmaya ve daha yoğun bir don etkisinin görülmesine sebep olur. Kış aylarında kar yağışları normal seviyelerdedir. Bulutluluk ve nem oranı daha fazla görülür (Muslu, 1999).

Şile İstanbul'un en büyük ormanlarına ev sahipliği yapar burada yürüyüş ve trekking için uygun birçok alan mevcuttur. Bölgeye dağılmış düzinelerce mağara bulunmaktadır (*Istanbeautiful*, n.d.).

3.3.1. Sıcaklık

Şile'de yıllık ortalama sıcaklık değerleri 13,6°C'dir. Bu değer çevredeki Kocaeli 14,5°C ve İstanbul-Göztepe 14,0°C'den daha düşüktür. Sıcaklık Şile'de Ocak ve Şubat döneminde düşer. Ocak ayı Şile'de 5,4°C'dir. Temmuz ve Ağustos aylarında sıcaklık 22,7°C'dir. Şile Türkiye coğrafyasında mevsimlerini ortalama değerlerde geçiren bir ilçedir. Şile ilçesi kış mevsimlerinde çok soğuk, yaz mevsimlerinde ise çok sıcak olmaz. Ancak Şile coğrafi konumu sebebiyle nem oranı yüksek bir ilçedir (Muslu, 1999).

3.3.2. Yağış

Yıllık ortalama yağış 600-1000 mm değerleri arasındadır. Güneye doğru gidildikçe bu değerler 800-1000 mm arasında ve güneydoğudaki tepelik sahada 1000 mm'nin üstündedir. Yağışlı günlerin yıllık ortalaması 125-150 gün arasında değişir. Sonbahar ve kışın yağış artarken yaz mevsiminde yağış azalmakla beraber ilkbahar yağışları Akdeniz kıyılarındakinden daha kuvvetlidir. Sıcaklığın en yüksek olduğu devre, yağış en düşük değere karşılıktır. Aylık ortalama en az yağış Temmuz ayında 28 mm, en fazla yağış ise Aralık ayında 115 mm'dir (Muslu, 1999).

3.3.3. Rüzgar

Şile, Marmara Bölgesinde yer alır ve buna rağmen konumu sebebiyle sert rüzgarlara açıktır. Şile'nin kuzey ve kuzeybatısı tamamen açıktır ve kuzeybatıdan esen Karayel, kuzeyden esen Yıldız ve kuzeydoğudan esen Poyraz rüzgarları etkilidir. Marmara bölgesinin iç kesimleri ılıman olduğu halde Şile ve benzeri kıyı yerleşimlerinin iklimi sert geçmektedir (Muslu, 1999).

Şile, Karadeniz kıyısında şiddetli rüzgarlara açık olması ve şiddetli fırtınaların yaşanması deniz ulaşımını zorlaştırır ve balıkçılar için tehlike yaratmaktadır (Muslu, 1999).

Şile'de hâkim olan rüzgar yönü Poyraz'dır. İklim üzerinde geniş etkileri olan rüzgar faktörü her mevsimde görülür. Kış mevsiminde hızların fazla olması denizde

yüksek dalgaların oluşmasına sebep olur. Şile, Kefken ve Karaburun arasındaki tüm gemiler için tehlikeli bir bölgedir (Muslu, 1999).

3.3.4. Su Kaynakları

Şile ve çevresi akarsular bakımından zengindir. Karadeniz'e ulaşan birçok kısa akarsu araziye derince bir şekilde parçalamıştır (Kasar, 1987).

Bu akarsuların en önemlisi Şile suyu olup kaynağı 645 m yükselteli ilçe sınırları dışındaki Kayalıdağ Tepesinin kuzeyinden alır. Darlık Deresi olarak sularını Darlık Barajına getirir ve Heciz Deresi ile birleşerek Türknil ismini alırlar. Kaide seviyesine ulaşmış olarak Kumbaba mahallesi mevkiinde denize paralel olarak akan Şile suyu Şile'nin 3 km batısından Karadeniz'e dökülür. Kurak dönemde plaj kumları ile ağız kısmı kapanır (*İski Su Kaynakları*, n.d.).

Şile çevresinde kireç taşlı seviyeler dışında açılan adi kuyularda 5-10 kulaçtan su alınabilmektedir. Yağmurlu mevsimde su seviyesi daha yüksek olur. Zengin yeraltı sularına sahiptir. Yeraltı suları, yağış suları yer altına sızan sular ve yamaçtan inen sularla beslenir (Muslu, 1999).

Şile ovasındaki bol yağışlar, sonunda sular yüzeye yakın yeraltı suyu ile birleşip göllenmelere yol açar. Şile ovasındaki yeraltı suları içilecek değerde olmayıp, tarla sulama amaçlı kullanılabilir (Muslu, 1999).

Kaynak suyu bakımından oldukça kalitelidir. Şile'de Kostoplu suları kalitelidir ve andezitli seviyelerden çıkarlar. Yağışlı mevsimde daha gür olan kaynak sular üzerinde ticari içme suyu tesisleri yapılmıştır (Muslu, 1999).

Şehrin su ihtiyacı D.S.İ. tarafından toprak dolgu tipi baraj olarak yapılan Darlık barajından sağlar. Barajdan alınan ham su Şile ovasında kurulu Şile Belediyesi arıtma tesislerinde arıtıldıktan sonra önce 800m³lük ana depoya terfi edilerek şehre içme suyu olarak dağıtılır. Kumbaba mahallesinde su veren tali depo meteoroloji çamlığı içinde bulunur. Kent içindeki çeşmelere 2,7 km'den getirilen Kostoplu suyu verilir. Ayrıca yazları artan nüfusla beraber su sarfiyatı iki katına çıkar (*İski Su Kaynakları*, n.d.).

3.3.5. Bitki Örtüsü

Şile ilçesi çalı biçimlenmeleri de dahil %79'u ormanla kaplı bir ilçedir. Nemli ormanın asıl ağacı kayının yerini meşe ağaçları almıştır. Şile ve çevresinin nemli ormanları, Ağva'dan denize kadar ulaşan Göksu Deresi vadisi sınır sayılarak iki kısma

ayrılır. Bu vadinin batısında meşe ve kestane, doğusunda ise kayın bulunmaktadır (*Şile Florası*, n.d.).

Şekil 3.2 Şile Darlık Barajı (*Şile Darlık Barajı*, n.d.).

Şile'de belli başlı bitki formasyonları orman, maki, psödomaki topluluklarıyla kıyı bitkilerinden ibarettir. 3-4 m'yi pek aşmayan defne, kocayemiş ve akçakesmenin boylanabilmeleri, bu kesimlerde yıllık yağış miktarındaki artış kadar yaz yağışları nispetinin de yükselişiyle ilgilidir (Muslu, 1999).

Regel'in Üsküdar ve Şile arasındaki kesite ait müşahedeleri de aynı mahiyettedir. Bu sahada güney yamaçlarda Akdeniz elemanları, kuzey yamaçlarda nemli ormanların hakim olduğu görülür. Karadeniz'e dönük mailerde yerini meşe, kestane ve ihlamura bırakır ve Balibey, çavuş, Hacıkasım mahallerinde ve yakın köylerde toplanan ihlamur ve kestaneler şehirde satılarak halk için bir geçim kaynağı oluşturur (Muslu, 1999).

Şile'deki sırt ve tepelerin üzerinde, bazı kesimlerde kocayemiş tek başına birlikler teşkil etmekle beraber, büyük kısmı psödomaki ile kaplıdır. Psödomaki ile bu alanda şu bitkiler görülür. Katırtırnağı, funda, akçakesme, defne, kocayemiş, süpürge çalısı, katran ardıcı, laden, böğürtlen, fındık, kızılıçık. Toplanan fındıklar şehirde satılarak geçim kaynağı oluşturur (Muslu, 1999).

Tepe ve sırtlardaki vadi içleri ile birçok yer tahripten kurtulmuş meşe ve kestane kümelerinin mevcudiyeti psödomakiden evvel bütün bu sahaların hakim olan formasyonun meşe ve kestane ormanları olduğunu gösterir (Muslu, 1999).

Şile'nin güneyindeki yamaçlar üzerinden başlayan psödomaki, Ömerli köyüne kadar devam eder (Muslu, 1999).

Şile civarında birçok orman ürününden istifade edilir. Köylerinde orman ürünleri ek bir geçim kaynağı niteliği de taşır. İstanbul'un en önemli mangal kömürü üretimini Şile ilçesi sahiplenmiştir (Muslu, 1999).

Şile'deki geniş ormanlık alanlar, piknik alanı olarak kullanılmakta. Örneğin Şile'de Çavuş Mahallesiindeki çamlık piknik alanı, şehirde oturanlar ve çevreden gelenler için cazip bir yerdir (Muslu, 1999).

3.3.6. Şile'nin Florası

736 m² alan içinde 810 bitki türü yetişmektedir. Sayısının fazla olmasının yanında Şile florasının en önemli kısmı nadir bitkileri içermesidir. Şile 16 endemik türü barındırmaktadır.

Bu türler Şile ilçesinde oldukça sık görülen ve ormanlarda kolaylıkla bulunabilecek olan bitkilerdir. Peyzaj alanında kullanılan bazı özel bitkilerde Şile ilçesi coğrafyasında görülmektedir.

Tablo 3.2 Şile endemik bitkiler tablosu.

ENDEMİK BİTKİLER LİSTESİ
<i>Asperula littoralis</i> , (Sahil asperulası)
<i>Campanula lyrata</i> subsp. <i>lyrata</i> , (Çan çiçeği)
<i>Centaurea kileae</i> , (Kilyos peygamber çiçeği)
<i>Circium polycephalum</i> , (Çokbaşlı köygöçüren)
<i>Colchicum micranthum</i> , (Narin acı çiğdem)
<i>Crocus pestalozzae</i> , (Ümraniye çiğdemi)
<i>Euphorbia amygdoloides</i> var. <i>robbiae</i> , (Sütleşen)
<i>Galanthus plicatus</i> subsp. <i>byzantinus</i> , (İstanbul kardeleni)
<i>Lathyrus undulatus</i> , (İstanbul nazendesi)
<i>Peucedanum obtusifolium</i> , (Kıyı kerevizi)
<i>Senecio castagneanus</i> , (Kanarya otu)
<i>Silene sangaria</i> , (Karadeniz salkımı)
<i>Stachys cretica</i> subsp. <i>anatolica</i> ,
<i>Trifolium pachycalyx</i> , (Yonca)
<i>Verbascum degenii</i> . (Sahil sığırkuyruğu)
Kum Zambağı

(Özhatay, 2010)

Şekil 3.3 *Asperula littoralis* (*Asperula littoralis*, n.d.).

Şekil 3.4 *Campanula lyrata* subsp. *lyrata* (*Campanula lyrata* subsp. *lyrata*, n.d.).

Şekil 3.5 *Centaurea kileae* (*Centaurea kileae*, n.d.).

Şekil 3.6 *Circium polycephalum* (*Circium polycephalum*, n.d.).

Şekil 3.7 *Colchicum micranthum* (*Colchicum micranthum*, n.d.).

Şekil 3.8 *Crocus pestalozzae* (*Crocus pestalozzae*, n.d.).

Şekil 3.9 *Euphorbia amygdoloides* var. *robbiae* (*Euphorbia amygdoloides* var. *robbiae*, n.d.).

Şekil 3.10 *Galanthus plicatus* subsp. *byzantinus* (*Galanthus plicatus* subsp. *byzantinus*, n.d.).

Şekil 3.11 *Lathyrus undulatus*
(*Lathyrus undulatus*, n.d.).

Şekil 3.15 *Stachys cretica* subsp.
anatolica (*Stachys cretica* subsp.
anatolica, n.d.).

Şekil 3.12 *Peucedanum obtusifolium*
(*Peucedanum obtusifolium*, n.d.).

Şekil 3.16 *Trifolium pachycalyx*
(*Trifolium pachycalyx*, n.d.).

Şekil 3.13 *Senecio castagneanus*
(*Senecio castagneanus*, n.d.).

Şekil 3.17 *Verbascum degenii*
(*Verbascum degenii*, n.d.).

Şekil 3.14 *Silene sangaria* (*Silene*
sangaria, n.d.).

Şekil 3.18 Kum Zambağı (*Kum*
zambağı, n.d.).

BÖLÜM 4

4. ŞİLE’NİN BEŞERİ ÖZELLİKLERİ

4.1. Şile’nin Nüfusu

2019 yılı sonlarında tüm dünyayı etkisi altına alan pandemi ve Covid-19’un tüm dünya gibi İstanbul ve Şile ilçesi içinde önemli etkileri oldu. Pandemi dönemine kadar Şile ilçesi nüfusu sadece yazın dört ay kadar yükselen ve kış mevsiminde yerel halkın hakim olduğu bir ilçe konumundaydı. Günümüzde hem yaz hem de kış aylarında Nüfusu artış gösteren ve gelen ziyaretçilerin kalıcı olarak yerleştiği bir ilçe haline gelmiştir.

Şirket ve ofis politikaları, online çalışma yöntemleri ve evden çalışmaya yönelik teşviklerle birlikte, İstanbul’un yoğun nüfuslu ilçelerinden ciddi sayılarda göç alan Şile için 2020 ve 2021 yılı bir geçiş yılı haline gelmiştir.

2020 ve 2021 yılları arası ortalama beş bin kişilik bir göç görülmekte. 2020 yılında henüz yeni başlamış olan pandemi süreci yılsonlarına gelindiğinde tüm dünya tarafından kabul gören ve tüm düzenin bu doğrultuda değiştiği bir yıl oldu. İstanbul gibi kalabalık ve iş potansiyelinin oldukça yüksek olduğu bir şehirde, insanlar ofis ve işyerlerine gidemeyip önce haftanın belli günleri evden çalışma sistemine geçti. Devamında pandemi sürecinin şiddetlenmesi ve tehlikenin artması sebebiyle, toplu taşıma, metro, vapur ve taksi gibi ulaşım yollarının kullanılmak istenmemesi sebebiyle işletmeler tamamen evden çalışma yöntemine uyum sağlamak zorunda kaldı. Bu yöntemi oldukça verimli gören bazı işletmeler bu süreçte ofis ve bürolarını tekrar açmama ve temelli evden çalışma sistemi uygulayacaklarını açıklayınca, çalışanlar tarafından bu yeni bir düzen kurma fırsatı olarak görüldü. İstanbul’un işlek bölgelerinde yaşayan birçok insan Şile bölgesinden bahçeli ve doğa içinde olan bir

mülk sahibi olmak istedi. Bu ekonomik fırsatın oluşması 2021 yılında Şile ilçesinin nüfus artış oranında önemli bir rol oynamıştır.

Şile ilçesinin emlak değeri pandemi döneminden önce normal denebilecek seviyelerde olmasına karşın günümüzde oldukça yükselmiş ve çok rağbet gören bir bölge haline evrimleşmiştir. Şile'ye olan talebin artması inşaat sektörünün de hızlanması ve sektörün ilerlemesine yol açmıştır.

Tablo 4.1 Şile ilçesi yıllara göre nüfus değerleri.

YIL	NÜFUS
1927	13.525
1935	15.101
1940	18.621
1945	17.688
1950	16.196
1955	16.994
1960	18.175
1965	18.098
1970	19.427
1975	18.648
1980	20.424
1985	19.310
1990	25.372
2000	32.447
2007	25.169
2008	28.571
2009	28.325
2010	28.119
2011	28.847
2012	30.218
2013	31.718
2014	32.823
2015	33.477
2016	34.241
2017	35.131
2018	36.516
2019	37.692
2020	37.904
2021	41.627

(Şile Wikipedi Bilgileri, n.d.)

4.2. Şile'nin Ekonomik Yapısı

Şile dağlık bölgelere sahip, yeşilin ve denizin iç içe geçtiği bir bölgedir. İçerisinde akarsuların ve darlık barajının bulunduğu Şile, coğrafi olarak verimli ve zengin bir bölge. Ancak toprağın yıllar içerisinde bakımsız kalması ve yaşayan halkın belli bir kısımda faaliyet göstermesi sonucu toprakları verimsizleşmeye başlamıştır.

Günümüze kadar tarımın Şile için azalan bir gelir kaynağı olması, verimli olan toprakların atıl ve bakımsız kalmasına sebep olmuştur. Halkın ufak bir kısmının hala tarımla uğraşıyor olması Şile için tarım alanında yeterli bir ekonomi oluşturamıyor (Uzun, 2009).

Kırsal bölümde yaşayan halk, geçiminin bir kısmını orman işletme müdürlüğü tarafından belirlenen kesim maktalarından sağlamakta. Köylerde muhtarlık ve orman müdürlüğü tarafından belirlenen kesim maktası sadece köyde ikamet eden yerli halk tarafından paylaşılmakta. Köy halkı tarafında geçimini odun ve mangal kömürü yaparak geçinenlerde vardır. Şile ilçesine yapılan doğalgaz yatırımından sonra odun kömürüne olan talep oldukça azaldı ve ağırlık mangal kömürüne verildi. 2000li yıllardan öncesine kadar Şile için talep gören bir ekonomik gelirken günümüzde bu yoldan para kazanan köylü halk oldukça azalmıştır.

Tarım ve kömür üretiminin yanında en yaygın olan hayvancılıktır. Kümes hayvanları, yumurta, büyükbaş ve sütçülük günümüzde oldukça ilgi görmekte. Köy yumurtası, köy tavuğu ve köy sütü gibi ürünler Şile halkı tarafından sevilip tüketilmektedir. Günümüzde hala bu yolla köy halkı para kazanmaktadır.

Şile için denizcilik hem Bizans döneminde hem de Osmanlı döneminde oldukça önemliydi. Bu bilgi günümüze 1840 ve 1844 yılları arasında yapılan temettuat sayımları sayesinde ulaşmıştır. Temettuat, herkesin kazancıyla orantılı vergi vermesini sağlayan yeni bir vergi uygulamasıydı. Bu sayımlar kaydedilerek temettuat defterlerine yazılmıştır. Günümüze gelindiğinde ise Şile için balıkçılık eski dönemlerdeki kadar önemli bir gelir kaynağı durumunda değildir (Yılmaz, 1994).

4.3. Şile'nin Turizm Değeri

Şile turizm alanında büyük potansiyel taşıyan bir ilçe. Birçok bölümünde görsel zevklere hitap eden yapılar, manzaralar ve doğal güzellikler barındırır. Şile nüfus değerlerini de göz önüne alacak olursak, her geçen yıl pandemi sürecinin de etkileriyle Şile'nin nüfusu artmakta (Sakallıoğlu, 2021).

2019 yılının sonunda başlayan pandemi süreci, online çalışma imkanlarını ortaya çıkarttığı için Şile birçok şirket çalışanı için cazip bir yaşam alanına dönüştü. Özellikle 2021 yılı değerlerine göre Şile nüfusu 2008 yılından 2011 yılına kadar sabit denebilecek kadar az bir artış gösterirken. 2012 yılında %8 oranında artmış ve bu artış 2020 yılına kadar düzenli ve ufak artışlar göstermiştir. Ancak pandeminin hayatımıza

görmesiyle 2021 yılında ani bir %15'lik artış göstermiştir. Şile'nin bu hızla büyümesi ilçe için istemsiz bir büyüme ve gelişme ihtiyacını beraberinde getiriyor. 1990'li yıllara gelene kadar en büyük gelir kaynağını balıkçılık oluşturan Şile, günümüzde sırasıyla inşaat sektörü, turizm ve balıkçılıkla geçimini sağlıyor. İnşaat sektörünün büyüklüğünün yanında getirdiği ve turizmi olumsuz etkileyen birçok gelişme Şile için değerlerin kaybolması ve yok olmasına sebep oluyor. Tarihi önem taşıyan yapıların restorasyonu ve aktifleştirilmesi yerine yapılan yıkımlar, yapıyı yeni ve tarihi değerinden yoksun bırakıyor.

Şile şu an yaz mevsiminde turizm potansiyeli taşıyan bir ilçe. Kış mevsiminde turizm potansiyelini kullanamayan ve bunu kendisine ekonomik bir gelire çeviremeyen bir bölge. Her mevsim kendince güzelliklere sahip olan ilçe, kış mevsimini turizmden uzak geçiriyor. Müze, tiyatro, festival, kütüphane, sanat galerisi gibi kültürel eksikliklerin yeterince giderilememesi bu potansiyeli olumsuz etkileyen faktörler arasında yer alıyor. Ülke dışında ve ülkemizde coğrafi ve tarihi değeri Şile'ye benzer birçok kasaba ve ilçe bulunmakta. Şile elinde bu örneklerden çok daha fazla imkanı ve değeri tutmasına rağmen bilinirlik bakımından eksik ve geride kalıyor.

Şile Kalesi, Şile Feneri, Şile Limanı, Şile Plajı, Darlık Barajı, Hacılı Şelalesi, Heciz Kalesi, Sarıkavak Kalesi, mağaralar, tarihi ahşap evler ve eski dönem kalıntıları gibi değerlerin hepsini aynı yerde buluşturmasına rağmen, gördüğü değer ve ilgi oldukça düşük. Şile için kullanılması gereken önemli materyallerden birisi Şile bezidir. Şile bezi zorlu bir üretim sürecinden geçen, insanların yaz sıcağından etkilenmemesi ve terlemeyi önleyen yapısıyla biliniyor. Yapılış sürecinde en ilgi çeken kısım, kumaş dokunduktan sonra Şile denizinde yıkanıp plaj kumları üzerinde kurumaya bırakılmasıdır. Yılın belli dönemlerinde hava bu şartları sağladığı için bu işlemler yılın her dönemi yapılamıyor. Şile bezinin yapımını merak eden insanlar için maalesef bilgilendirici bir etkinlik yok. Şile bezi sadece turizm alanında satışa çıkarılan bir kıyafet statüsünde kalmış (Teker, 1992).

Şile'de her yıl yaz mevsiminde bir haftalık bir süre zarfında Şile Bezi ve Kültür Festivali yapılmaktadır. Ancak bu festival adını Şile bezinden almasına rağmen, Şile bezi adına satışı dışında hiçbir özelliğini yansıtamamaktadır. Şile için en önemli aktivite olan Şile Bezi ve Kültür festivali, 2013 yılından beri her sene daha küçük bir alanda yapılmakta ve Şile halkını bile kendisine çekememektedir. Gün geçtikçe azalarak yok olan birçok değer arasında Şile Bezi ve Kültür Festivali de bulunmakta.

4.4. Şile Bezi'nin Tarihi

Şile bölgesinde bir asırdan fazla ipek ve keten dokumacılığı yapılmaktadır. Keten dokumacılığının bazı zorlukları olması sebebiyle 1930'lu yıllarda pamuk ipliğinden dokumacılığa daha fazla ağırlık verilmeye başlanmıştır. 1930 yıllarında Şile'nin sahil bölgesindeki köylerde neredeyse her evde bir dokuma tezgahı bulunurdu. (Evren, 2010).

Şekil 4.1 1930 yılı Şile Bezi'nin Kuma serilip kurutma aşaması (Şenol, n.d.).

Şile bezi dokumacılığı Ağva köyünde yapılırdı ve Şile'nin merkezinde yerel halkın işlettiği Şile Bezi dükkanlarında satılırdı. Köylüler Şile'nin merkezine gelip Şile Bezi tüccarlığı yaparlardı. Bu işlenen Şile Bezi ülkemize gelen turistlere ve Şile dışından gelen insanlara satılırdı (Aşık, 2019).

Kadınlar Şile Bezi'ni çok seviyor. Bunun başlıca nedeni çok hafif ve sıcak yaz günlerinde serin tutuyor olmasıdır. Şile çarşısında pek çok dükkan Şile Bezi ile yapılan giysileri, masa örtülerini ve benzeri Şile bezi ürünleri satıyorlar. Gelen turistler bu elbiseleri severek tercih ediyor (*İstanbul City Guide*, n.d.).

Prof. Sabih Gözen'in yazmış olduğu "Şile Bezi" adlı makalede şu anlatılır. Şile Bezi'nin Berlin'e tren yoluyla gittiği ve bu yolculuk esnasında birçok Romen kıyafetlerinin dikkat çektiği belirtilmiştir. Bu Romen kıyafetleri o dönemde Berlin'den İstanbul'a gelen gurbetçilerin yakınlarına ve dostlarına hediye etmek için getirdikleri bu kıyafetlerin kumaşlarının Şile Bezi'ne oldukça benzediği söylenmiştir (Gözen, 1977).

Şekil 4.2 Şile Bezi dokuma tezgahları (*Şile Bezi Dokuma Tezgahı*, n.d.).

1971 yılında ülkemizden Batı Almanya, Hollanda, Fransa, İsviçre ve Amerika Birleşik Devletleri'ne 30 milyon lira değerinde Şile Bezi ihraç edilmiştir. Bu yıllarda hippiler Türkiye'yi ziyaret etmiş ve Şile Bezini keşfetmişlerdir. Şile Bezi'ni beğenip giymiş ve ülkelerine geri dönerken yakınlarına ve akrabalarına hediye etmek için satın almışlardır. Hippilerin Şile Bezini beğenmesi sonucu Şile Bezi Avrupa'ya bile yayılmıştır. Paris'te 1971 senesinde doğu motifleri moda olmuştur. El işi doğu motifleriyle süslenmiş olan Şile Bezi'nden giysiler Paris'te bilinen ve büyük butiklerde adet fiyatı 60 Fransız frangından satılmıştır.

1972 yılında İngiltere'de bazı butikler gazetelere ve broşürlere Şile Bezi'nden yapılan kıyafetler için özel reklamlar vermiş ve Şile'den kumaş getirtip özel müşterileri için özel kıyafetler diktirmeye başlamışlardır. Bu elbiseler 2,75 İngiliz sterlininden satılmıştır (Gürkan, 2018).

Şile Bezi içinde birçok işlemi ve farklı hammaddeleri bulunduran bir kumaştır. Yapımı oldukça zahmetli uzun süren ve zor üretilen bir üründür. Şile Bezinin içinde bulunan hammaddeler şunlardır;

Şile Bezi yapımı sırasında bazı aşamalara uğramasıyla kendisine has bir oluşum sürecine sahip olmuştur. Bu bezin özel olma sebebi bu aşamalardır.

Şile Bezi hammaddesiyle elde edilip iplik haline getirildikten sonra soğuk su içinde iyice yıkanır. Birkaç dakika soğuk su içinde yıkanan iplik, un çorbası adı verilen ve kaynar kazanın içinde yapılan çorbanın içine atılarak birkaç dakika bu çorba içerisinde karıştırılır. Hamurlaşmış bir hale dönüşen iplik tekrar soğuk suyla iyice

temizlenerek kuruması için asılarak bekletilir. Bu işlemlerden sonra iplikler dokuma tezgahlarıyla dokunarak kumaş haline getirilir. Kumaş haline getirilen iplikler Şile plajında Karadeniz'in tuzlu sularında tekrar yıkanır. Bu aşamada deniz suyunun tuzlu olması kumaşa esneklik ve dayanıklılık sağlamaktadır. Deniz suyunda yıkanan kumaş kuruması için Şile plajının kumlarına serilir ve kumdan mineralleri emen kumaş daha tok bir görünüm kazanır. Bu üretim aşamalarından sonra Şile Bezi istenildiği şekilde işlenmeye hazır hale gelmektedir. İşlenme aşamasında en çok tercih edilen işleme şekli kasnakla işlemedir. İşlenen Şile Bezi son olarak ürün haline getirilmektedir.

Şile Bezi almış olduğu Coğrafi İşaret Patenti sayesinde ülkemiz için oldukça önemlidir.

4.4.1. İpek

İpek, filamentlerden oluşur ve tek doğal liftir. İpek üretimi adını aldığı ipek böceklerinin ağzından sıvı salgılayarak havayla temas etmesi sonucu oluşan filamentle üretilir. Bu filamentler bağlayıcı görevini üstlenen serisin adındaki maddeyi içerir. Etrafındaki serişinle adı verilen maddeyle beraber bu iki filamentle “doğal ipek” denmektedir (Saçak, 2018).

Şekil 4.3 Şile Bezi kaynatma aşaması (*Şile Bezi Yapısı*, n.d.).

İpek elyafı, Doğu Asya ve Akdeniz ülkelerinde yetişen “*bombyx mori*” adındaki ipek böceğinin bir ürünüdür. İpek böceği üretiminin M.Ö. 2000 senesinde Çin'de gerçekleştiği ve Çin'den dünyaya yayıldığı bilinmektedir. Bu tekstil ürünleri

ipek elyafından elde edilir ve İpek Yolu kullanılarak Avrupa ülkelerine taşınırdı. Çinliler, ipek böceğinden ürettikleri bu ürünü M.S. beşinci yüzyıla kadar gizlemişlerdir. Bizans İmparatorluğu'na ipek böceklerinin gelişi iki rahip tarafından Çin'den dönerken bastonlarına saklamalarıyla olmuştur. 1850'li yıllardan sonra Anadolu'da ipek üretimi oldukça parlak dönemlerini yaşamıştır (Başer, 2002).

4.4.2. Keten

Keten lifleri bitkilerin saplarından elde edilir ve bir sak lifidir. bitkisel lifler arasında en yüksek dayanıklılığa ve aynı zamanda en düşük elastikiyete sahiptir. Mumların yapısına kattığı etkiyle bu lifler doğal bir parlaklık göstermektedir. Keten kumaşı diğer kumaşlara göre daha kolay buruşur, ancak aynı zamanda kolayca ütülenebilmektedir. Bu lifler oldukça iyi bir ısı yalıtım özelliğine de sahiptirler. Serin tuttuğu için bu kumaş özellikle yazlık giysiler için kullanılmaktadır (Atav, 2009).

Keten elyaf, adını aldığı keten bitkisinin saplarından elde edilir. Lifleri 20-50 mm uzunluğundadır ve bitkisel bir elyafıdır. Saplar ıslatılarak yumuşatılır. Odunsu hücreleri ve bu hücreleri bir arada tutan pektin ayrılarak lifli dokuya ulaşılır. Birbirine paralel dizilerek eğrilir ve iplik haline getirilir. Pişirme ve ağartma işlemleri uygulanarak ağartma derecesine göre beyaz renkten krem rengine doğru doğal renkler elde edilebilir. Boyanabilir ve tüysüz bir yapısı olduğu için fazla kir tutmaz (İlter, 2015).

4.4.3. Pamuk

Pamuk, Amerika, Asya ve Afrika kıtalarında yetişen doğal bir elyafıdır. Pamuk üretiminde gelişmiş olan 6 ülke sırasıyla şöyledir, Çin, ABD, Hindistan, Pakistan, Özbekistan ve Türkiye. Bu ülkeler tüm Dünya'daki pamuğun % 75'ini üretir. Türkiye'de pamuk tarımı, M.Ö. 330 yılına uzanan bir tarihçeye sahiptir (Artun & Koz, 2000).

Şekil 4.4 2022 yılı Cumhurbaşkanlığı Külliyesi Şile Bezi defilesi (*Şile Bezi Defilesi*, n.d.).

Şekil 4.5 Şile Bezi Elbise Örneği (*Şile Bezi Kıyafet Örneği*, n.d.).

BÖLÜM 5

5. ŞİLE’NİN TARİHİ VE KÜLTÜRÜ

5.1. Şile’nin Tarihi

Şile, Ocak 1401 tarihinde imzalanan anlaşmayla resmi olarak Türkiye sınırlarına dahil edilerek I. Dünya Savaşına kadar 500 yıl boyunca Türklerin egemenliğinde kalır. Mondros Mütarekesi’nin imzalanmasıyla Şile’nin egemenliği tekrar el değiştirerek 1920 yılında İngilizlerin denetimine verilir. Bu işgalin ardından Türkiye devleti ordularının İzmir’e girişiyle beraber İstanbul’a yürüyen III. Kolordu birliklerinden bir süvari tümeni tarafından 7 Ekim 1922 yılında kurtarılarak Türk topraklarına kalıcı olarak geçer. Cumhuriyetin ilanıyla Şile’ye Türkiye devletinin ilk belediyelerinden birisi kurulur. Mustafa Kemal Atatürk 7 Ekim 1934 yılında yapılan Şile’nin kurtuluşu kutlamalarına katılmıştır (Temir, 2010).

Şekil 5.1 Şile 1923 (Sonemel, n.d.).

Şile savaş döneminde sadece düşman ölkelerce değil eşkıyalar tarafından da çok kez tacize uğramış ve halk tarafından zorlukla üretilen erzağa el konulmuştur. Eli silah tutan erkeklerin savaşa gitmesiyle dağ eşkıyaları köyleri ve Şile halkını oldukça zor duruma sokmuştur (Yıldıztaş, 2017).

Şile Yunanca bir kelimedir ve Türkçede ansiklopedik karşılığı Mercan köşktür. Mercan Köşk kurak tepelerde yetişen pembemsi ve mor renklerde olan, oya gibi çiçekler açan ıtırlı bir bitkidir (Evren, 2010).

Şile'nin eski adlarından bazıları; "Kylia", "Aşil", "Philee", "Artene" (Yıldıztaş, 2018).

Şile ve sahillerinde rastlanan birçok Yunanca isme dikkat edersek, bu isimler bölgelerin özelliklerine göre verilmiştir. Mesela Ağva köyü iki dere arasına kurulmuştur ve kelimenin Latince anlamı iki dere arasında bulunan su dur. Kent günümüzde kültür park adı verilen ve liman bölgesine çok yakın olan alanda ilk kez kurulmuştur.

Kasabanın tarihi, M.Ö.7. yüzyıla kadar uzanır. Hititler, Frigyalılar, Romalılar, Bizanslılar ve Osmanlılar gibi birçok uygarlık bu coğrafyada bulundu. Hititlerin Anadolu'ya yerleştikleri devirde, Anadolu topraklarını ve Boğazları geçerek bu günkü Sakarya ve Kocaeli topraklarına gelip yerleşenler Frigler ve Bitinler olmuşlardır (Yıldıztaş, 2018).

Önce Perslerin, sonra da Trakya'da yerleşmiş Trakyalıların istilasına uğrayan Bitin kasabaları zaman zaman yakılıp yıkılmışlardır. Sonradan kurulan köy ve kasabalar ise güvenlik düşüncesiyle değişik yerlerde kurulmuşlardır. Bu devirden kaldığı düşünölen pek çok harabeye, Şile'nin birçok bölümünde rastlanmaktadır. Toprağın altında ve üstünde rastlanan bu kalıntılar Roma ve Bizans dönemini de kapsar. Ahmetli, İsaköy, Kurfalı, Göçe, Yeniköy, Kabakoz bölgelerinde bu kalıntılar sıkça görülür (Yıldıztaş, 2019).

Şile ve çevresindeki topraklar o dönemlerde "Bitinya" olarak bilinirdi. Bitinya kralı III. Nikomed ölümünde bıraktığı vasiyetiyle ölkesini Romalılara bırakmıştır. Bitinya topraklarına gelen Romalılar ciddi imar hareketlerine girişmişlerdir. Romalıların hakimiyeti altındaki yerli halk da Romalıların din, dil ve birçok geleneğe uyarak benliklerini yitirmiş, Roma toplumu içinde yok olmuşlardı (Yıldıztaş, 2019).

5.2. Şile'nin Tarihi Alanları

5.2.1. Ocaklı Ada Kalesi

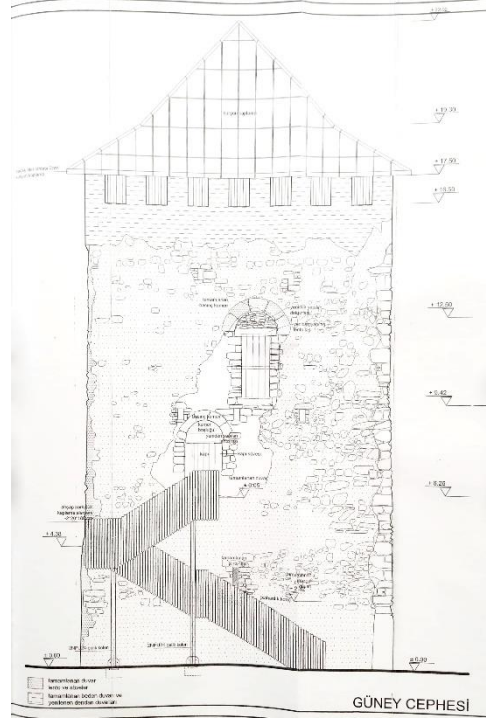
Şile'de bulunan Ocaklı Ada Kalesi, Cenevizlilerden kalan ve liman bölgesinde bulunan Ocaklı Ada'nın üzerinde konumlanmıştır. Ocaklı Ada Kalesi döneminde gözetleme kulesi görevi görürken zamanla kullanım amacı değişmiştir (*Şile Kalesi*, n.d.).

Şekil 5.2 Şile Ocaklı Ada Kalesi

Şile'nin Artani olarak bilindiği dönemlerde bölge isimleri de farklılıklar gösteriyordu. Şile Ocaklı Ada Kalesi Artani döneminde Kastro ismindeydi (Ertek, 2017).

Döneminde beyaz renkli olan ve Ahmetli köyünden çıkan kireç taşlarıyla inşa edilmiştir. 12 metre yüksekliğinde olan kale, denizden gelmesi muhtemel saldırılara karşı Şile'yi koruyabilmek amacıyla inşa edilmiştir. Araştırmacılara göre döneminde Bizans İmparatoru Andronikas'ın isteğiyle yaptırılmıştır. İstanbul'un fethinden sonra kale Osmanlılar tarafından da kullanılmıştır. 2013 yılında yapılan restorasyon çalışması sırasında bulunan bulgular ile kalenin 2000 yıllık olduğu tespit edilmiştir (*Şile Kalesi*, n.d.)

Şekil 5.3 Şile Ocaklı Ada Kalesi 2013 revizyon projesi güney cephesi çizimi (Üner, 2013).

4 katlı kale en alt katında bir kiler ve yaklaşık 20 askeri uzun bir süre barındırabilecek kadar alana sahiptir. (*Şile Kalesi*, n.d.).

Kale toplam iki kez restorasyon görmüştür. Bizanslılar ve Osmanlılar kaleyi tekrar gözetleme kulesi olarak kullanabilmek için onarımdan geçirmişlerdir. Şile kalesinin son rölöve çalışmaları, Şile Belediyesi 2013 yılında Kocaeli Üniversitesi Mimarlık ve Tasarım Fakültesiyle bir işbirliği yaparak kaleyi restore etmiştir (*Şile Kalesi*, n.d.).

5.2.2. Şile Feneri

Şile'nin en önemli sembolleri arasında olan fener, 150 yaşının üzerindedir. Dünyanın aktif olarak görev yapan fenerleri arasında yer alır. Denizden 60 m yükseklikte ve kulesi 19 metre yükseğe uzanır. Fener ışığını 35 mil uzağa gönderebilmektedir (*Şile Feneri*, n.d.).

Şekil 5.4 Şile Feneri'nin Şile Bezi ile giydirilmesi (Şile Feneri, n.d.).

Şile Feneri, Kırım Harbi zamanında, Karadeniz'den yola çıkıp İstanbul Boğazı'na girecek olan gemilerin kaybolmaması ve yollarını bulabilmeleri için yapılmış bir fenerdir. Sultan Abdülaziz tarafından Şile Fener'i 1858-1859 yılları arasında yaptırılmıştır. Fenerin taş bölümleri Türk mimarlar tarafından tasarlanmıştır. Metal aksamını ve mercek kristal sistemini ise Paris'teki bir fabrikadan sipariş verilerek getirtmişlerdir (Çayıroğlu, 2018).

Fener sekizgen bir tasarıma sahiptir. Kule kalınlığı 110 cm'dir ve hem gündüz hem gece görünmesi kolay olması için yatay siyah ve beyaz çizgilerle boyanmıştır. Fenerin zirvesi girişinden 72 basamak yüksektedir (Şile Feneri, n.d.).

Fener yapıldığı dönemde 3 adet fitile sahip bir gaz lambasıyla çalışmaktaydı. 1968 yılına gelindiğinde fener elektrikle çalışmaya başlamıştır. Sekiz adet gözden oluşan bir mercekli çalışan fener, bir duvar saati gibi dişli tertibatı ile çalışmaktaydı. Bekçi tarafından her iki saat geçtiğinde tekrar kurulan fenerin eski parçaları artık antika olarak fenerin girişinde bulunan bölümde sergilenmektedir. (Şile Feneri, n.d.).

Şekil 5.5 Şile Feneri 1938 (Gedik, n.d.).

Şile Fener'i şimşekli deniz fenerlerinden birisidir. Her dakikada 4 sefer çakan Şile Fener'i yaklaşık 1000 mumluk bir elektrik lambasıyla aydınlanır. Şile Fener'i birinci sınıf bir deniz feneridir ve açık gecelerde 35 mil uzaklığa ışığını ulaştırabilir. Açık havalarda İstanbul Boğazı'ndan bile görülebilir (*Şile Feneri*, n.d.).

Şekil 5.6 Şile Feneri iç mercek

5.2.3. Tahlisiye Binası

Tahlisiye teşkilatı denizcilik alanında en köklü kurumlardan birisidir. 1866 yılında kurulan Tahlisiye teşkilatı artık Kıyı Emniyeti ve Gemi Kurtarma İşletmeleri adını almıştır (*Şile Tahlisiye Kayıkhanesi*, n.d.).

Şekil 5.7 Şile Tahlisiye binası

Şile merkezdeki istasyon 2011 yılında restorasyona girmiştir. Orijinaline tamamen uygun restore edilen Tahlisiye binası, Şile liman bölgesinde yapılan genişleme ve dolgu alanı projesinden sonra denize bağlantısı olmadığı için günümüzde aktif değildir. Şile'nin 150 yıldan daha uzun süredir denizcilik geçmişine sahiptir ve Tahlisiye binası bu kültürü yansıtan önemli eserlerden birisidir (*Şile Tahlisiye Kayıkhanesi*, n.d.).

Teknolojinin ve araçların gelişmesiyle bu teşkilat işlevini yitirmiş olsa bile Şile halkı ve kültürü için oldukça önem taşımaktadır. Bu teşkilattan emekli olan Şileli birçok insan için yıllarca geçim kaynağı olmuştur. Bu yapı Şile halkının denizcilikle olan en önemli bağlarından birisidir.

5.2.4. Hanım Suyu Çeşmesi

İlçe merkezinde Üsküdar caddesinin orta bölümünde bulunan Hanım Suyu çeşmesi, 4 metre x 4 metre ve 3 metre yüksekliktedir. Üç adet kurnası bulunur. Mısırlı Hatice Hanım'ın 1871 yılında çeşmeyi hayrat amacıyla yaptırmasıyla birlikte çeşme günümüze kadar korunmuştur. Çeşmenin kuzey ve batı kurnaları üzerinde Arapça iki adet kitabe bulunmaktadır. Çeşmeye su 5 km uzakta bulunan Koztoplu mevkiinden gelmektedir. 1992 yılında çeşme Şile Belediyesi tarafından restore edilmiştir (R. Kozak, 1998).

Hanım Suyu Çeşmesi haricinde Şile ilçesinin bazı bölümlerde eski hamam kalıntılarında bulunmaktadır. Bu yapılar günümüzde kullanılabilir durumda değildir (Koçak, 2018).

Şekil 5.8 Şile Hanım Suyu çeşmesi (*Hanım Suyu Çeşmesi*, n.d.).

5.2.5. Eski Hamam

Eski Hamam Şile ilçesinin merkezinde, Cumhuriyet Caddesi Hamam Mahallesinde 10 ada ve 2 parsel üzerinde bulunmaktadır. Eski Hamam'ın yapım tarihi net olarak bilinmemekle beraber, 15-16. yüzyıl tarihleri arasında yapıldığı tahmin edilmektedir. Eski Hamam moloz taş örgü şeklinde yapıp derz aralarında parçalanmış tuğlalar kullanılmıştır. Hamamda ısıtma için Roma döneminde yaygın kullanılan hypokaust sistemi kullanılmıştır (Koçak, 2018).

Şekil 5.9 Şile Eski Hamam Güney Cephesi 2019

Eski Hamam Şile ilçesinin merkez caddesinde atıl durumda bulunmaktadır. Şile ilçesinin en işlek iki caddesini birbirine bağlayan İhlamur Sokağı'nın orta bölümünde yer alır.

Şekil 5.10 Şile Eski Hamam Kuzey Cephesi 2019

5.2.6. Fusha Mağarası

Aynı zamanda Fusha mağarası olarak bilinen Akşam Güneşi Mağarası, Yunan mitolojisinde Jason ve Argonotlar olarak bildiğimiz hikayede bulunan altın postun saklandığı düşünülen mağaradır.

Jason küçük bir çocukken, babası olan Yunanistan kralı öz kardeşi tarafından öldürülür. Jason büyüyüp tahtı amcasından geri almak istediğinde amcası ona imkansız bir görev verir. Jason'un Zeus için kurban edilen altın postlu koçun postunu getirmesi gerekmektedir. Bu yolculuk için Jason yanına Herkül gibi önemli savaşçıları alır ve yola çıkar. İnanışlarına göre altın post Karadeniz kıyılarında bulunmaktadır. Bu yolculuk sırasında Jason ve Argonotlar Şile'de bulunan Fusha mağarasına gelmişlerdir (*Jason ve Argonotlar*, n.d.).

Şekil 5.11 Fusha Mağarası (*Fusha Mağarası*, n.d.)

2006 yılında Yunanistan ve Türkiye ortak bir belgesel projesi için görüşmüştür. Şile Belediyesi'nin içinde bulunduğu bu projenin konusu, Jason ve Argonotların Yunanistan'dan çıkan antik bir gemiyle Şile kıyılarına kadar gelmesi ve bunun belgesel olarak çekilmesidir. Bu proje henüz hayata geçirilemedi ancak planlanmış bir proje olarak beklemeye alınmıştır (Güllüce, 2016).

5.3. Şile'de Sanat ve Spor

Şile sanat alanında kendi halk oyununa ve birçok alanda sanata tarihinde yer veren bir ilçedir. Şile Bezi'nin yaygın olması işleme sanatlarında halkın ilerlemesine ve bu alanda faaliyet göstermesine sebep olmuştur.

Müzik alanında Şile yerel halkın katılım sağladığı bir orkestraya sahiptir. Özel günlerde, bayramlarda ve festivallerde bu orkestra sık sık sahne almaktadır. Şile ilçesinde her yıl 7 Ekim tarihinde yapılan Şile'nin düşman işgalinden kurtuluşunun

kutlandığı fener alayında, bando takımı eşliğinde yapılan yürüyüşler yıllardır şile halkı için önemli bir etkinliktir.

Şile liman bölgesinde bulunan Antik Tiyatro adı verilen taştan yapılmış sahne Şile halkının tiyatro, koro çalışması ve konserlerin yapıldığı önemli bir noktadır. Okulların mezuniyetlerinde öğrenciler tarafından sergilenen tiyatro çalışmaları halk tarafından izlenebilmektedir.

Yıllar içinde birçok sanatçı Şile bölgesinde yaşamış ve filmler çekmiştir. Sahil bölümünde bulunan köyler seksenli yıllarda birçok bilinen yerli filme ev sahipliği yapmıştır. Şile için en önemli sanatçılardan birisi Zeki Müren olmuştur. Zeki Müren Şile limanı manzaralı bir yalıda bir süre yaşamıştır. Ölümüne kadar yalı Zeki Müren'e ait kalmıştır ancak vefatı sonrası yalı el değiştirmiştir (Çayıroğlu, 2018).

Şile kültürel anlamda zengin bir kasabadır. Şile yöresine özgü enstrümanlar yöresel sazlar klarnet, kanun, ut, keman, tef ve darbukadır. Bağlama zurna ve davul gibi çalgılar bulunmaz. Yöreye özgü halk oyunu ise Şile Çifte tellisidir (Evren, 2010).

Şile ilçesinde birçok spor dalı yapılmaktadır. Güreş, avcılık, futbol gibi sporlar halk arasında dönem dönem müsabakalar düzenlenerek yapılan sporlardır. Ülkemizce bilinen Kırkpınar Yağlı Güreşleri Şile ilçesinde de yapılmaktadır. Şile esnafı tarafından her yıl yaz aylarında düzenlenen futbol turnuvasının dışında Şile ilçesinin profesyonel iki adet futbol kulübü bulunmaktadır (Şendur, 2019).

Şile ilçesinde 1400 kişilik bir futbol stadı ve yanında kapalı spor salonu bulunmaktadır. Şile gençleri profesyonel futbol, kürek, yelken, güreş, dövüş sanatları, voleybol, basketbol, yüzme ve binicilik sporlarında lisanslı sporcu olabilmektedir.

Şile ilçesinin en bilindik spor kulübü Şile Yıldız Spor'dur. 3. Lig profesyonel takımı olan Şile Yıldız Spor, 2. Lig müsabakalarına kadar yükselme başarısını gösterebilmiştir.

5.4. Şile'nin Yöresel Yemekleri

Şile ilçesi mutfağıyla doyurucu ve bilinen bir üne sahiptir. Yıllar içinde birçok farklı kültüre ev sahipliği yapmasından dolayı yerel lezzetleri oldukça farklı ve güzeldir.

5.4.1. Erikli orba

Yaz sezonunda Şile ilçesinde bolca bulunan yeşil erikle yapılan bir çorbadır. Tereyağı ile kavurulan unun üstüne tavuk suyu eklenerek kaynamaya bırakılıyor. Kaynayan çorbaya kaynama sırasında yedi ya da sekiz adet erik eklenerek iŐlem tamamlanmaktadır. Yapımı oldukça basit ve yıllarca Şile ilçesinde yapılmış bir çorbadır.

Şekil 5.12 Şile yöresel lezzetler erik orbası (*Erik orbası*, n.d.).

5.4.2. Kazayağı Salatası

Kazayağı otu doğada kendi kendisine yetiŐebilir ve Şile yöresinde sıklıkla rastlanır. HaŐlanan kazayağı otu zeytinyağıyla servis edilir. Bu yöntemin dışında gündelik salatalar içine farklı iŐlemlerle de eklenerek lezzet katmaktadır.

Şekil 5.13 Şile yöresel lezzetler kazayağı salatası (*Kazayağı Salatası*, n.d.).

5.4.3. Su Mancarı Salatası

Su Mancarı çoğunlukla sulak yerlerde kendi kendisine yetişir. Şile’de bulunan balık restoranlarında salata olarak servis edilen ve bol limonun yanında biraz zeytinyağı eklenerek servis edilebilen oldukça basit bir salata dır.

Şekil 5.14 Şile yöresel lezzetler su mancarı (*Su Mancarı*, n.d.).

5.4.4. Kabak Böreği

Kabak böreği, bal kabağından yapılan tatlı bir börektir. Bal kabağı rendelenerek şekerle karıştırılır. Şekerle karışmış bal kabağını yufkaya koyarak yufka sarılır ve fırınlanır. Kabak böreği yapımından dolayı gül böreğinin değişik bir halidir.

Şekil 5.15 Şile yöresel lezzetler kabak böreği (*Kabak Böreği*, n.d.).

5.4.5. Şile Kestane Balı

Şile bitki örtüsünde yaygın olan 12 hektarlık kestane ormanlarında her yıl haziran ayına gelindiğinde kestane çiçeğinin açmasıyla beraber bal arılarının bu

nektardan üretmiş olduğu yöresel bir baldır. Şile kestane balı sirke yapımında da oldukça sık kullanılmaktadır.

2014 yılında yapılan Terra Madre Salone Del Gusto Festivali İtalya'nın Torino kentinde düzenlenen bir yöresel lezzet festivalidir. Bu festivalde Şile kestane balı Ark of Taste listesine girmeye hak kazanmıştır (*Şile Kestane Balı*, n.d.).

Şekil 5.16 Şile yöresel lezzetler Şile kestane balı (*Şile Kestane Balı*, n.d.).

5.4.6. Palamut Köftesi

Şile'nin meşhur palamudundan yapılan palamut köftesi, köfte harcına kıyma yerine palamut konularak yapılan bir köftedir. Sonbahar döneminde palamudun denizden bol çıkmasından dolayı en çok sonbaharda tercih edilmektedir.

Şekil 5.17 Şile yöresel lezzetler palamut köftesi (*Palamut Köftesi*, n.d.).

5.4.7. Şile Paprikası

Şile bölgesinde üretilen paprika biberle yapılan ve közlenmiş paprika biberin üstüne kaşar peynir eritilerek servis edilen bir meze çeşididir.

Şekil 5.18 Şile yöresel lezzetler Şile paprikası (*Şile Paprikası*, n.d.).

5.4.8. Öre Tatlısı

Bozanın ana maddesi olan darıdan yapılır. Süt, şeker ve darı eklenerek güveç içinde yapılan ve görünümüyle sütlacı andıran yöresel bir tatlıdır.

5.4.9. Sirke Tatlısı

Unla yapılan lokma tatlısına oldukça benzemektedir. Lokma tatlısından en büyük farkı hamura su eklenirken yanında Şile kestane balından yapılan sirkenin eklenmesidir.

Şekil 5.19 Şile yöresel lezzetler sirke tatlısı (*Sirke Tatlısı*, n.d.).

BÖLÜM 6

6. ŞİLE LİMAN ÇEVRESİNİN TARİHSEL DEĞİŞİM SÜRECİ

Şile birçok medeniyete ev sahipliği yapan bir kasaba. Döneminde ev sahipliği yaptığı medeniyetlerden günümüze oldukça fazla eseri korumayı başarmış bir yer. Fotoğraf teknolojisi geliştikçe zaman içerisinde Şile ilçesinin çekilen fotoğraflarından değişimini gözlemlemek mümkün. 1935 senesinden günümüze kadar çekilmiş birçok fotoğraf, Şile'nin yerlisi olan fotoğraf sanatçısı Kemal Gedik tarafından bugüne kadar toparlanıp derlenmiştir. Şile'nin yerli halkı tarafından çekilmiş bu fotoğrafların bir kısmı günümüze kadar korunabilmiştir.

Şekil 6.1 Şile Kızlar Hamamı balıkçı tekneleri 1935 yılı fotoğrafı (Gedik, n.d.).

1935 yılında liman bölgesinin girişi olan ve kızlar hamamı adı verilen plaj tarafından çekilen bir fotoğraf. Henüz liman yapılmamış olan bölge, döneminde balıkçı teknelerinin yerel halk tarafından konumlandırıldığı bir alan olarak

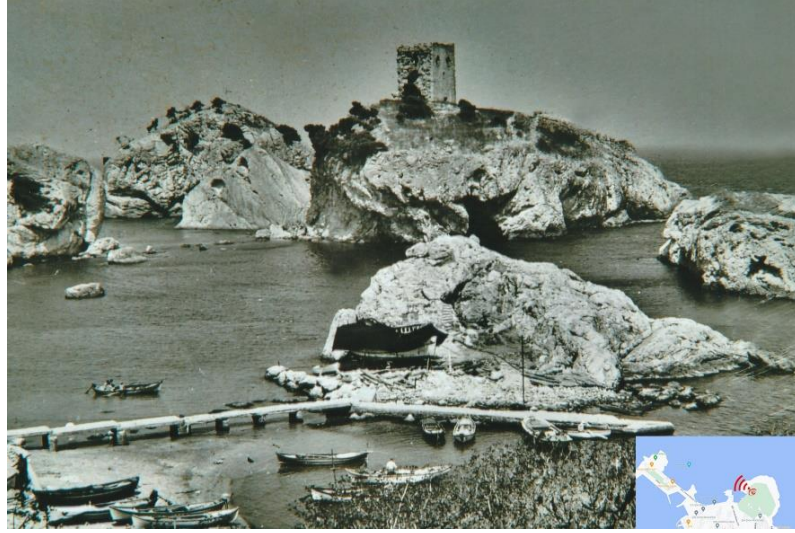

kullanılmaktaydı. Kumsala sahip bu bölge aynı zamanda halk için denize girebilecekleri bir plaj işlevi de görmekteydi. Kalenin de bulunduğu kayalıktan oluşan ada parçaları sayesinde fazla dalgaya maruz kalmayan bölüm, tekne muhafaza etmek için elverişliydi. Şile Karadeniz'e kıyısı olan bir ilçe olduğundan, denizi oldukça dalgalı ve yer yer serttir.

Şekil 6.2 Şile Ocaklı Ada Kalesi 1940 yılı fotoğrafı (Gedik, n.d.).

Yıllar içerisinde nüfusun artması sebebiyle Şile ilçesi birçok yatırıma ihtiyaç duymuştur. 1940'lı yıllara gelindiğinde de balıkçılık oldukça aktif olarak yapılmaktaydı. Yerel halk tarafından Şile denizinin temiz olması ve açıklarından büyük gemilerin oldukça nadir geçmesi sebebiyle, denizi temiz ve çıkartılan balık kaliteliydi. Balıkçılığın hızlı artışı ve halkın bu sayede geçim sağlayabilmesi zaman geçtikçe Şile adına ana gelir kaynağı olmaya başladı.

Şekil 6.3 Şile Kızlar Hamamı ve Şile Ocaklı Ada Kalesi 1950 yılı fotoğrafı (Gedik, n.d.).

1950’li yıllara gelindiğinde balıkçılığın artışı bir liman ihtiyacı doğurdu. Balıkçı tekneleri için dönemine uygun bir liman yapıldı ve balıkçılık Şile için oldukça önemli bir gelir kaynağına dönüştü. Liman yapımıyla bölge halk tarafından plaj olarak kullanılmamaya ve sadece balıkçılık yapılan bir liman olarak değişime uğradı.

Şekil 6.4 Şile Serintepe Mesire Alanı 1955 yılı fotoğrafı (Gedik, n.d.).

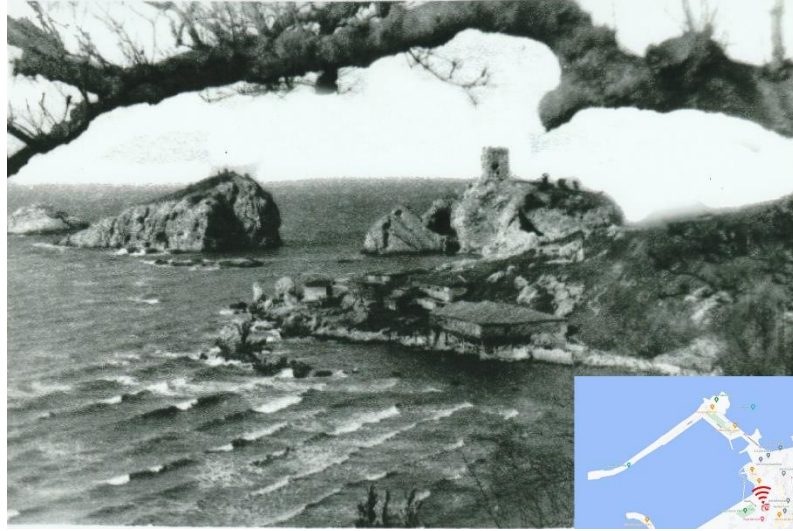
Şile Serintepe Mesire alanı 1955’li yıllarda Şile halkı tarafından hayvanların otlanması için kullanılan bir alandı. Günümüzde oldukça geniş ve güzel bir manzaraya sahip olan Serintepe Mesire alanı, belediye tarafından sezonluk kiralanan ve

işletmecilerin restoran olarak kullandığı bir işletmeye dönüştürüldü. 1955’li yıllarda henüz liman yapılmadığı için tamamen deniz manzarasına sahip bir bölümdü. 2022 yılına gelindiğinde Serintepe Mesire alanının manzarası içinde şile Limanı, şile Plajı, şile Kalesi, Işık Üniversitesi, Rokethane, Kumbaba Plajı gibi bölgeler görülmekte.

şekil 6.5 şile Ocaklı Ada Kalesi 1957 yılı fotoğrafı (Gedik, n.d.).

şile Kalesi ve Kızlar Hamamı adı verilen kıyı bölgesi 1957 yılında küçük bir iskeleye sahipti ve balıkçılık amacıyla kullanılıyordu. Adaların koruma sağladığı bu kıyı balıkçılar için teknelerini muhafaza etmek konusunda oldukça elverişliydi. şile halkı için oldukça elverişli olan bu ekonomik gelir kaynağı yeterince ilgi ve rağbet görmedi. Günümüze gelindiğinde bile balıkçılık şile halkı için ana gelir kaynağı durumuna ulaşamamıştır. Geçmişten gelen sayılı ailenin devam ettirdiğı balıkçılık halk için sadece hobi amaçlı kalmıştır.

Şekil 6.6 Şile Serintepe Mesire Alanı ve Şile Ocaklı Ada Kalesi 1960 yılı fotoğrafı (Gedik, n.d.).

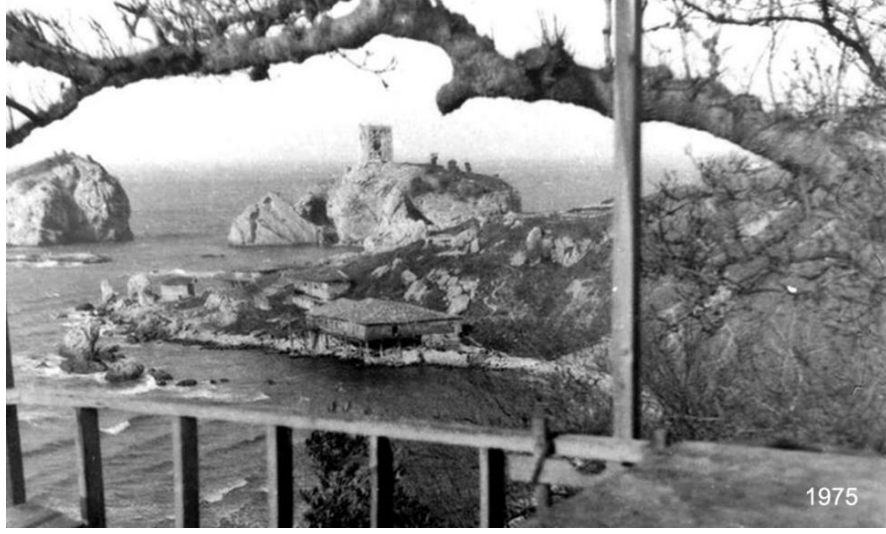
Şile halkı kıyıları balıkçılık için kullanmaya başladığı dönemde bazı ihtiyaçları da oluşmaya başladı. Balıkçılar için bir sığınak, malzeme deposu ve toplanma alanı gerekiyordu. 1960'lı yıllarda balıkçılığın Şile ilçesinde etkili rol oynayacağı düşünüldü ve yatırımlar yapılmak istendi. Bu yatırımlardan birisi balıkçı barınağı oldu.

Şekil 6.7 Şile Kızlar Hamamı ve Şile Ocaklı Ada Kalesi 1970 yılı fotoğrafı (Gedik, n.d.).

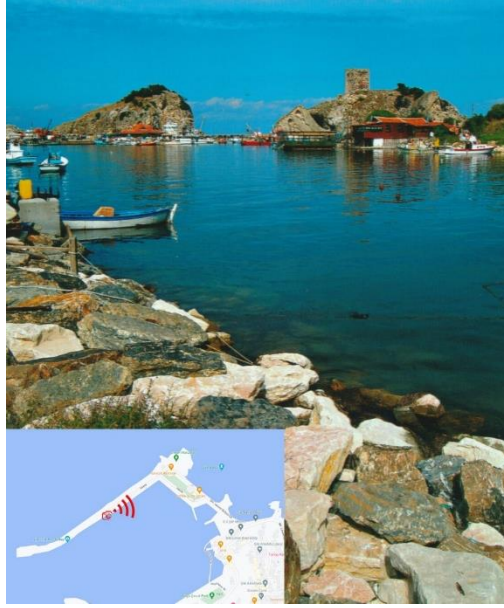
1970'li yıllarda Şile Kalesi ve çevresi birçok açıdan gelişti ve daha aktif bir bölgeye dönüştü. Bir kısmının halka hizmet veren bir plaj olması ve bir kısmının balıkçılar için ufak bir iskeleye dönüştürülmesi Şile Limanının ilk adımlarını

oluşturuyordu. Bu alanda faaliyet göstermeye başlayan halk için ilerleyen dönemde bu bölge oldukça değer kazandı.

Şekil 6.8 Şile Serintepe Mesire Alanı ve Şile Ocaklı Ada Kalesi 1975 yılı fotoğrafı (Gedik, n.d.).

1975 yılına gelindiğinde Serintepe Mesire alanı bir işletme haline dönüştürülmüş ve çay bahçesi olarak Şile halkına hizmet vermeye başlamıştır. Fotoğrafta görünen kıyı bölgesinde konumlanmış yapı balıkçı barınağı olarak hizmet vermekteydi. Kızlar Hamamı kıyısında konuşlanan balıkçılar, ihtiyaçlarını karşılaması için bir barınak talep ettiler ve devlet tarafından destek alarak balıkçı barınağı yapıldı.

Şekil 6.9 Şile Limanı ve Şile Ocaklı Ada Kalesi 2004 yılı fotoğrafı (Gedik, n.d.).

Şile Kalesi ve çevresinin gelişimi sonucu, halk tarafından bir liman ihtiyacı doğdu ve bu bölgede ticarete uygun ve balıkçılık odaklı bir liman bölgesi yapıldı. Günümüzde bile oldukça büyük olan Şile Limanı döneminde oldukça tartışmaya yol açtı. Balıkçılığa önem veren bir kesim Şile için bu yatırımı ısrarla istese bile bir bölüm bu karardan memnun kalmadı. Şile Limanı günümüzde tüm potansiyelini yansıtmaya bile Şile adına ekonomik yönden oldukça fazla değer kattı.

Şekil 6.10 Şile Limanı ve Şile Ocaklı Ada Kalesi 2008 yılı fotoğrafı (Gedik, n.d.).

Liman bölgesinin büyütelerek zaman içinde gelişmesi sonucu barınak ve tekneler için bir alan ihtiyacı doğdu. Halk tarafından yarı profesyonel bir hobi olan balıkçılık için liman bölgesinde oldukça büyük alanlar açıldı. Şile Limanı bünyesinde birçok farklı yapıyı barındırıyor. İki adet mendirek, park, büfe, iki adet restoran, iki adet kafe, balıkçı barınakları ve balık pazarını aynı alanda hizmete sunuyor. Bu bölgede faaliyet gösteren işletmeler Şile halkı ve gençleri adına balıkçılık dışında bir iş imkanı ve ekonomik gelir sağlıyor.

Şekil 6.11 Şile Ocaklı Ada Kalesi 2010 yılı fotoğrafı.

Şile Kalesi denizin ortasında bulunan Eşek Adası adı verilen kaya parçası üzerinde konumlanıyor. Bu adaya ulaşım deniz yoluyla sağlanmakta. Bazı çalışmalar için adaya teleferik sistemi kuruldu ancak bu sistem yüzünden havada mahsur kalan çalışanların televizyonda haber olmasından dolayı bu sistem kullanılmamaya başladı. Bu nedenle adaya geçiş sadece deniz yoluyla sağlanmakta. Belediye tarafından gereken ilgiyi görmeyen kale yıllar içinde atıl kaldı ve 2013 yılında belediye tarafından bir restorasyon çalışması başlatıldı.

Şekil 6.12 Şile Ocaklı Ada Kalesi 2021 yılı fotoğrafı (Gedik, n.d.).

2013 yılında yapılan restorasyon çalışması sonucu kale eski görünümüne döndürüldü. Bu restorasyon çalışması sadece Şile halkı değil Türkiye ve dış ülkelere kadar yayılarak birçok insan tarafından olumsuz eleştirilere maruz kaldı. Bu çalışmayı doğru bulmayan ve yanlış olduğu görüşünü paylaşan oldukça fazla insan oldu. Sosyal medya ve birçok yayın tarafından eleştiri alan kale Şile halkı tarafından da olumsuz eleştirilerin hedefi halinde.

Şekil 6.13 Şile Ocaklı Ada Kalesi 2022 yılı fotoğrafı.

Günümüzde Şile Kalesi ve liman bölgesi yaz sezonlarında insanların uğradığı en işlek bölge durumunda. Gündelik ve uzun süreli tatil için gelen tüm turistler için uğranması gereken ilk durak olarak liman bölgesi gösterilir. Şile merkezi için yürüme mesafesinde ve ulaşımı en kolay turistik bölgedir.

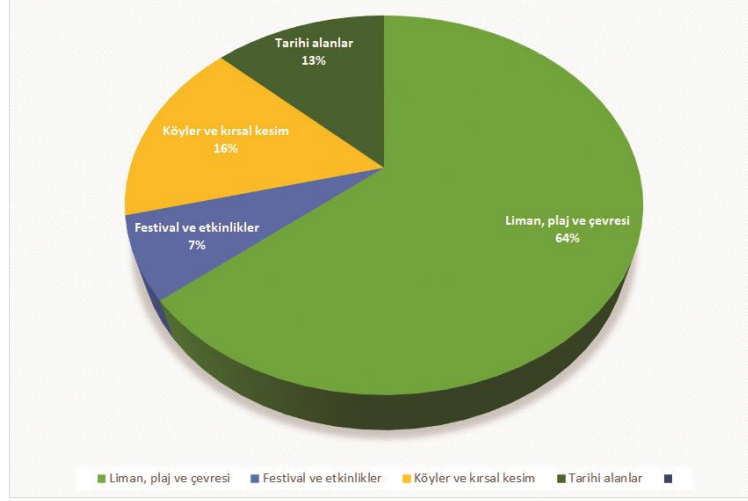
BÖLÜM 7

7. ŞİLE’NİN ANKET DEĞERLENDİRMESİ

İlçe:	Şile
Yöntem:	Anket
Anket Sayısı:	Şile halkı ve turistik amaçla gelenler tarafından yüz kişiye uygulanmıştır.

7.1. Şile Halkı İçin Hazırlanan Anket Soruları

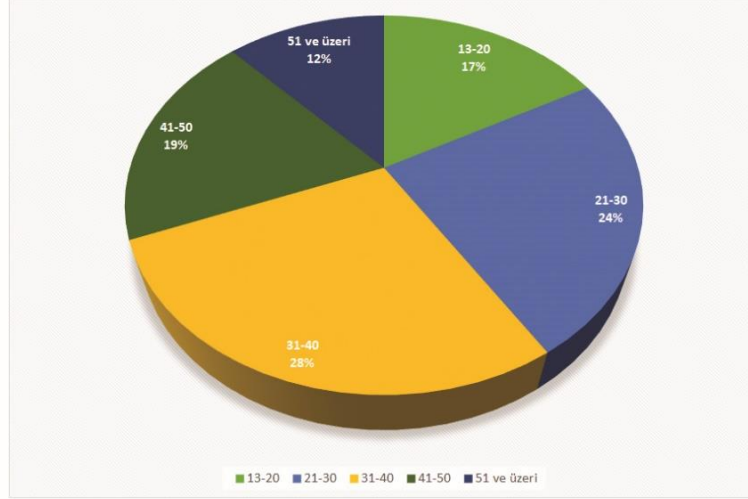
2022 yılının Nisan ayında yapılan tez çalışması sonuçlarında, İnsanların Şile turizmi hakkındaki düşünceleri ve istekleri bazı noktalarda birleşmektedir. Anketimizin ilk sonuçları Şile ilçesinin yerli halkının verdiği cevaplardan oluşmaktadır. İkinci sonuçlar Şile ilçesine turist olarak gelenlerin cevaplarından ve görüşlerinden oluşmaktadır.

Şekil 7.1 Şile ilçesinin tercih edilme sebepleri.

Liman bölgesi sadece yaz mevsimleri insanlar için cezbedici bir unsur. Kış aylarında balıkçılar tarafından kullanılan ve çoğunlukla atıl bir bölge. Kış mevsiminde balıkçıların kullanımında olan liman, Şile ekonomisinin çok küçük bir bölümüne hizmet etmektedir. Şile'nin ana gelir kaynağı olmaması ve bünyesinde profesyonel balıkçılar değil çoğunlukla amatör ve hobi amaçlı balıkçılık yapan insanları barındırması, bu bölgeyi kışın ölü alana dönüştürüyor.

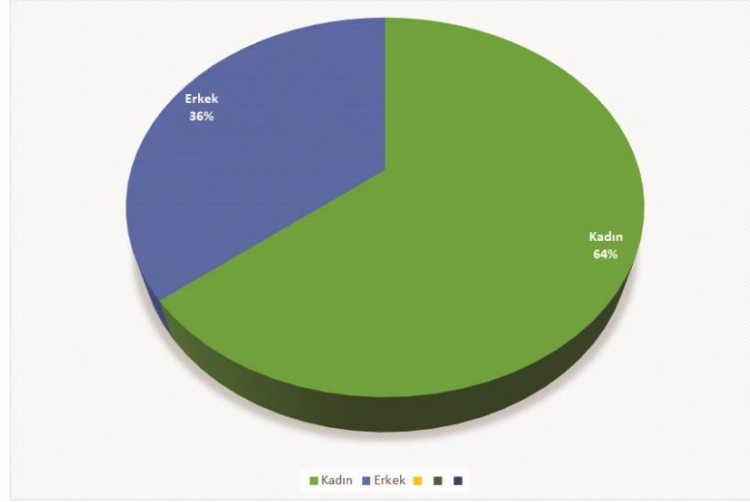
Anket sonucunda ikinci sırayı köyler ve kırsal kesim oluşturuyor. Şile halkının ciddi bir bölümü kırsal kesimde yaşamayı tercih ediyor. Şile ilçesinin kırsal kesimine, özellikle 2019 sonlarında başlayan pandemi süreci sonrası oldukça fazla insan talep göstermeye başladı. Online çalışmanın verdiği özgürlük sebebiyle insanlar şehir merkezlerinden ayrılıp, Şile'nin kırsal bölgelerine taşındı. 2020 yılı ve sonrası Şile için nüfusun ani artışı ve beklenmedik bir taleple başa çıkmaya çalıştığı bir sürecin başlangıcı olmuştur.

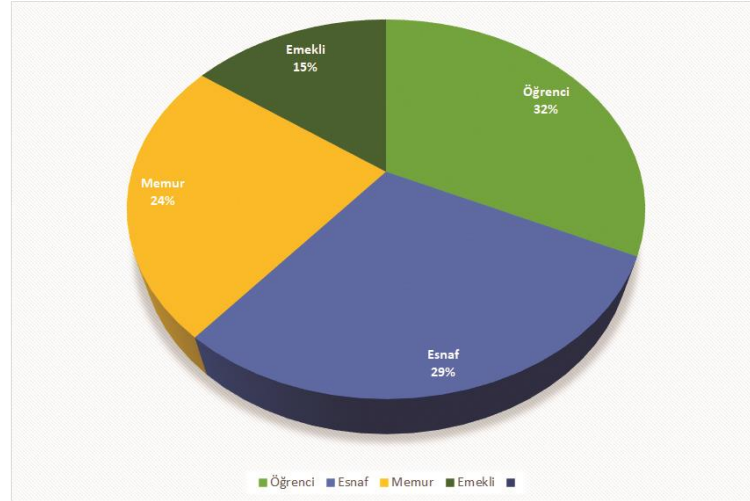
Şekil 7.2 Şile ilçesinin yaş ortalaması.

Şile halkının yaş ortalaması, %17 oranında çocuk ve ergenliğe yeni girmiş bireyleri barındırıyor. Genç ve yetişkin ortalaması birbirine yakinken, yaşlı nüfus %12 gibi bir sayıda. Yaşlı nüfus günümüzde en çok kırsal kesimde bulunmaktadır.

Nüfusun gençler ve orta yaşlı insanlardan oluşma sebebi, Şile ilçesinde esnafların aktif bir ticaret yürütmesi ve üniversitenin Şile'ye kuruluşudur. Üniversitenin kurulmasından önce Şile'nin genç nüfusu, belli bir yaştan sonra birçok sebepten dolayı Şile'yi terk etmekte ve Büyükşehirde bir hayat kurmaktaydı. Üniversitenin gelişi ve Şile'nin gençlerine verilen okuma imkanları sayesinde, günümüzde Şile'nin genç nüfusu kasabasını terk etmeyerek Şile adına Şile'yi geliştiren atılımlar yapmaktadır. Ciddi anlamda bir üniversite kasabasına dönüşen Şile için en önemli gelir kaynaklarından birisi üniversite öğrencileri olmuştur.

Şekil 7.3 Şile ilçesi cinsiyet ortalaması.

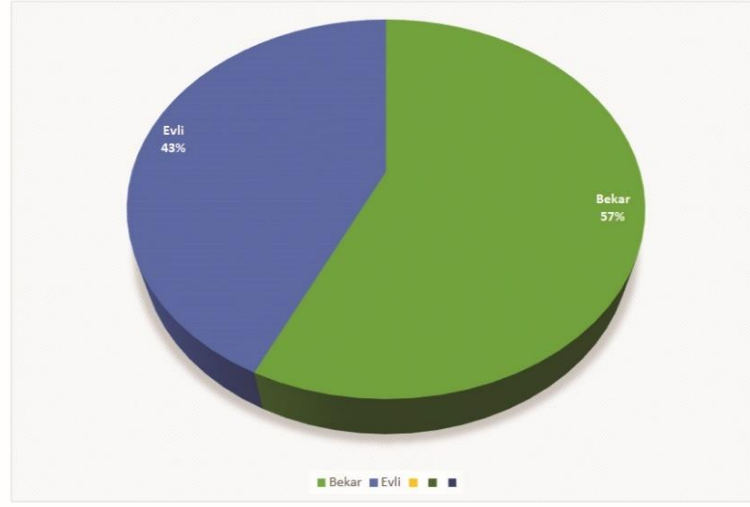
Şekil 7.4 Şile ilçesi meslek dağılım grafiği.

Şile üniversitenin yaptığı eğitim atılımıyla beraber, peşinden birçok lisenin açılmasını ve eğitim alanında hızla gelişmesini sağladı. Birçok köy okulunun kapatılmasına rağmen, ulaşımın kolaylaşmasıyla öğrencilerin merkeze kolaylıkla gelmesi ve eğitim görmesi sağlanarak öğrenci nüfusunda büyük bir ilerleme sağladı.

Şile için esnaf ve memur arasındaki fark oldukça az. Nüfus değerlerinde olduğu gibi yaşlı nüfusun daha az olması sebebiyle emeklilik oranı da diğer mesleklere göre daha düşük kalmıştır.

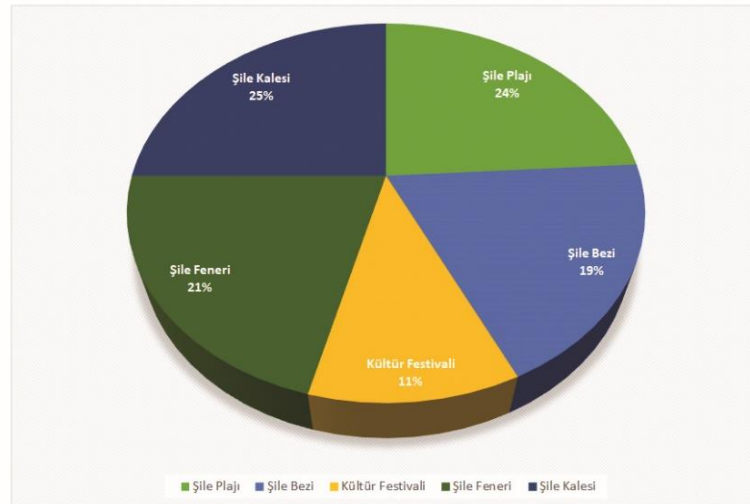
Üniversite öncesinde okuma oranı düşük olan ilçede, esnaflık ve zanaatkarlık babadan oğula geçen bir süreklilik oluşturduğu için uzun yıllar esnaflık baskın

durumda olmasına rağmen. Eğitim olanaklarının artışı sayesinde halk memurluklar için gereken koşulları sağlamaya başladı.

Şekil 7.5 Şile ilçesi yerli halk medeni hal grafiği.

Eğitim gören genç nüfusun yoğunluğu sebebiyle öğrencinin çok oluşu, bekar insanların %57 gibi bir oranda olmasına sebep oluyor. Evli insanların çocuk sahibi oluşu da bu orana katkıda bulunuyor. Zaman içerisinde genç nüfusun Şile'yi tercih etmesi ve dışarıya gitmemesiyle bu oran bir dengelenmeye başlamıştır.

Şekil 7.6 Şile ilçesinin en çok bilinen özelliği.

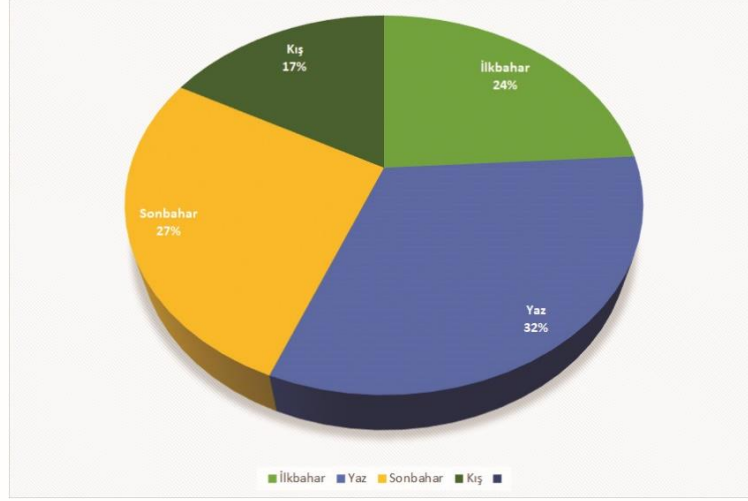
Şile yaz mevsiminde hareketlenen ekonomisi sebebiyle, oranlar birbirine çok yakın çıkmıştır.

Şile kalesinin restorasyonu ve bu alanda ülke çapında başlayan tartışma Şile adına pozitif bir reklam olmadı ve bu sebeple halk kalenin restorasyonuna karşı çoğunlukla tepkili. Kale için yapılan restorasyonun beğenilmemesi, Şile fenerini tek başına Şile için bir ikon haline getirdi.

Şile coğrafyası gereği bünyesinde bir fenerde barındırıyor. Şile feneri günümüzde aktif olarak sorunsuz çalışmakta ve küçük balıkçı teknelerine pusula olmaya devam etmektedir. Şile ilçesinin en büyük simgesi haline gelen Şile feneri, 150 yılı aşkın bir geçmişe ve büyük bir değere sahip. Turizm açısından Şile feneri oldukça çekici ve insanlar tarafından rağbet gören bir yapı olmasına rağmen tanıtım ve reklam eksikliğinden dolayı pasif kalan bir değer. Günümüzde aktif olarak çalışan ve tarihi eser niteliği taşıyan Şile feneri üç sefer tadilat gördü.

Ülkemizin birçok yazlık beldesinde Şile bezi bilinmekte hatta satılmakta. Şile bezi bu denli çok bilinirken, bunu markalaştıramamak ve piyasada sahtelerinin yoğunca bulunması sebebiyle ekonomik açıdan bir gelir kaynağına dönüştürülemiyor.

Kullanıma uygunluğu ve yapım aşamalarının zorluğu sebebiyle, Şile bezi oldukça özel ve değeri yüksek bir kumaştır. Şile bezinin dokuması ve ardından Şile denizinde yıkanıp plajın kumlarında kurumaya bırakılmasıyla, sadece Şile yöresine özel ve sadece Şile bölgesinde yapılabilen bir bezdir. Termal özellikleriyle ve rahat oluşuyla bilinen Şile bezi, oldukça değerli ve ekonomiye çok büyük katkı sağlayabilecek bir kumaştır. Türkiye çapında bilinmesine rağmen, üstüne düşülmüyor ve çalışma yapılmıyor.

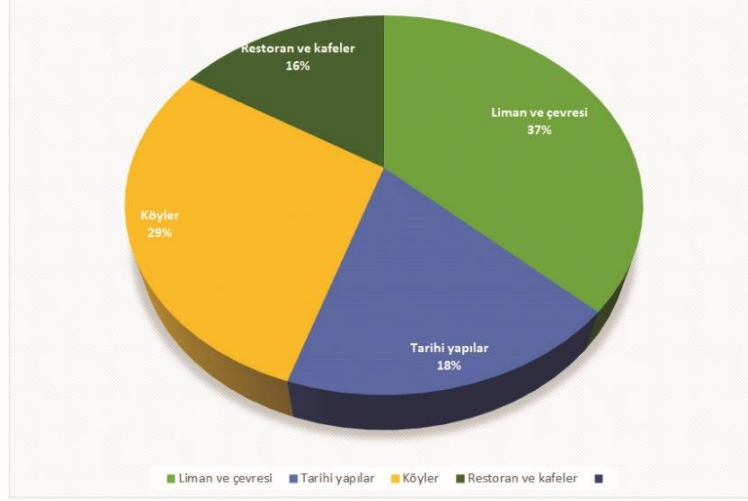

Şekil 7.7 Şile ilçesi mevsim yoğunluk grafiği.

Şile insanlar için yaz mevsimlerinde çok daha cazip bir bölge olmakta. Bu durum tamamen olumlu örnekler teşkil etmemesine rağmen insanlar yaz mevsimini seviyor. Son yıllarda nüfus artışıyla gelen, trafik problemi, temizlik ve suç oranının artışı görünmekte. Bu olumsuzluklara rağmen yaz mevsimi %32 gibi hatırı sayılır bir oranda.

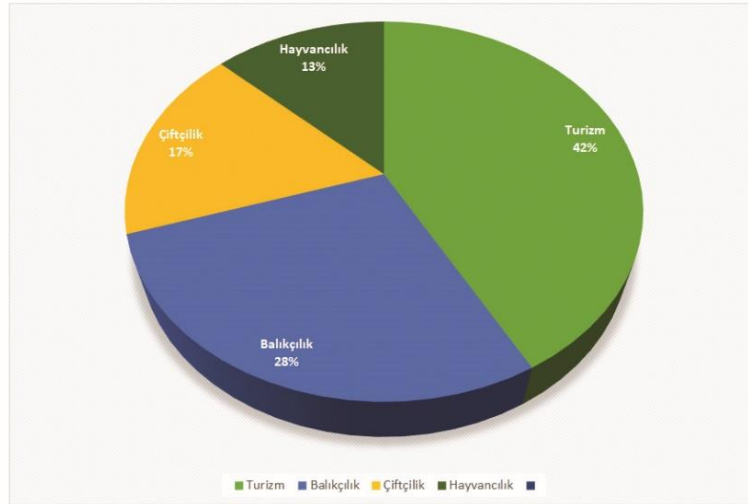
Şile ve İstanbul arası otoyol çalışmalarıyla Şile'ye ulaşım kolaylaşmıştır. Bu sebeple İstanbul'un birçok bölgesinden yaz aylarında gündelik tatil amaçlı gelen insan sayısı yükselmiştir.

Kış aylarının tercih sebebi olmaması tamamen genç nüfusun Şile içinde kış sezonunda bir aktivite bulamamasından kaynaklanıyor. Ölü sezon olarak görülmesi sebebiyle kış aylarında Şile hareketliliğini tamamen kaybediyor.

Şekil 7.8 Şile ilçesinde en çok tercih edilen bölgeler.

Şile'yi tercih eden insanlar öncelikli olarak liman bölgesini seçiyor. Liman bölgesinin tercih sebebi, merkezde oturan insanlar için yürüyerek çok kısa bir sürede ulaşılabilir oluşu, manzarası ve Şile bölgesinde bol bulunan palamuttur. Liman bölgesi bünyesinde kafeleri, balık restoranlarını, yürüyüş alanlarını, parkları, plajı, balık tutulabilecek kıyıları, spor alanlarını ve otelleri bulundurduğu için en değerli alanı konumunu koruyor.

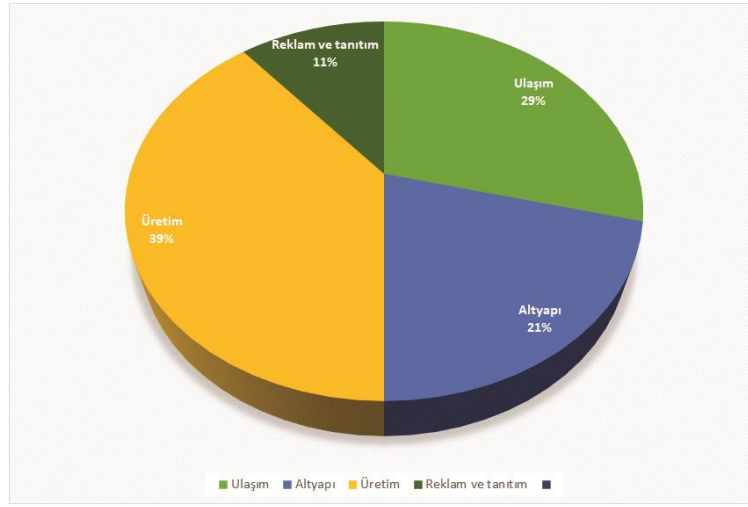
Şekil 7.9 Şile ilçesi temel gelir kaynağı grafiği.

Şile için en büyük gelir sağlayan kaynak başlıca turizmdir. Tüm potansiyelini yansıtmayan Şile, bu alanda ciddi bir gelişmeye açık halde. Sadece yaz turizmini

kullanabilen Şile için değerlendirilmesi gereken birçok fırsat bulunmakta. Yaz mevsimi harici yaklaşık sekiz ay süren bir ölü zamanı farklı aktiviteler doldurabilir. Müzeler, kurslar, eğitimler, doğa sporları, kış turizmi, tekne turları vb. birçok aktivite yapılmamakta.

Balıkçılık sayesinde geçimini sağlayan birçok aile olmasına rağmen, Şile halkının geneli adına etki sağlayan bir ekonomik güç değil. Şile bünyesinde yapılan sıradan bir meslek dalının ötesine geçmiş değil.

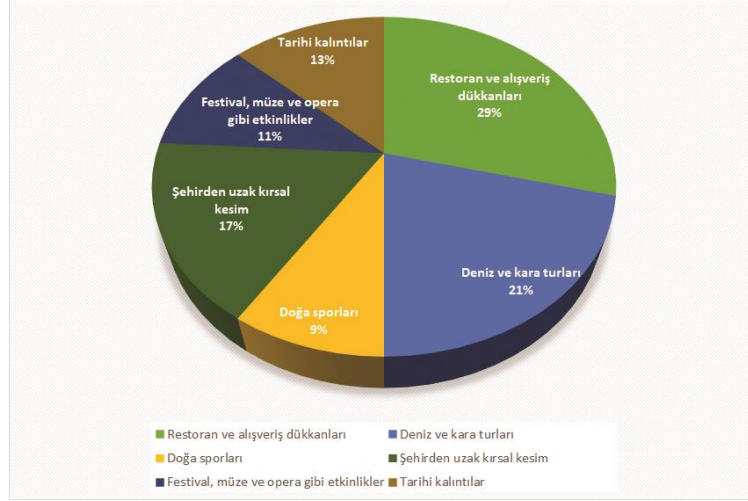

Şekil 7.10 Şile ilçesi öncelik istenilen hizmetler grafiği.

Şile ilçesi son yıllarda büyük bir nüfus artışı gösteren ve gelişmekte olan bir bölge. Yaşayan nüfus zaman içerisinde gençleştiği ve üniversitenin eğitime verdiği etki sayesinde meslek dalları değişmiş ve Şile içinde tarım ve hayvancılık gibi üretim alanları yok olmaya yüz tutmuştur. İstanbul'un en büyük yeşil alanına sahip olan Şile, zaman içinde tarım ve hayvancılıktan uzaklaşmıştır.

Nüfusun artışıyla başlayan bir başka problem ise altyapı yetersizliğidir. Günümüzde pandemi sonrasında teknolojik gereksinimlerimizin değişimi ve bununla beraber altyapı kullanımımız arttı ve internet, elektrik, su ve doğalgaz gibi akla ilk gelen gereksinimler yetersiz kalmaya başlamıştır. Yapılan planlamaların uzun vadeli olmaması sebebiyle altyapı alanında sık sık geliştirmeler yapılması gerekmektedir. Altyapı çalışmalarının zahmetli ve uzun süreli oluşu, firmaları altyapı çalışmalarından kaçınmaya itiyor ve gereken hizmet sağlanamıyor.

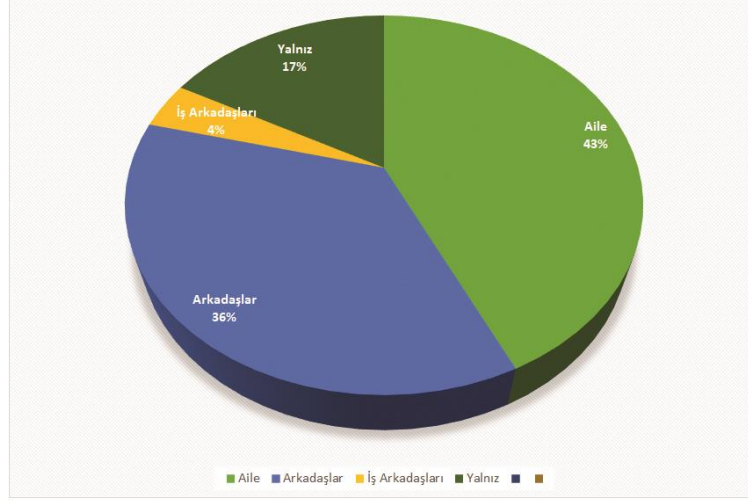
Şile için ulaşım problemi Şile dışına çıkmak istendiğinde başlamakta. Şile ve Kadıköy arası ya da Şile ve Üsküdar gibi merkezi bir ilçenin arası şahsi araç olmadan 1,5 saat kadar sürmekte. Şile ilçesinin birçok hizmet alanında eksikliği nedeniyle insanlar sık sık İstanbul'un merkezi bölgelerine gitmek zorunda kalıyor. Şile'nin ulaşım eksikliği, sağlık hizmeti gibi insanların hızlı ve kolay erişmesi gereken hizmetler için büyük bir engel oluşturmaktadır.

Şekil 7.11 Bir turizm beldesinden istenilen özellikler.

İnsanlar tatil beldelerinde gıda üzerine yoğun bir talep göstermekte. Şile ilçesi bu alanda yeterli bir seviyede. Çeşitli yöresel lezzete sahip olan ilçe eski dönemlerden bugüne bünyesinde birçok farklı halkı bulundurmasından dolayı, çeşitli tatlılara ve kültürel lezzete ev sahipliği yapıyor. En çok akla gelen deniz mahsulleri olsa da kırsal bölgelerde çeşitli yiyecekleri görürüz.

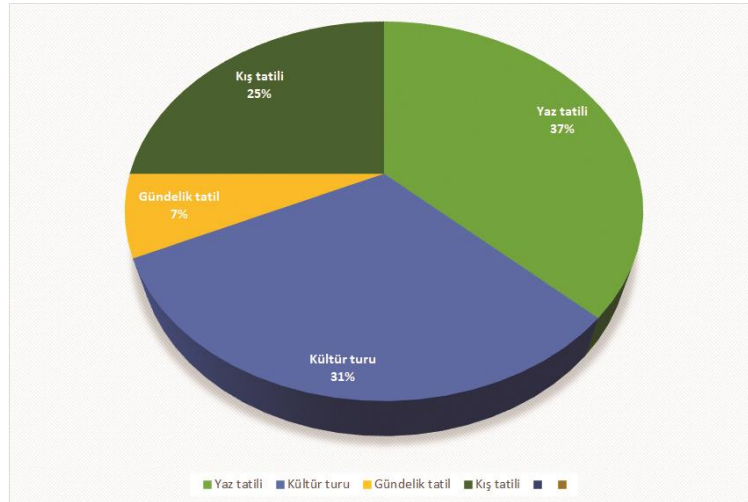
Şile'yi ziyaret etmek isteyen insanların ikinci olarak görmek istediği zaman geçirebilecekleri aktiviteler. Gezmek ve kültürel aktivitelere katılmayı, İstanbul'un beton yapılaşmasından uzaklaşıp kırsal bölgelerde zaman geçirmek istiyorlar. Festival, müze ve doğa yürüyüşü gibi etkinliklerle günlerini geçirmeyi tercih ediyorlar.

Şekil 7.12 Tatile çıkılan kişiler.

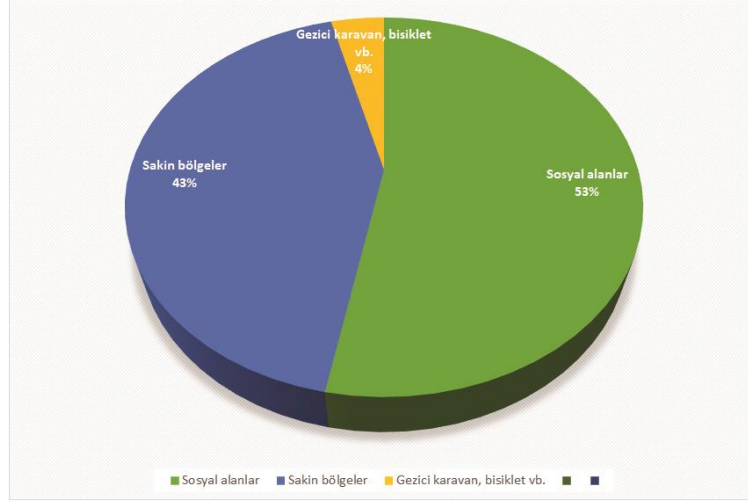
Büyük bir oranla insanlar tatile ailesiyle gitmeyi tercih ediyor. Tatil için Şile’yi tercih eden aileler, Şile’ye geldiklerinde zamanlarını dinlenmeye ayırıyor. Ailesiyle gelen yerli ve yabancı turistler Şile bölgesinde istedikleri mahremiyeti ve sakinliği kırsal alanlarda bulabilmekte. Şile’nin merkezi yaz mevsimi için mahremiyet bakımından pek elverişli olmasa bile kırsal bölgelerde sakin alanlar bulunmaktadır.

Tatilini arkadaş çevresiyle geçirmek isteyen insanlar için Şile, eğlence ve aktivite odağında istenileni karşılayamamakta. Deniz ve yaz turizmi oldukça yoğun geçerken, bunları destekleyebilecek diğer alanlarda Şile eksiklik yaşamakta.

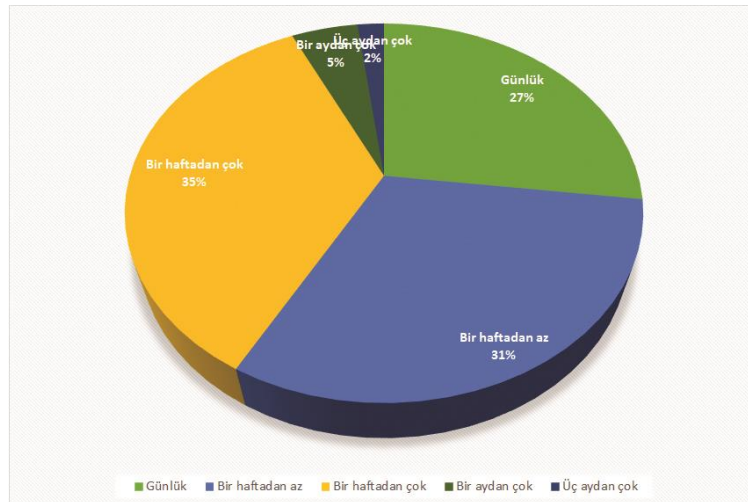
Şekil 7.13 Tercih edilen tatil şekli.

Yoğun çalışma temposundan kaçan birçok insan dinlenmek ve deşarj olmak için yaz dönemini tatil yapmak için uygun bulmakta. Şile yaz dönemlerinde oldukça yoğun olmakta. Şile büyük bir plaja ve limana sahip olması nedeniyle yaz dönemlerini kalabalık geçiren bir ilçe.

Şekil 7.14 Tatil için tercih edilen bölgeler.

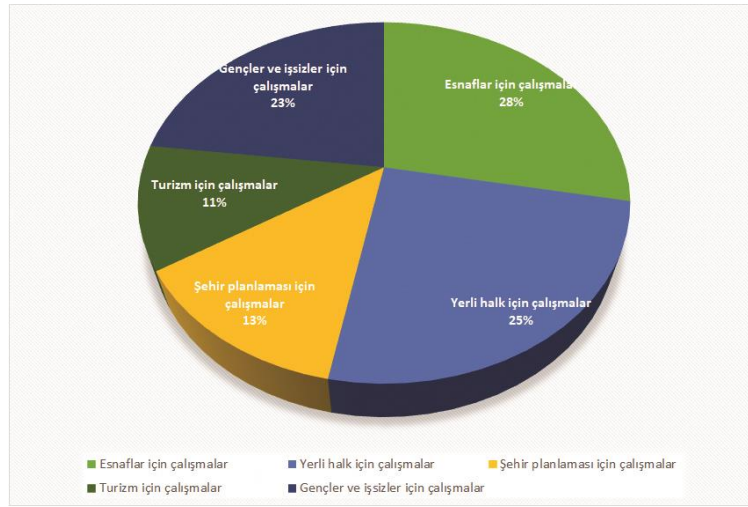
Şile'nin merkezi yaz aylarında çok yoğun geçse bile kırsal bölgelerinde mahremiyeti ve sakinliği korumayı başarabilmektedir. Eğlence ve hareket arayan insanların Şile'yi tercih etmediği gibi mahremiyet ve ailecek sakin bir tatil fırsatını değerlendirmek isteyen insanlar içinde cazip bir bölge.

Şekil 7.15 Tatilde geçirilen zaman grafiği.

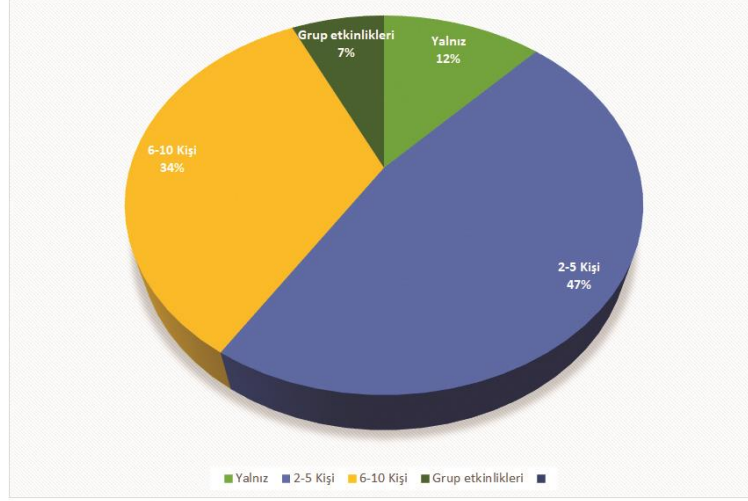
Birçok insan tatilini bir haftadan daha uzun yapmayı tercih ediyor. Uzun süreli tatillerde seçilen bölgenin oyalayıcı olması gerekir. Şile insanların uzun süreli kalmayı tercih ettiği bir turizm beldesi konumunda değil. İnsanlar dinlenmenin yanında zaman geçirebilecekleri aktiviteler ve gezebilecekleri yerler arıyor.

Bir hafta kalmayan turistler için Şile çok daha cazip bir durumda. Kısa dönem ziyaretler için kırsal bölgeler ve özellikle yazın köylerin doğayla iç içe oluşu, insanları kendisine çeken en büyük özellik. Üniversite dönemi sonlanınca öğrencilerin çoğunluğu Şile içinde kalmayı tercih etmiyor.

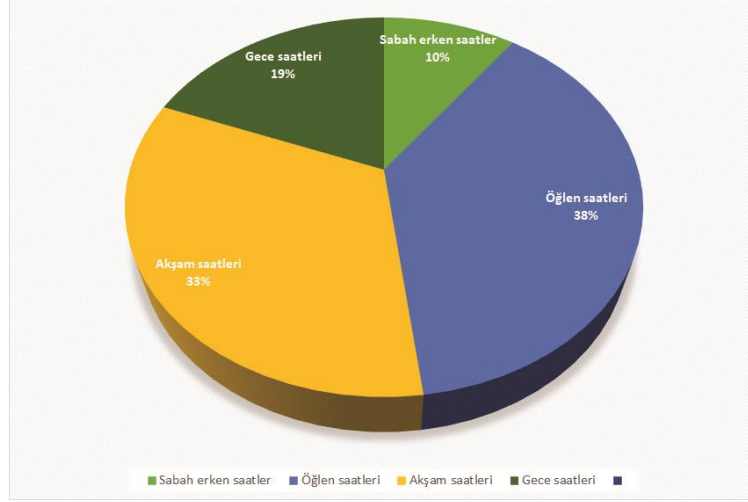

Şekil 7.16 Belediye tarafından beklenen hizmetler.

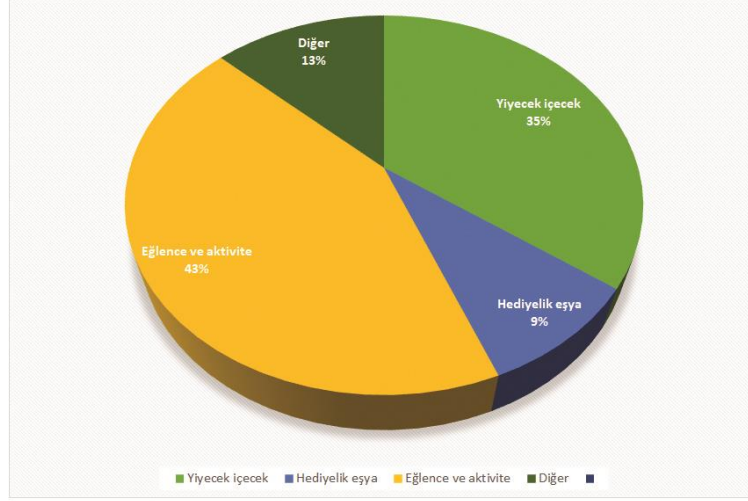
Şile ilçesi iş potansiyeli bakımından geniş bir skalaya sahip değil. İlçe için belli başlı iş imkanları söz konusu. Ülke genelinde de büyük bir sorun olan işsizlik oranı Şile ilçesi içinde oldukça geçerli bir problem. Halk aile mesleklerine ya da üniversite eğitime göre meslekleri tercih etmek durumunda. Belediyenin iş sorunu için bir çalışması yok. Bu alanda bir çözüm yolu da açıklanmış değil. Genç halkın çoğunlukta oluşu ve aileleriyle beraber iş kaygılarını paylaşmaları nedeniyle, Şile belediyesinden iş imkanlarını geliştirici yatırımlar isteniyor.

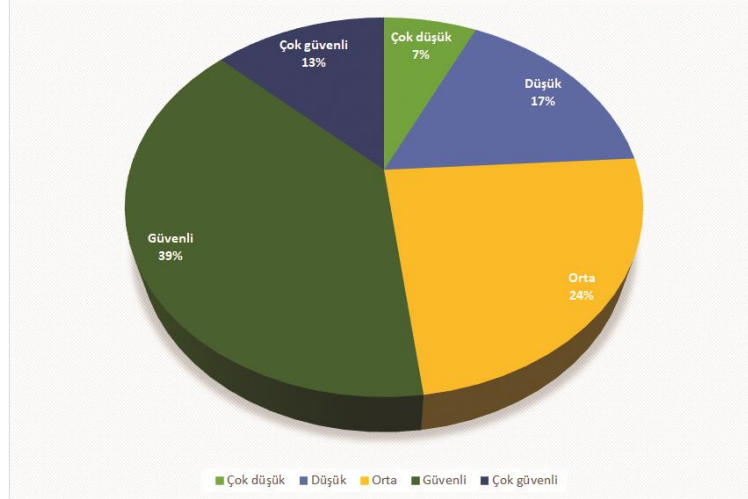
Şekil 7.17 Tatile çıkılan kişi sayısı.

Şekil 7.18 Tatil döneminde aktif olunan zamanlar.

Şekil 7.19 Tatil harcamaları grafiği.

Şekil 7.20 Şile ilçesi güvenlik seviyesi.

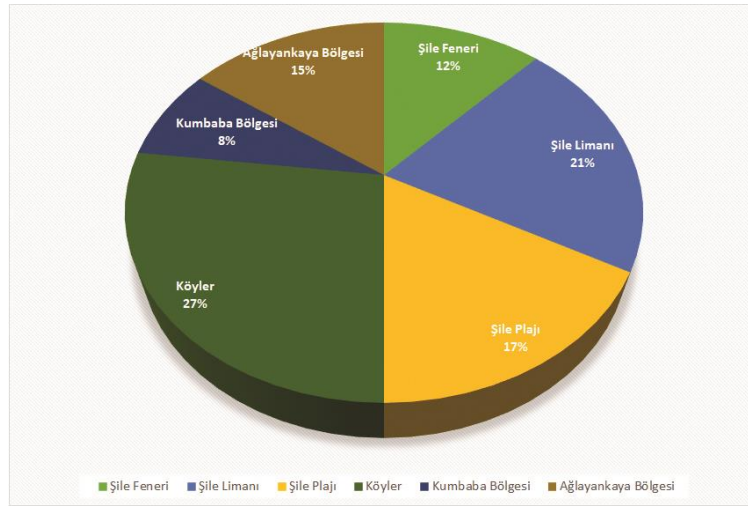
Şile ilçesi yaz mevsimleri dışında nüfus yönünden küçük bir bölge. Halkın birbirini tanıması sayesinde ciddi anlamda bir suç unsuru yaşanmamakta. Yaz sezonunda Şile dışından gelen insanlar tarafından ve günümüzde ülkemize gelen yabancı uyruklu birçok öğrenci ve çalışandan dolayı suç oranında bir artış görülmektedir. İstanbul genelinde olduğu kadar tehdit edici bir hal almamış olsa bile ilerleyen yıllarda bu oranın artabileceği yerel kolluk kuvvetleri tarafından öngörülmektedir.

Günümüze gelene kadar Şile ilçesinin tarihinde ciddi bir suç unsuru görülmemekte. Yerel halkın gündelik problemleri büyük olaylara dönüşmemekte ve

kolluk kuvvetleri için sorun çıkartacak seviyelere ulaşmamakta. Yaz döneminde yapılan yüksek ses, hırsızlık, sokak kavgası gibi olayların dışında büyük çaplı şikayetler olmamakta. Şile İlçe Emniyet Müdürlüğünden alınan bilgiler doğrultusunda, yaz aylarında gelen turist ve yazlıkçı nüfus tarafından gelen şikayetler dışında Şile halkı tarafından kış mevsimlerinde gelen şikayet sayısı oldukça düşük. Gün içinde alınan ihbar ve şikayetlerinde büyük bir bölümü asılsız olmakta.

İlçe genelinde öğrenciler ve genç halk tarafından zararlı madde kullanımı ve suç işleme oranı İstanbul geneline göre oldukça düşüktür. Hürriyet gazetesi tarafından 2000 yılında yapılan araştırmanın istatistiklerinde, suç oranının en yüksek olduğu ilçe Kadıköy, suç oranının en düşük olduğu ilçe ise Şile olarak belirlenmiştir. 2022 yılı verilerine bakıldığında ise Şile hala yeşil alan olarak İstanbul'un güvenli ilçeleri arasında yer alıyor.

Suç oranlarının haricinde insanlara tehdit oluşturan etkenler arasında doğa olayları da yer alıyor. Hürriyet gazetesinin 2020 yılında yayınladığı İstanbul ilçeleri deprem haritasına göre Şile ilçesi en güvenli ilçeler arasında yer alıyor. 1999 Yılı depremi haricinde Şile coğrafyasında büyük bir felaket görülmemiştir. Kasırga, fırtına, girdap ve çeşitli doğa olaylarından oldukça uzak bir ilçedir.

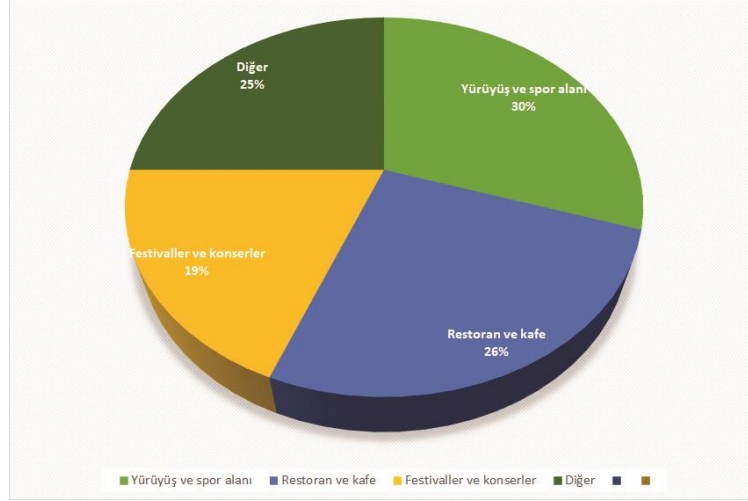

Şekil 7.21 Şile yatırım istekleri.

Şile ilçesinde yatırım eksiklinin en çok gözlemlendiği bölgeler köyler ve liman bölgesi. Yerli halk tarafından çok büyük önemi olan köyler, merkezin önceliğinden dolayı günümüze kadar ciddi yatırımlar alamamış. Köy halkı için Şile ilçesi değişimi

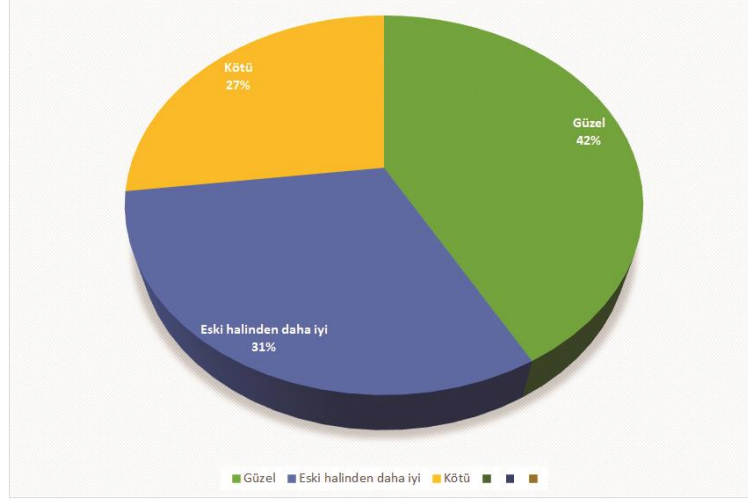

sadece merkezde yaşamakta. Şile ilçesi yüz ölçümü bakımından İstanbul'un en büyük ilçesi. Bu denli büyük bir ilçe olmasına rağmen Merkezi oldukça küçük. Yapılan yatırımların kırsal alana yapılmaması Şile ilçesinin çok büyük bir alanını kullanmaması anlamına geliyor. Turistik açıdan en çok rağbet gören bölgelerinden birisinin köyler ve kırsal alanlar olması Şile ilçesi için önemli bir yatırım eksikliği demek.

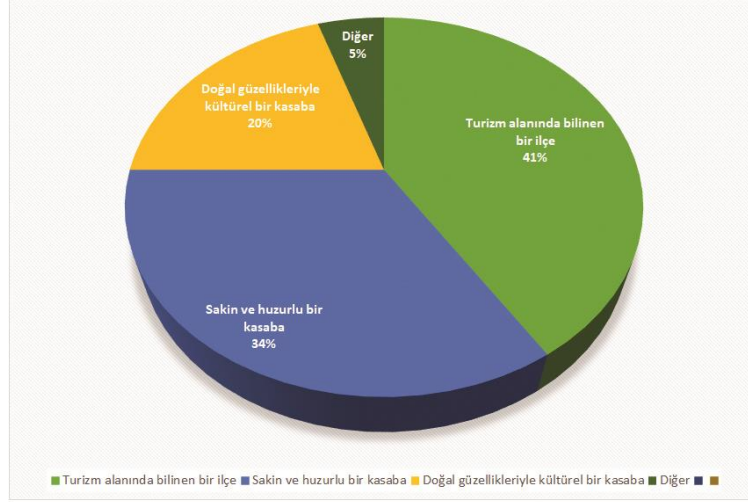

Şekil 7.22 Dolgu alanı tasarım önerileri.

Şile'nin dolgu alanı olarak adlandırılan bölge, Şile limanı ve plaj arasında bulunan geçiş bölgesidir. Şile halkı tarafından bu bölgede spor ve yürüyüş alanları istenmekte. Güncel proje bu isteklere karşılık veren bir tasarım. Ancak yürüyüş ve spor alanları haricinde kafeler ve festival alanı gibi istekleri karşılayamayan bir çalışma. Mevsimlik kullanım amacı değişen dolgu alanı yaz sezonu için plaj girişi ve araç otoparkı odaklı bir işletme halini alırken, kış döneminde halk tarafından kullanılmayan ve büyük bir bölümünde boş kalan bir spor alanı olmakta. Spor alanlarının kapalı bir alanda olmaması sebebiyle kış sezonunda yağışlı ve soğuk havalarda kullanılması mümkün olmuyor. Alan üzerinde belediye tarafından özel işletmelere kiralanmış bir adet kafe bulunmaktadır. Projesinde belirtilen birçok kapalı alan için uygulama sırasında yapılmama kararı alındı. Şile belediyesi liman bölgesinin dolgu alanına uzanan kıyısını yat limanı olarak değerlendirmeyi tercih etti. Şile için yat limanı projesi henüz ekonomik bir gelir kaynağına dönüşmüş değil. Zaman içerisinde yat limanı Şile halkı için balıkçı teknelerinin yer aldığı bir liman halini aldı.

Şekil 7.23 Dolgu alanı tasarım değerlendirilmesi.

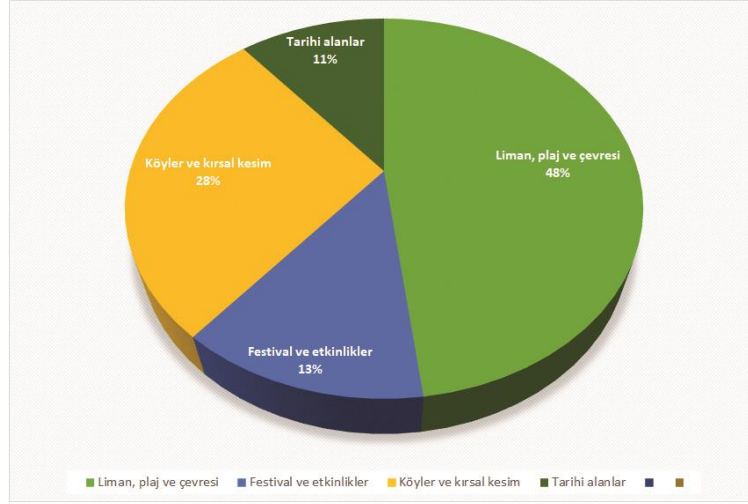
Şekil 7.24 Şile ilçesi için gelecekte istenilen konum ve statüsü.

İnsanlar Şile ilçesini büyük bir ölçüde turizm beldesi olarak görmek istiyor. Yerel halk için bu ekonomik bir gelir kaynağı. Kısa tatiller için Şile bölgesine gelmeyi seçen yerli turistlerin gözünde, Güzel vakit geçirebilecekleri ve İstanbul için oldukça yakın ve cazip bir bölge. Bu isteklerin yanında doğal ve kültürel alanları oldukça fazla olan Şile ilçesi için kültürel bir turizm beldesi haline getirilmesi de istekler arasında.

Şile ilçesinin coğrafi özellikleri oldukça eşsiz ve çok yönlü avantajları içerisinde barındırmakta. Tarihi birçok kalıntısı, büyük bir kırsak alanı, aktif kullanılan feneri, limanı ve oldukça rağbet gören bir plaja sahiptir.

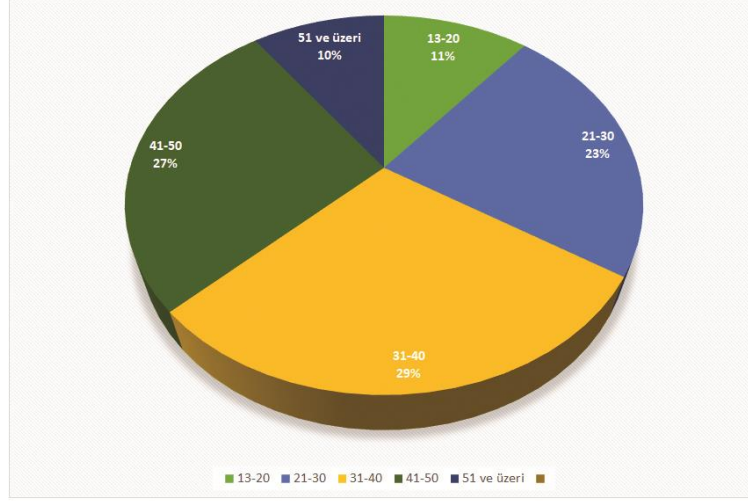
7.2. Şile İlçesine Turistik Amaçla Gelen Ziyaretçiler İçin Hazırlanan Anket Soruları

Anketimizin ikinci bölümü, Şile ilçesinde sürekli yaşamayan ve turistik amaçla gelen insanlar tarafından cevaplanmıştır.

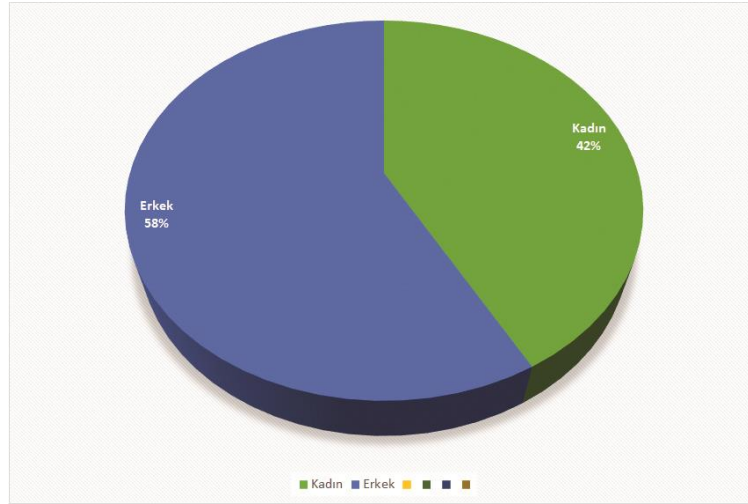
Şekil 7.25 Şile ilçesinin tercih edilme sebepleri.

Şile ilçesi yaz mevsiminde plajıyla ve liman kültürüyle oldukça ön plana çıkmaktadır. İstanbul genelinde balıkçılık denince ilk akla gelen ve Şile Palamutu'na ev sahipliği yapan Şile, İstanbul'a gelen turistlerin ilgisini çekmektedir. Balıkçılık özelinde köklü bir tarihe de sahip olan Şile ilçesi için balıkçılık, turizm dışında birçok aile içinde geçim kaynağı durumundadır. Her yıl yaklaşık dört aylık bir sürede Şile plajı da turistlerin ilgi odağı durumundadır. Oldukça uzun sahillere sahip olan Şile, İstanbul'a olan yakınlığı sebebiyle turistlerin rotasını bu bölgeye çevirmesine de olanak sağlamaktadır. Şile'nin maviliklerinin yanında doğası ve köyleri de birçok ilgi çekici özelliğe sahiptir. Turistlerin sakin bir kaçış yeri olarak gördüğü ve tercih ettiği Şile, köylerindeki kültürel gelenekleriyle ilgi görmekte ve sevilmektedir. Her yıl yapılan Şile Bezi ve Kültür Festivali de Şile ilçesinin bilinen bir geleneğidir. Birçok özelliğe ve tarihi alana sahip olan Şile için turistler önemli bir gelir kaynağı durumundadır.

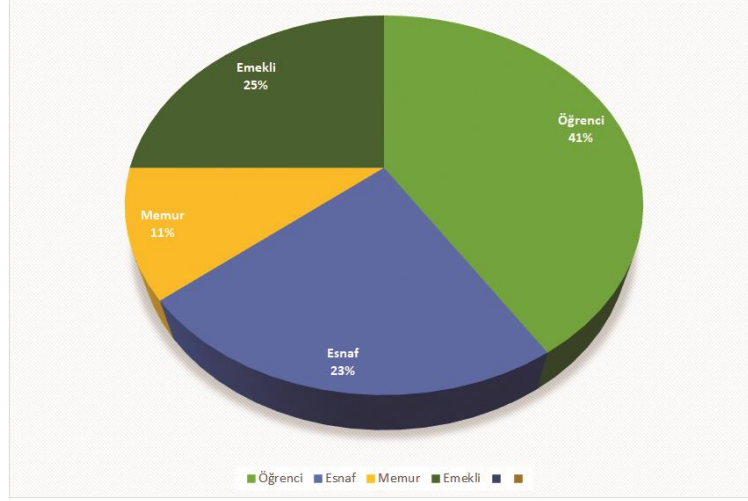
Şekil 7.26 Şile ilçesinin yaş ortalaması.

Şile ilçesi çoğunlukla yetişkin insanları turist olarak çekmektedir. Genç yaşlardaki ziyaretçiler genellikle üniversite öğrencileri ve dönemlik kalan kişilerden oluşmaktadır. Çocuklar ve yaşlılar istatistiklerde %10 ve %11 gibi küçük bir bölümü kapsamaktadır. Orta yaşlı insanlar Şile ilçesine çoğunlukla gündelik ziyaretlerde bulunmakta ve geri dönmektedirler.

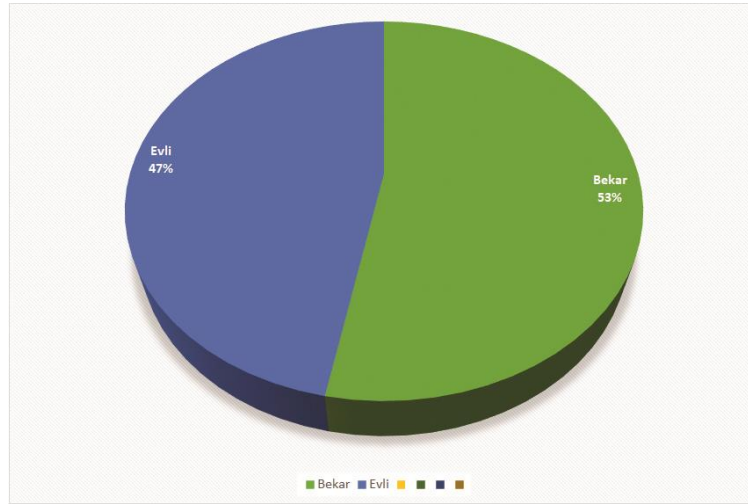
Şekil 7.27 Şile ilçesi cinsiyet ortalaması.

Turistik amaçla gelen ziyaretçilerin çoğunluğu erkektir. Ancak çok yüksek bir fark bulunmamakta ve yakın oranlar görülmektedir.

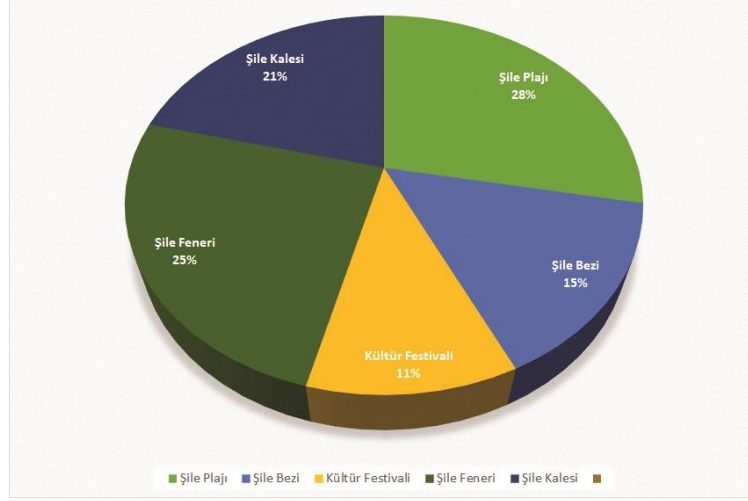
Şekil 7.28 Şile ilçesi meslek dağılım grafiği.

Şile'ye gelen kesimin %41'inin öğrenci olmasında en büyük sebep üniversitedir. Üniversite Şile gibi küçük bir balıkçı kasabası için çok önemli gelir kaynaklarından birisidir. Öğrencilerin dönemlik bile olsa Şile nüfusuna olan katkısı ve esnaftan alışveriş yapma alışkanlıkları, Şile ilçesinin merkez cadde kavramına kadar değişikliklere neden olmuştur. Emekli kesimin Şile'yi tercih sebebi ise köyler ve doğada huzurlu yaşamayı istemeleridir. Esnaf ve memur gibi çalışan kesimler Şile ilçesine kısa ziyaretler ve zamanla yatırım yapmak amacıyla da gelmektedir.

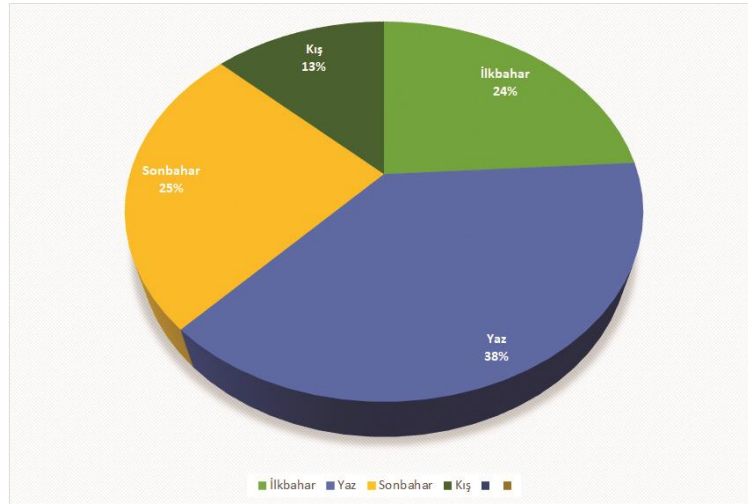
Şekil 7.29 Şile ilçesi turist medeni hal grafiği.

Evli ve bekar turist oranı birbirine oldukça yakındır.

Şekil 7.30 Şile ilçesinin en çok bilinen özelliği.

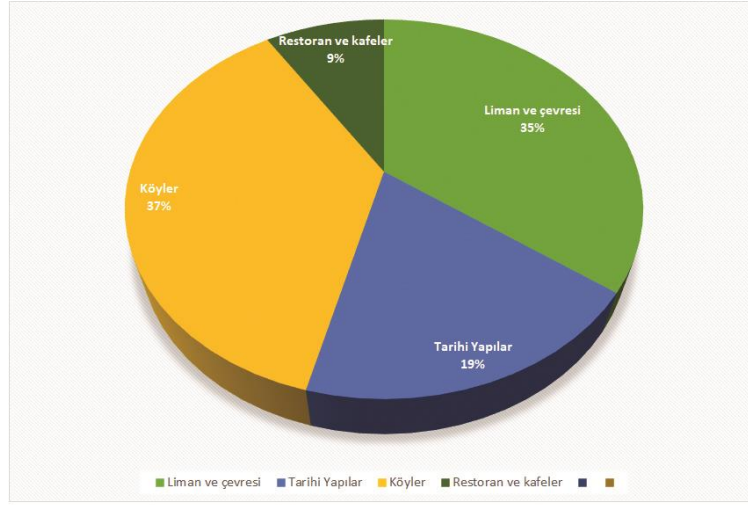
Şile ilçesi öncelikle plajı, feneri ve kalesiyle akla gelmektedir. Bu yerler Şile ilçesinin en çok ziyaret edilen bölgesi olan liman bölgesinde bulunmaktadır. Birbirlerine oldukça yakın olan bu üç bölge yürüme mesafesinde yaklaşık beş dakikalık bir uzaklıktadırlar. Şile Bezi ve Şile Bezi Kültür Festivali insanlar tarafından daha az bilinirliğe sahiptir. Günümüzde bu değerlerin bilinirliğini arttırmak için Şile Belediyesi çalışmalar sürdürmektedir.

Şekil 7.31 Şile ilçesi mevsim yoğunluk grafiği.

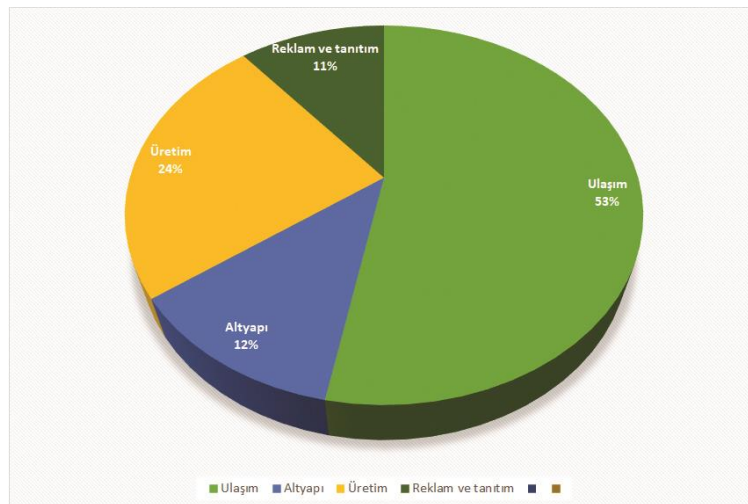
Şile ilçesi ilgi çeken bölümlerinin plaj ve liman bölgesi olması sebebiyle yaz mevsiminde oldukça yoğun bir ilgiyle karşılaşmaktadır. Şile ilçesi kış sezonunda

turizm yönünde eksiklik yaşamaktadır. Yapılabilecek aktivite ve organizasyon olmaması sebebiyle Şile ilçesi kış aylarında kendi halkıyla kalmaktadır.

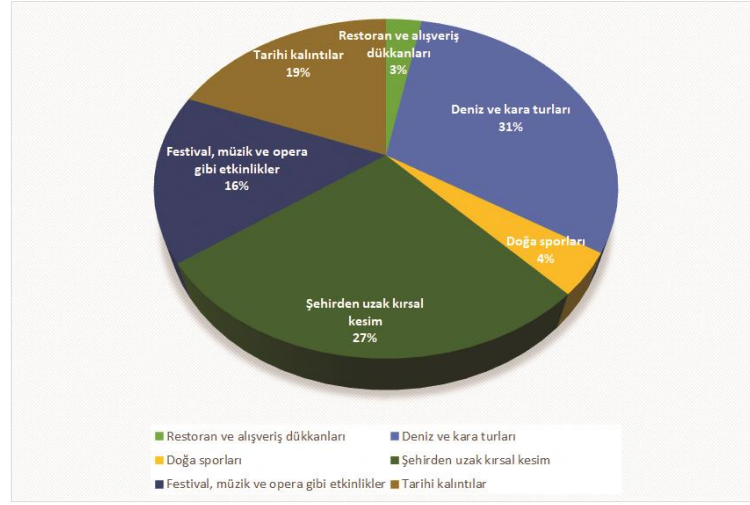
Şekil 7.32 Şile ilçesinde en çok tercih edilen bölgeler.

Köyler Şile için önemli ve oldukça büyük bir alana sahiptir. İnsanların Şile ilçesinde kırsal alanları tercih etme sebepleri, kırsal alanlarda görülmeye değer çok yerin olmasıdır. Şile ilçesinin merkezi bir günlük bir süre içerisinde gezilip tamamlanabilecek büyüklüktedir. Bu sebeple turistler köylerin yansıttığı Şile tarihini deneyimlemek istiyor. Liman ve çevresi tarihi yapıları, balıkçılık ve plajı sebebiyle yoğun ilgi gören bölümlerinden birisidir.

Şekil 7.33 Şile ilçesi öncelik istenilen hizmetler grafiği.

Şile ilçesi İstanbul'a oldukça yakın bir konumdadır. Ancak şahsi arabası olmayan insanlar için yaklaşık 45 dakika ve 1 saat arası bir otobüs seferiyle ulaşılmaktadır. Bu seferler belli aralıklarda ve belli saatlere kadar sürmekte olduğu için insanlar ulaşım yönünde alternatifler aramaktadır. Bu arayışın bir sebebi de otobüs fiyatlarının yüksek görülmesidir. Başka bir eksik üretimdir. Şile ilçesi tarihinde üretime önem veren ve kendi halkını doyuran bir kasaba olmuştur. Günümüzde bu üretim, nüfusun artmasıyla doğru orantılı olmaktan çıkmıştır ve bir açık oluşmaya başlamıştır. Köylerden şehirlere yapılan göç sebebiyle bu alanda eksikler artmıştır. Gelen turistler tarafından eksik görülen bir başka konu reklamdır. Şile ilçesinde bulunan birçok ilgi çeken özelliğin bilinmemesi ve doğru reklamlar sayesinde yansıtılmaması Şile için önemli eksiklerden birisidir. Şehir altyapı olarak da eksiklikler göstermektedir. Yakın zamanda ortaya çıkan Çayırılar bölgesinde çıkan su baskınları, elektrik hatlarının stabil olmaması ve kırsal bölgelerde yer yer telefon sinyalinin alınmaması giderilmesi gereken eksiklerdendir.

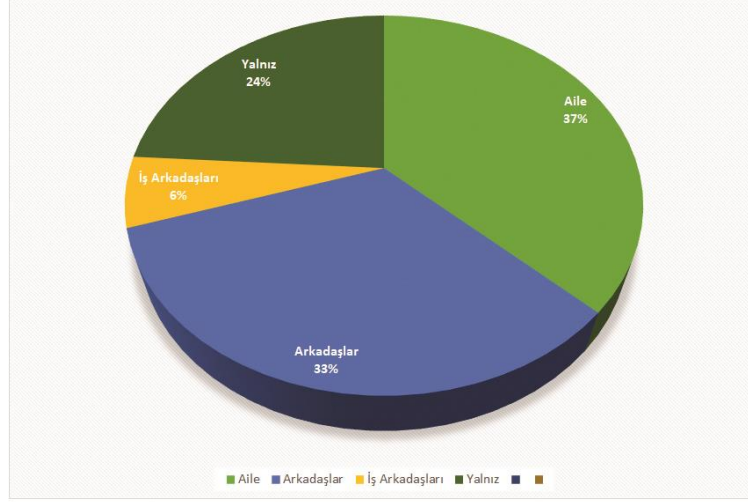

Şekil 7.34 Bir turizm beldesinden istenilen özellikler.

Şile ilçesi yoğunlukla limanı ve plajı için tercih edilmektedir. Bu kadar yoğun ilgi görmesine rağmen liman bölgesinde bir deniz turu bulunmamaktadır. Şile ilçesinin yerel halkı tarafından tanıtıcı turlar ve turistleri bilgilendirebilecek rehber eksikliği bulunmaktadır. Şile ilçesi kırsal bölgeleriyle de turistler için huzurlu bir dinlenme alanı sağlamaktadır. Bu tip konaklama yerlerine yoğun ilgide bulunan turistler için Şile köyleri oldukça elverişli ve tercih edilebilir yerlerdir. Şile ilçesi köklü bir tarihe ve

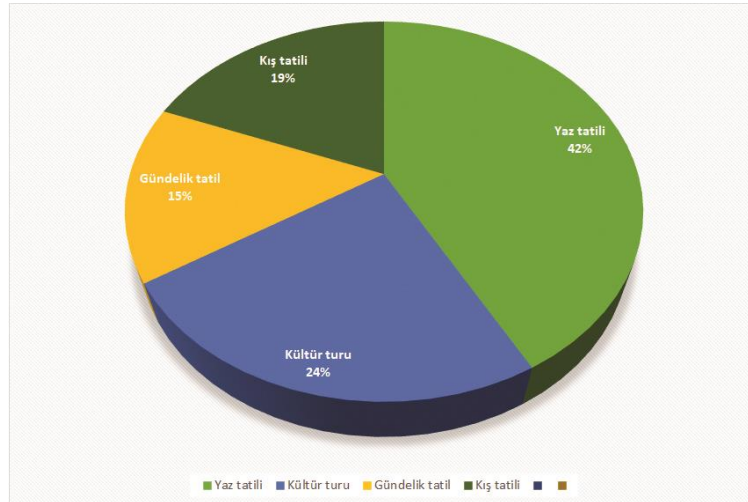

kültüre sahip olması nedeniyle turistler tarafından tarihi alanlarıyla da oldukça ilgi çekmektedir. Bu kültürünü sadece yılda bir sefer yapılan bir festivalle insanlara aktarmaya çalışması da Şile için eksiklerden birisidir.

Şekil 7.35 Tatile çıkılan kişiler.

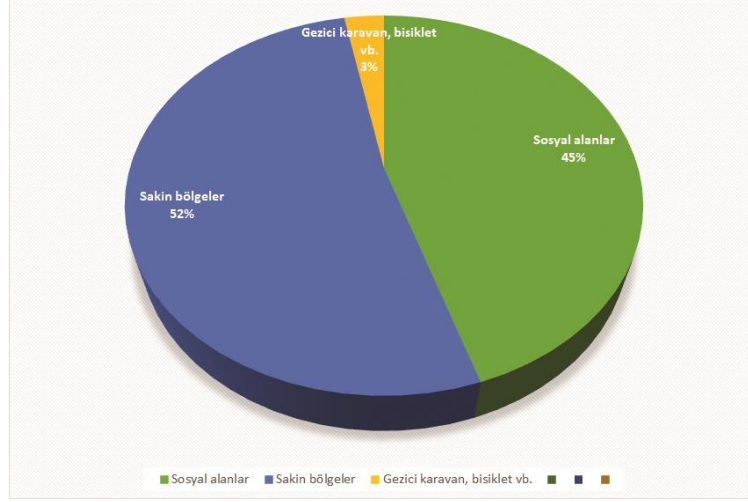
Şile ilçesini tercih eden toplulukların çoğunluğu aileler ve arkadaş gruplarından oluşmaktadır. Bunların yanında yalnız gelen ciddi bir kesimde vardır.

Şekil 7.36 Tercih edilen tatil şekli.

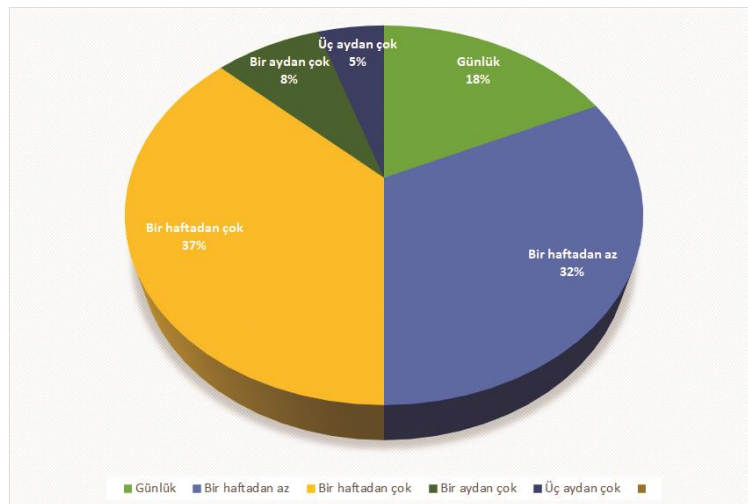
Şile ilçesini tercih eden insanlar burayı yaz en çok dönemindeki hareketliliği sebebiyle tercih etmektedir. Ülkemizde turizm en çok yaz dönemlerinde gerçekleşiyor

ve insanlar genellikle deniz kıyılarını tercih ediyor. İkinci sırada kültür turları geliyor. Şile ilçesi oldukça zengin bir kültüre sahip olmasına rağmen bu alanda oldukça eksik ve yetersiz kalmaktadır.

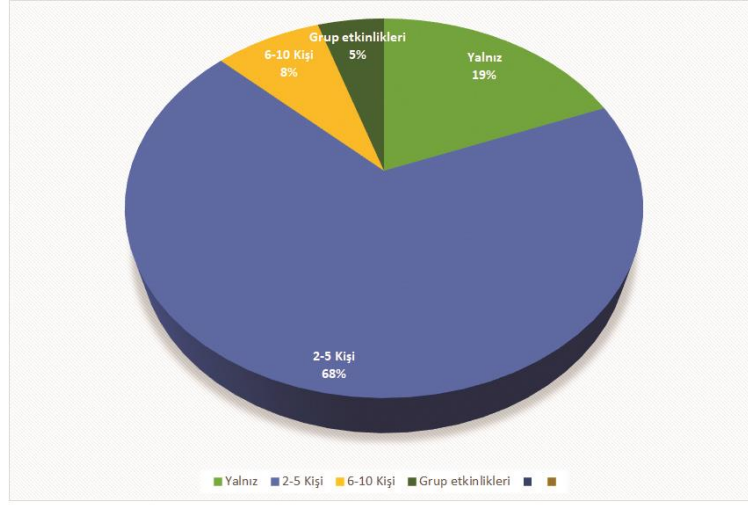

Şekil 7.37 Tatil için tercih edilen bölgeler.

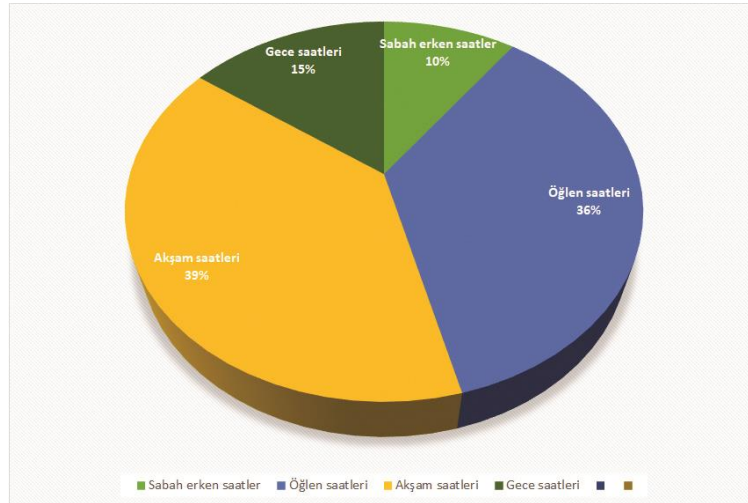
Şile ilçesine gelen turistler en çok sakin bölgeleri doğası ve huzurlu alanlarda dinlenmeye elverişli olması sebebiyle gelmektedir. Hemen ardından oldukça yakın bir oranla sosyalleşmek ve kalabalık alanlarda tatil yapmak isteyen insanlar gelmekte. %3 gibi oldukça az bir oranda ise karavan gibi sabit olmayan turistler Şile ilçesini tercih etmektedir. Bu tip turistler için Şile bir tesise ve yatırıma sahip değil.

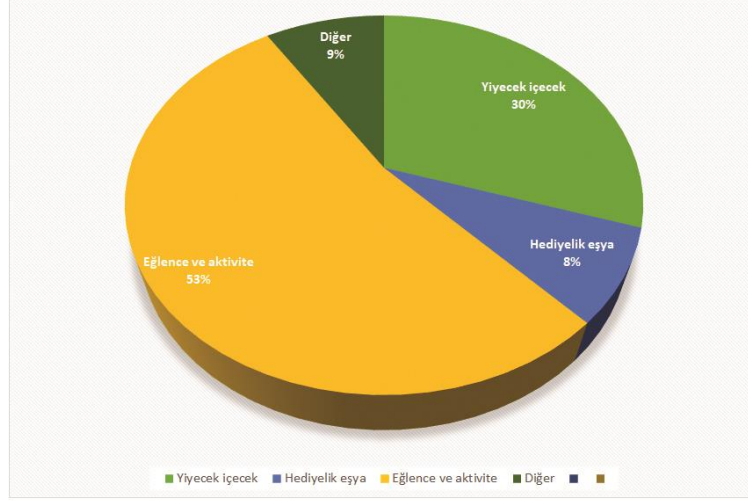
Şekil 7.38 Tatilde geçirilen zaman grafiği.

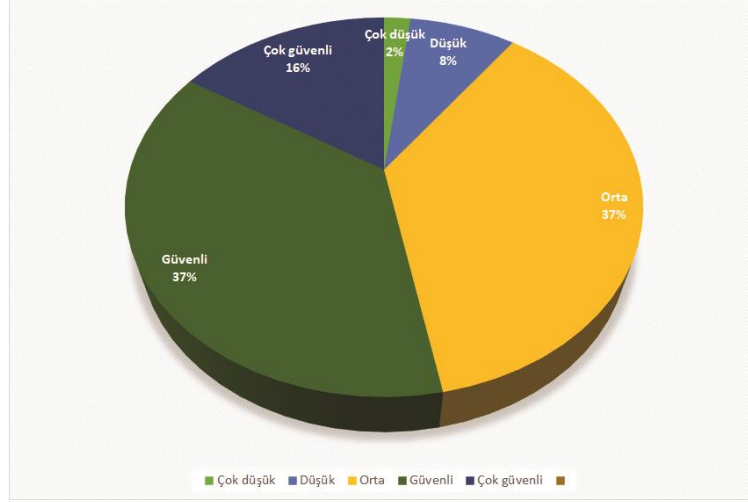
Şekil 7.39 Tatile çıkılan kişi sayısı.

Şekil 7.40 Tatil döneminde aktif olunan zamanlar.

Şekil 7.41 Tatil harcamaları grafiği.

Şekil 7.42 Şile ilçesi güvenlik seviyesi.

Şile ilçesine gelen turistler yüksek bir oranda Şile'yi güvenli ve orta seviye güvenli görmektedir. Şile ilçesinde tehlikeli bir durumla karşılaşan turist sayısı oldukça az sayıda. Tehlikeli olduğunu düşünen turistler için tehlike sebebi hırsızlık gibi orta seviye suçlardı

BÖLÜM 8

8. SONUÇ VE ÖNERİLER

Türkiye turizme önem veren ve birçok yönüyle turizmden beslenen bir ülkedir. Şile ilçesi Türkiye'nin bu potansiyeline, elindeki geniş kaynakları, tarihi, kültürü ve coğrafyasıyla destekleyebilecek en önemli ilçelerden birisidir.

Günümüzde turizm oldukça hızlı ve kolay erişilebilen bir noktaya ulaşmıştır. Dünyanın her yerinden Şile ilçesini ziyaret eden insan sayısı artmaktadır. Bu talep Şile ilçesinin nüfus verilerine kadar etki etmiştir. İstanbul gibi ulusal düzeyde bilinirliği olan bir metropolün en büyük yüzölçümüne sahip ilçesi olan Şile, dünya çapında bir bilinirliğe sahip olmak için oldukça uygundur.

Şile, İstanbul'un en çok tercih edilen turizm beldelerinden birisidir ve yaz sezonu oldukça yoğun geçer. Şile Bezi ve Kültür Festivali, yağlı güreşler ve halk oyunları gösterisi Şile'nin her yaz yapılan ve Şile halkı için oldukça anlamlı organizasyonlardır. Şile'yi tercih eden turistler için bu organizasyonlar Şile plajında yüzmek kadar cazip ve popüleritesi yüksek gelmemektedir. Bu nedenle Şile, İstanbul'un gelir seviyesi düşük kesimlerinden gündelik bir kaçış yeri olarak konumlandırılmış durumdadır. Gündelik tatil beldesi olmak ve Şile için oldukça önemli bu ulusal düzeydeki organizasyonların dikkat çekmemesi Şile ilçesine oldukça zarar vermektedir.

Coğrafyasında oldukça önemli tarihi yapıları barındıran Şile ilçesi, Belediye tarafından turizme yapılan yatırımlar sonucunda, kalitesini yükseltme potansiyeline sahiptir. Şile ilçesi oldukça geniş bir tarihe ve kültüre ev sahipliği yapmaktadır. Şile Bezi gibi uluslararası bilinirliğe sahip, ticari ve turistik değeri oldukça yüksek bir ürünü bünyesinde barındırmaktadır.

Coğrafya bakımından hem denizi hem de yeşili içinde barındıran Şile için İstanbul'un en yakın rahatlama noktası olarak bakılmaktadır. Bu arzı karşılamak için

doğru noktalara doğru yatırımların yapılması sonucu Şile ilçesi kalitesini bozmadan potansiyelinin üst sınırlarına ulaştırılabilir.

Karadeniz coğrafyasını ve İstanbul'u birleştiren en önemli nokta konumunda olan Şile ilçesi, birçok kültürün izlerini oldukça yoğun bir şekilde taşımaktadır. Tarihi boyunca birçok farklı ulusa ve halka ev sahipliği yapması nedeniyle bünyesinde oldukça geniş bir kültür barındırmaktadır. Bu kültürler, Şile ilçesini turizm, sanat, yemek hatta mitolojik anlamda zenginleştirmektedir.

Ocaklı Ada Kalesi, Şile Feneri ve Şile Bezi en bilinen ve ilk akla gelen değerlerdir. Şile'nin tarihi için büyük bir öneme sahip ve aynı zamanda ekonomisini doğrudan etkilemiş bu değerlerin Şile halkı ve yönetimi tarafından oldukça önemlidir.

Turizm kavramı Şile ilçesi için yıllarca önemli bir ekonomik kaynak olmuştur. Balıkçılık, çiftçilik ve turizm Şile ilçesinde öneme sahip geçim kaynaklarındandır. 2022 yılına gelindiğinde bu alanlardan turizm ilk sıraya yerleşmiştir. Geçtiğimiz yıl tüm dünyayı etkileyen pandemi süreci birçok turistik belde gibi Şile ilçesini de etkilemiştir. Turizm açısından olumsuz etkilenen Şile pandemi sürecinde nüfus yönünden ani bir artış göstermiş ve hızla gelişmek zorunda kalmıştır. Bu ani nüfus artışı Şile ilçesi için hızlandırılmış yatırımlara sebep olmuştur.

Pandeminin Şile ilçesine etkileri, İstanbul'un kalabalık ilçelerinde yaşayan insanların evden çalışma sistemine geçmesi sonucu Şile ilçesini tercih etmesiyle başlamıştır. İşletme ve ofis sahipleri pandemi süreciyle evden çalışma sistemine geçmek zorunda kaldılar. Bu sistem bazı şirketler için büyük avantajlar sağlamış, çalışanlar açısından ise İstanbul'un kalabalık ilçelerinden bir kaçış fırsatı olmuştur. Merkezde bulunan Kadıköy, Beşiktaş ve Üsküdar gibi kiraların yüksek olduğu kalabalık ilçeler, evden çalışan şirket insanları için cazibesini kaybetmeye başlamıştır. Apartmanda yaşayan birçok insan aynı değerde Şile ve çevresinden villa satın alıp bahçeli ve merkez noktalara yakın bir ilçede yaşamak istediler. Bu durum Şile turizmi, emlak piyasası, nüfus ve birçok alanı hızla değiştirmiştir.

Şile ilçesi en yoğun dönemlerini yaz mevsiminde geçirmektedir ve insanlar özellikle sıcak günlerde liman bölgesini tercih etmektedir. Şile halkı büyük oranda esnaf ve öğrencilerden oluştuğu için, Şile halkının yaş ortalaması genç olarak tanımlanabilir. Genç bir nüfusa sahip olmasına rağmen Şile ilçesi, gündelik turizm ve yaz turizminin etkisinden çıkamamaktadır. Kış mevsiminde Şile ilçesi için turizm sonlanmakta ve sadece yaz sezonunda dört aylık bir süre içerisinde turizm aktiviteleri

yapılmaktadır. Şile ilçesi için en büyük eksiklik kış sezonunda ilçeye turist çekebilmektir.

Bu çalışma esnasında Şile Belediyesi ve belediye birimlerinden, geçmiş dönemlerde Şile Belediye Başkanlığı yapmış kişilerden ve Şile esnafından yararlanılmıştır. Yöntem olarak fotoğraflama ve anket yöntemleri kullanılmıştır. Anket çalışması, Şile ilçesinde yaşayan halk ve Şile ilçesine turistik amaçla gelen turistlere ayrı ayrı yapıp değerlendirilmiştir. Anket sonuçlarında Şile halkı ve Şile ilçesine turizm için gelen turistlerin farklı alanlarda yatırımlar görmek istedikleri saptanmıştır. Şile halkı ilçenin daha popüler bir turizm beldesi olmasını isterken, ilçeye turist olarak gelen insanlar Şile ve çevre köylerinin sakin ve huzurlu olmasını istedikleri görülmektedir.

KAYNAKÇA

- Acuner, Ş. A. (2006). *Alternatif Turizm Türlerinin Doğu Karadeniz Bölgesi Turizm Potansiyelinin Gelişmesine Etkisi*. İstanbul: MPM Yayın.
- Artun, E., & Koz, S. (2000). *Efsaneden Tarihe, Tarihten Bugüne Adana: Köprü Başı*. Adana: Yapı Kredi Yayınları.
- Aşık, B. (2019). *Şile Sözlü Tarih*. İstanbul: Şile Belediyesi Yayınları.
- Asperula littoralis*. (n.d.). Türkiye Yaban Hayatı. <https://turkiyeyabanhayati.org/species/detail/asperula-littoralis>
- Atav, R. (2009). *Keten ve Jüt Liflerinin Boyanması ve Bu Konudaki Yenilikler*. Ege Üniversitesi/Mühendislik Fakültesi, İzmir.
- Barutçugil, İ. (1984). *Turizm İşletmeciliği*. Bursa: Uludağ Basım.
- Başer, İ. (2002). *Elyaf Bilgisi*. İstanbul: Marmara Üniversitesi Yayınları.
- Başol, K. (2012). *Türkiye Ekonomisi*. İstanbul: Türkmen Kitabevi Yayınları.
- Bayer, Z. (1992). *Turizme Giriş*. İstanbul: İşletme Fakültesi Yayınları.
- Campanula lyrata subsp. lyrata*. (n.d.). Flickrriver. <https://www.flickrriver.com/photos/tags/campanulalyrata/interesting/>
- Çayıroğlu, İ. (2018). *Yazmasam Olmazdı Şile 'ye Adanmış Bir Hayat*. İstanbul: Anahtar Kitaplar.
- Centaurea kileae*. (n.d.). Treknature. <https://www.treknature.com/gallery/photo301950.htm>
- Cirsium polycephalum*. (n.d.). Wikipedia. <https://war.wikipedia.org/wiki/Cirsium>
- Colchicum micranthum*. (n.d.). Colchicum Micranthum. <http://crocusmania.blogspot.com/2013/07/colchicum-micranthum.html>
- Crocus pestalozzae*. (n.d.). Wikipedia. https://tr.wikipedia.org/wiki/Crocus_pestalozzae
- Doğanay, H. (2001). *Türkiye Turizm Coğrafyası*. İstanbul: Çizgi Kitabevi Yayınları.

- Erik Çorbası*. (n.d.). Yemek Tarifleri. <https://yemektarifleri.bbs.tr/yesil-erik-corbasi/>
- Ertek, A. (2017). *Şile İlçesi Coğrafyası*. İstanbul: Dergah Ofset.
- Euphorbia amygdoloides var. robbiae*. (n.d.). Pflanzkompass. <https://www.pflanzkompass.at/artikel/euphorbia-amygdaloides-robbiae/>
- Evren, N. (2010). *Karadeniz'de Cennetten Bir Köşe Şile*. İstanbul: Şile Turizm Rehberi.
- Fusha Mağarası*. (n.d.). Bilet Bayi Blog. <https://blog.biletbayi.com/sile-tarihi-yerler.html/>
- Galanthus plicatus subsp. byzantinus*. (n.d.). Judyssnowdrops. http://www.judyssnowdrops.co.uk/Plant_Profiles/plicatus/byzantinus/byzantinus.htm
- Gedik, K. (n.d.). Kemal Gedik Fotoğraf Koleksiyonu.
- Gözen, S. (1977). *Sanat Dünyamız*. İstanbul: Yapı Kredi Bankası Kültür ve Sanat Yayınları.
- Güçlü, A. (2021). *Türkiye'de Turizm Politikaları Kapsamında Yerel Yönetimlerin Turizm Sektörüne Yönelik Uygulamalarına Turizm İşletmelerinin Bakış Açısı: Alanya Örneği*. (Doktora Tezi). Süleyman Demirel Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta.
- Güllüce, A. (2016). Jason ve Argonotlar Şile Fusha Mağarası. www.silehaberleri.com
- Güngör, Ş. (2021). *Kent Araştırmaları* (Ş. Güngör & F. Adıgüzel (Eds.)). Literatürk.
- Gürkan, Ç. (2018). *Geleneksel Şile Bezinin Günümüz Kadın Giysi Modasına Uyarlanması*. (Yüksek Lisans Tezi). FMV Işık Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Hanım Suyu Çeşmesi*. (n.d.). Şile Belediyesi. <https://www.sile.bel.tr/kesfet/tarihi-yapilar/tarihi-cesme-ve-hamamlar>
- İlter, M. (2015). *Tekstil Üretimi ve Yardımcı Kimyasallar*. Ankara: TMMOB Kimya Mühendisleri Odası.
- İski Su Kaynakları*. (n.d.). İstanbul Büyükşehir Belediyesi. <https://www.iski.istanbul/web/tr-TR/kurumsal/iski-hakkinda1/su-kaynaklari1>
- Istanbeautiful*. (n.d.). İstanbeautiful. <https://istanbeautiful.com/sile-istanbul/>
- İstanbul City Guide*. (n.d.). All About İstanbul. <http://www.allaboutistanbul.com/sile.html>
- Jason ve Argonotlar*. (n.d.). DerKi. <https://www.derki.com/mistik/altin-post-jason-ve-argonotlar/>
- Kabak Böreği*. (n.d.). Şile Belediyesi. <https://www.sile.bel.tr/kesfet/gastronomi/yoresel-lezzetler>

- Karataş, M., & Babür, S. (2013). *Gelişen Dünyada Turizm Sektörünün Yeri*. Antalya: KMÜ Yayınları.
- Kasar, N. (1987). *Şile İlçesi'nin Turizm Potansiyelinin İncelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Kazayağı Salatası*. (n.d.). Tuna Yemek. <http://www.tuanayemek.com/2016/06/kazayagi-otu-tursusu.html>
- Koçak, S. (2018). *Şile Hamamı Restorasyon Projesi*. (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Teknik Üniversitesi/Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Kozak, N. (2014). *Genel Turizm İlkeleri Kavramlar*. İstanbul: Detay Yayıncılık.
- Kozak, R. (1998). *Şile Doğal Tarihi ve Kültürel Yapısı Sosyo Ekonomik Analizi ve Gelişme Stratejileri*. İstanbul: Nataş Matbaacılık.
- Kum Zambağı*. (n.d.). Wikipedia. https://tr.wikipedia.org/wiki/Kum_zambağı
- Lathyrus undulatus*. (n.d.). Şile Belediyesi. <https://www.sile.bel.tr/kesfet/dogal-guzellikler/sile-florasi>
- Muslu, G. (1999). *Şile Şehri*. (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Olalı, H. (1990). *Turizm Politikası ve Planlaması*. İstanbul: İşletme İktisadı Enstitüsü Yayınları.
- Özhatay, N. (2010). *Şile'nin Doğal Bitkileri*. İstanbul: Elit Ofset Matbaacılık.
- Palamut Köftesi*. (n.d.). Lezzet Vizyon. <https://www.lezzetvizyon.com/palamut-koftesi/>
- Peucedanum obtusifolium*. (n.d.). BG Flora. https://bgflora.net/families/apiaceae/peucedanum/peucedanum_obtusifolium/peucedanum_obtusifolium.html
- Saçak, M. (2018). *Polimer Kimyasına*. Ankara: A.Ü.F.F. Döner Sermaye İşletmesi Yayınları, Ankara.
- Sakallıoğlu, O. (2021). *Turizm Faaliyetlerinin Şehirsiz Gelişmeye Etkileri: Şile Örneği*. (Yüksek Lisans Tezi). Hacı Bektaş Veli Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Nevşehir.
- Şendur, E. (2019). *İstanbul Şile İlçesine Bağlı Köylerde Folklor Araştırmaları*. (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Senecio castagneanus*. (n.d.). Wikipedia. <https://it.wikipedia.org/wiki/Senecio>
- Şenol, F. (n.d.). Faik Şenol Fotoğraf Koleksiyonu.
- Şile Bezi Defilesi*. (n.d.). Bülten İstanbul. <https://bultenistanbul.com.tr/sile-bezi-cumhurbaskanligi-kulliyesi-nde-sahneye-tasindi/158046/>

- Şile Bezi Dokuma Tezgahı.* (n.d.). T.C. Milli Eğitim Bakanlığı. <http://sile.meb.gov.tr/www/geleneksel-sile-bezi-trt-haberde/icerik/716>
- Şile Bezi Kıyafet Örneği.* (n.d.). <https://www.kizlarsoruyor.com/moda-stil/a68103-sile-bezi-kiyafetler-giymek-icin-5-neden>
- Şile Bezi Yapısı.* (n.d.). Flash Haber. <https://www.flashhaber.com.tr/yasam/33uluslararası-sile-bezi-kultur-ve-sanat-festivali-basliyor-h37604.html>
- Şile Darlık Barajı.* (n.d.). Doğadayım. <https://dogadayim.wordpress.com/2015/03/28/sile-darlik-baraji/>
- Şile Feneri.* (n.d.). Şile Belediyesi. <https://www.sile.bel.tr/kesfet/tarihi-yapilar/sile-feneri>
- Şile Florası.* (n.d.). Şile Belediyesi. <https://www.sile.bel.tr/kesfet/dogal-guzellikler/sile-florasi#:~:text=İlçenin çalı biçimlenmeleri de dahil,sınır alınarak iki kısımda incelenebilir.>
- Şile İlçesi Vikipedi Bilgileri.* (n.d.). Vikipedi. <https://tr.wikipedia.org/wiki/Şile>
- Şile Kalesi.* (n.d.). Şile Belediyesi. <https://www.sile.bel.tr/kesfet/tarihi-yapilar/sile-kalesi>
- Şile Kestane Balı.* (n.d.). Şile Belediyesi. <https://www.sile.bel.tr/kesfet/gastronomi/sile-kestane-bali>
- Şile Paprikası.* (n.d.). Hürriyet. <https://www.hurriyet.com.tr/lezizz/sile-paprika-tarifi-41688200>
- Şile Tahlisiye Kayıkhanesi.* (n.d.). Şile Belediyesi. <https://www.sile.bel.tr/kesfet/tarihi-yapilar/sile-tahlisiye-kayikanesi>
- Silene sangaria.* (n.d.). Az Bitki. <https://azbitki.com/kardelen-galanthus>
- Sirke Tatlısı.* (n.d.). Sofra. <https://www.sofra.com.tr/tarifler/serbetli-tatlılar-ve-helvalar/sirke-tatlisi>
- Sonemel, K. (n.d.). Kadri Sonemel Fotoğraf Koleksiyonu.
- Stachys cretica subsp. anatolica.* (n.d.). Treknature. <https://www.treknature.com/gallery/photo308110.htm>
- Su Mancarı.* (n.d.). Ege Pazarından. <https://egepazarindan.com/mancar-otu-nedir-mancar-yemegi-nasil-yapilir/>
- Teker, T. (1992). *Şile'de Tarihsel Araştırma ve Çevre Koruması.* (Yüksek Lisans Tezi) Yıldız Üniversitesi/Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Temir, Ş. R. (2010). *Geçmişten Günümüze Şile ve Şile Bezi.* İstanbul: TC. Kültür ve Turizm Bakanlığı.
- Trifolium pachycalyx.* (n.d.). Royal Botanic Gardens. <https://powo.science.kew.org/>

taxon/urn:lsid:ipni.org:names:325471-2

Üner, G. (2013). Şile Belediyesi Fen İşleri Arşivi.

Uzun, A. (2009). *Şile Yöresi Şile Bezi Dokumacılığının Günümüzdeki Durumu*. (Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi/Güzel Sanatlar Enstitüsü, İstanbul.

Verbascum degenii. (n.d.). Biyologlar. <https://www.biyologlar.com/turkiyede-yeni-bir-bitki-turu-kesfedildi-verbascum-gingimense>

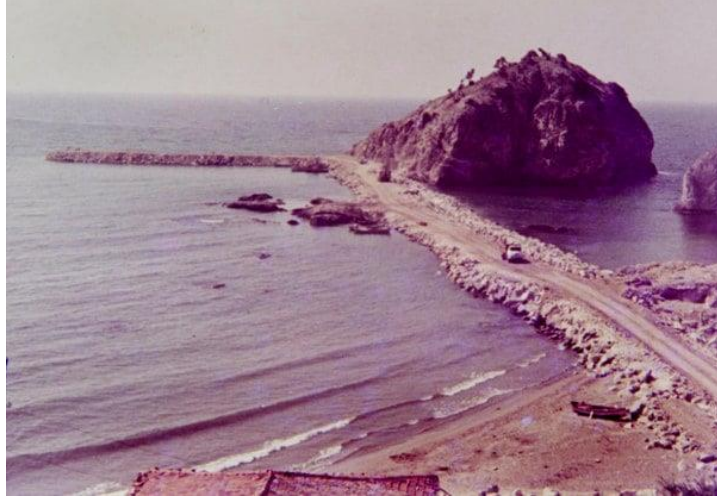
Yıldıztaş, M. (2017). *Şile'nin Kurtuluşu Birinci Dünya Harbi ve Mütakere Döneminde Şile*. İstanbul: Oksijen Basım.

Yıldıztaş, M. (2018). *Şile'nin Kurtuluşu*. İstanbul: Şile Belediyesi Yayınları.

Yıldıztaş, M. (2019). *Osmanlı Döneminde Şile*. İstanbul: Şile Belediyesi Yayınları.

Yılmaz, B. (1994). *19. Yüzyılda Bolu Eyaletinin Kocaeli Sancağına Bağlı Şile Kazasının Sosyal ve Ekonomik Yapısı*. (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

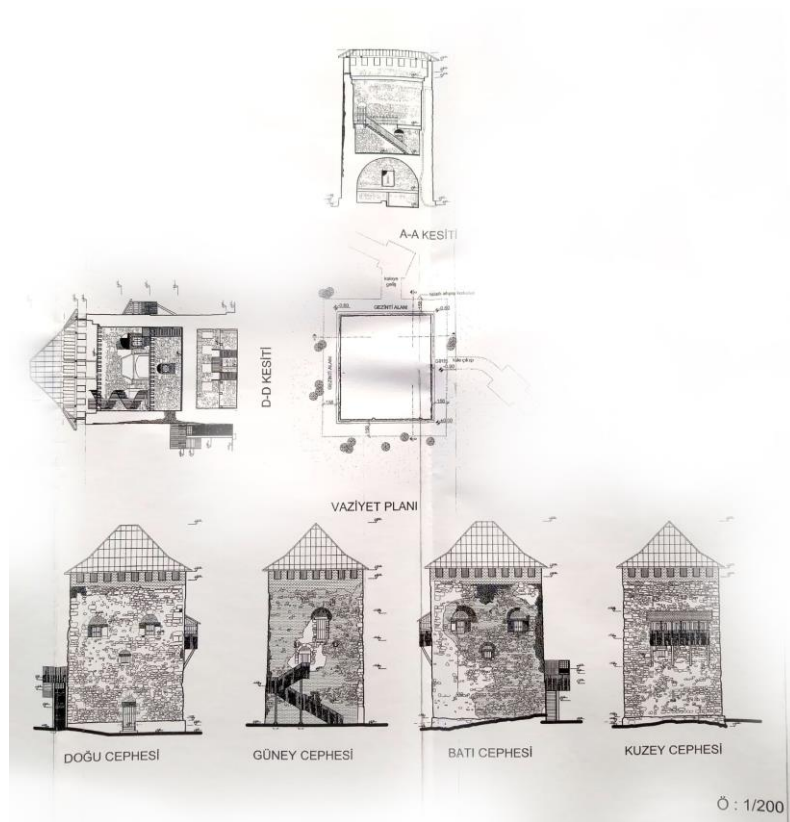
EKLER

Şekil A.1 Şile Liman inşaatı moloz döküm fotoğrafı (Gedik, n.d.).

Şekil A.2 Şile liman projesi (Üner, 2013).

Şekil A.3 Şile Ocaklı Ada Kalesi projesi 1/200 (Üner, 2013).

ÖZGEÇMİŞ